

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Företagsekonomiska institutionen

Magisteruppsats
Juni 2005

Slopandet av revisionsplikten i små aktiebolag

– en undersökning om möjliga effekter samt tre
intressentgruppers inställningar i frågan

Författare:
Anna Granlund, 811209
Lina Lind, 800114

Handledare:
Erling Green

Sammanfattning

- Uppsatsens titel:** Slopandet av revisionsplikten i små aktiebolag – en undersökning om möjliga effekter samt intressentgruppers inställningar i frågan
- Seminariedatum:** 10 juni 2005
- Ämne/kurs:** Magisterseminarium FEK 591, 10 poäng
- Författare:** Anna Granlund 811209, Lina Lind 800114
- Handledare:** Erling Green
- Fem nyckelord:** Revisionsplikt, små aktiebolag, revision, information, förtroende
- Syfte:** Redogöra för ett antal intressenters uppfattning om slopandet av revisionsplikten för små aktiebolag samt identifiera tänkbara konsekvenser av slopad revisionsplikt.
- Metod:** Vårt empiriska underlag består av svaren från våra 18 respondenter. Underlaget analyserar vi med hjälp av vårt litteraturkapitel. Detta består av tre teoretiska förklaringsmodeller, fakta om revision samt en beskrivning av utvecklingen efter avskaffandet i tre europeiska länder.
- Slutsatser:** En övervägande del av våra respondenter är negativa till ett slopande, framförallt gäller detta banker och finansbolag. I stort sett alla respondenter menar att revisionen har ett stort värde för dem. De möjliga effekter vi kan se vid ett eventuellt slopande är bl.a. att banker skulle fortsätta att kräva revision för att bevilja kredit, att företagen fortfarande skulle behöva den företagsekonomiska kompetens revisorn besitter samt att ett slopande skulle innebära ett ökat resursbehov från skatteverket. Dessa konsekvenser innebär således att kostnaden för företagen inte skulle minska. En positiv konsekvens av ett slopande är att en efterfrågad revision skulle kunna leda till att denna blir mer adekvat. Vi menar dock att ett slopande inte bör genomföras. En förenkling av redovisningsreglerna och en anpassad revisionsstandard för de små aktiebolagen bör istället utformas. Detta menar vi också skulle leda till en mer adekvat revision.

Abstract

- Title:** The Abolishing of Statutory Audit for small stock companies- a research on possible effects and the attitudes towards the matter in question of three groups of stakeholders.
- Seminar date:** 10 June 2005
- Course:** Master thesis in business administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS), Major accounting
- Authors:** Anna Granlund 811209, Lina Lind 800114
- Advisor:** Erling Green
- Five key words:** Statutory audit, small stock companies, audit, information, confidence
- Purpose:** Describe the attitudes, of a number of stakeholders, towards the abolishing of Statutory Audit for small stock companies and identify thinkable consequences of the abolishing.
- Methodology:** Our empirical foundation consists of the answers of our 18 respondents. We analyse it with the help of our literature chapter. This chapter consists of three theoretical explanation models, facts about audit and a description of the development after the abolishing in three European countries.
- Conclusions:** A majority of our respondents are negative towards an abolishing, this applies particularly to banks and finance companies. On the whole, all our respondents are of the opinion that the audit has a great value for them. The possible effects, which we can see in case of an abolishing, are for instance, that banks would continue to demand auditing in order to grant credit, that the companies still would be in need of the business economic competence of the auditor and that an abolishing would mean an increased need of resources at the tax authorities. These effects consequently means that the company's cost would not decrease. A positive effect of an abolishing is that an audit that is ruled by demand could lead to a more adequate audit.

Figurförteckning

FIGUR 1, FÖRETAGET OCH DESS INTRESSETER.....	22
FIGUR 2, EGEN ILLUSTRATION AV LEGITIMITETSTEORIN.....	24
FIGUR 3, EGEN ILLUSTRATION AV REDOVISNINGSTEORIN.....	26
FIGUR 4, SAMMANSTÄLLNING AV RESPONDENTERNAS INSTÄLLNINGAR TILL ETT SLOPANDE AV REVISIONSPLIKTEN.....	70

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING

ABSTRACT

FIGURFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	8
1.1	INTRODUKTION TILL ÄMNET	8
1.2	PROBLEMATISERING	9
1.3	SYFTE	10
1.4	MÅLGRUPP	10
1.5	AVGRÄNSNINGAR	11
1.6	DEFINITION AV SMÅ AKTIEBOLAG	11
1.7	DISPOSITION	11
2.	METOD	13
2.1	ÄMNESVAL	13
2.2	PERSONLIG FÖRFÖRSTÅELSE	13
2.3	METODVAL	14
	2.3.1 Kvalitativ metod	14
	2.3.2 Forskningsansats	14
2.4	DATAINSAMLING	15
	2.4.1 Publicerade källor	15
	2.4.2 Empiri	16
2.5	KÄLLKRITIK	19
3.	LITTERATUR	20
3.1	INFORMATION	20
	3.1.1 Intressentmodellen	21
	3.1.2 Legitimitetsteorin	23
	3.1.3 Redovisningsteori	24
3.2	REVISION	27
	3.2.1 Historiska tillbakablick	27
	3.2.2 Intressekonflikten mellan aktieägarna och bolagets ledning ..	28
	3.2.3 Revision som kvalitetsförsäkran	28
	3.2.3.1 God revisions sed	29
	3.2.3.2 Oberoende	29
	3.2.4 Revisionsberättelsen	31

3.3	DEBATTEN I SVERIGE OCH DANMARK.....	32
3.3.1	<i>Sverige</i>	32
3.3.2	<i>Danmark</i>	34
3.4	DEBATTEN, FÖRÄNDRINGEN OCH EFFEKTERNA I TRE LÄNDER	35
3.4.1	<i>England</i>	35
3.4.2	<i>Tyskland</i>	37
3.4.3	<i>Irland</i>	38
4.	EMPIRI	40
4.1	INTERVJUUNDERLAG	40
4.2	BANKER OCH FINANSBOLAG	41
4.2.1	<i>Bengt Adamsson och Cecilia Källman Sparbanken Finn i Lund</i>	41
4.2.2	<i>Mats Olofsson, SEB Finans i Malmö</i>	42
4.2.3	<i>Olof Lindvall, FöreningsSparbanken i Malmö</i>	44
4.2.4	<i>Johan Tuveesson, Färs och Frosta Sparbank i Lund</i>	46
4.2.5	<i>Helén Bengtsson, FöreningsSparbanken i Malmö</i>	47
4.2.6	<i>Lorena Holm, SBAB i Malmö</i>	49
4.2.7	<i>Johan Hansing, Bankföreningen</i>	50
4.3	SKATTEVERKET	51
4.3.1	<i>Leif Ljung, Skatteverket i Malmö</i>	51
4.3.2	<i>Anders Johansson, Skatteverket i Halmstad</i>	53
4.3.3	<i>Stefan Gustavsson, Skatteverket i Halmstad</i>	54
4.3.4	<i>Vilhelm Andersson, Skatteverket</i>	55
4.4	REVISORER	56
4.4.1	<i>Peter Cederblad, KPMG i Lund</i>	56
4.4.2	<i>Olof Andersson, KPMG i Malmö</i>	57
4.4.3	<i>Ann Theander, Lindebergs Grant Thornton i Malmö</i>	59
4.4.4	<i>Hans Westberg, SET auktoriserade revisorer i Malmö</i>	61
4.4.5	<i>Dan Andersson, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Lund</i> ...	62
4.4.6	<i>Mats Göransson, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Malmö</i>	65
4.4.7	<i>FAR</i>	66
5.	ANALYS	67
5.1	INFORMATIONSBEHOVET OCH ÅRSREDOVISNINGENS BETYDELSE.....	67
5.1.1	<i>Banker och Finansbolag</i>	67
5.1.2	<i>Skatteverket</i>	68

5.2 RESPONDENTERNAS INSTÄLLNINGAR OCH ARGUMENTERING FÖR OCH EMOT ETT SLOPANDE AV REVISIONSPLIK TEN	69
5.2.1 Respondenternas inställningar till ett slopande av revisionsplikten	69
5.2.2 Argumentering för och emot ett slopande av revisionsplikten	70
5.2.2.1 Argument för ett slopande av revisionsplikten	70
5.2.2.2 Argument mot ett slopande av revisionsplikten	71
5.3 REVISIONENS VÄRDE	73
5.3.1 Skapa förtroende	73
5.3.2 Varningsklocka	73
5.3.3 Självsaneringseffekt	74
5.3.4 Bollplank	75
5.4 VAD KAN VI LÄRA OSS AV UTVECKLINGEN I ANDRA LÄNDER?	75
5.5 FÖRVÄNTADE EFFEKTER AV ETT SLOPANDE AV REVISIONSPLIK TEN	77
5.5.1 Alternativa lösningar kommer skapas	77
5.5.2 Svårare att beviljas kredit	78
5.5.3 Effekter på sättet att arbeta	79
5.5.4 Revisionsbranschens intäkter	79
5.5.5 Efterfrågestyrd revision	80
5.5.6 Bokföringsplikten	80
5.5.7 Behov at ökade resurser till Skatteverket	80
5.5.8 Effekter på företagens kostnader	81
6. AVSLUTANDE DISKUSSION	82
6.1 SLUTSATSER	82
6.2 FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER	85
KÄLLFÖRTECKNING	87
BILAGOR:	
<i>Bilaga 1, Intervjuunderlag .....</i>	<i>92</i>
<i>Bilaga 2, Sammanfattning av respondenternas svar .....</i>	<i>96</i>

1. Inledning

Kapitlet inleds med en introduktion för att ge läsaren en bakgrund till uppsatsämnet. Härfter följer en problematisering vilken ligger till grund för vårt syfte. Vidare presenteras den målgrupp som uppsatsen vänder sig till samt de avgränsningar vi valt att göra. Det inledande kapitlet avslutas med en disposition av de kapitel som följer.

”Het debatt om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag”

(Rubriken på Balans framsida nr. 4, 2005)

1.1 Introduktion till ämnet

Olika former av revision har existerat under lång tid. Revisionen som den idag uppfattas har sitt ursprung i den industriella revolutionen och utvecklingen av lagstiftningen. Över tiden har revisionen utformats till att idag, enligt den yrkesmässiga definitionen, vara en process i syfte att genom en oberoende granskning kunna konstatera riktigheten och tillförlitligheten i den ekonomiska information som bolagen lämnar. Resultatet av granskningen ska sedan kommuniceras till intresserade användare. Revisionen uppkomst kan förklaras av ett uppfattat behov hos aktörer på marknaden vilka vill skaffa sig garantier för företagets prestationer. Revisionen finns till eftersom alla intressenter själva inte har möjlighet eller resurser att skaffa sig dessa garantier.¹

Revisionen ska leda fram till en revisionsberättelse där revisorn uttalar sig om företagets årsredovisning, bokföring samt förvaltning. Då revisionsberättelsen är den enda offentliga rapport som revisorn lämnar får den stor betydelse i kommunikationen med intressenterna. Samtliga intressenter har direkt eller indirekt nytta av revisorns arbete. Utan revision skulle det krävas att intressenterna själva anlitate kontrollanter för att undersöka om den information som företaget lämnar är korrekt. Således är revisionen mycket viktig för näringslivet och samhällets funktion.² Revisionens samhällliga värde är dock beroende av dess praktiska nytta samt att ett förtroende för revisionen upprättas och bevaras.³

---

¹ Fant, J-E, *Revisorns roll* (1994), s. 4 f.

² FARs Revisionsbok (2004), s. 14, 16

³ Fant, J-E, *Revisorns roll* (1994), s. 5

I Sverige är det idag obligatoriskt för aktiebolag att lämna reviderade årsredovisningar. Samma regler gäller för alla aktiebolag oberoende storlek. Det har länge pågått en debatt om revisionsplikten vara eller icke vara i de små bolagen. Många diskussioner har förts om huruvida ett avskaffande av revisionsplikten skulle underlätta för dessa bolag. Huvudfrågan är ifall nyttan av revisionsplikten överstiger kostnaden för denna. Något som även drivit på debatten är det faktum att EU, genom det fjärde bolagsdirektivet, ger varje medlemsstat möjlighet att låta små aktiebolag slippa revisionsplikt.⁴

1.2 Problematisering

Åsikterna, i frågan om revisionsplikt för de små aktiebolagen eller ej, är skilda och både för- och nackdelar med ett slopande av revisionsplikten har belysts i debatten. Internationaliseringen, där EU spelar en stor roll, gör att press sätts på avreglering även i vårt land. I länder där en avreglering redan skett har många småföretag trots detta valt att fortsätta att lämna reviderade årsredovisningar. I undersökningar som gjordes i dessa länder, innan avregleringen skedde, låg fokus ofta på nyttan för företagen i förhållande till kostnaden för revisionen. Dessa undersökningar kom fram till att en slopad revisionsplikt skulle vara positivt för företagen. Varför har då så många valt att fortsätta att lämna reviderade siffror och hur kommer utvecklingen i Sverige att se ut om vi tar bort revisionsplikten? Utvecklingen i Europa skulle kanske kunna ge oss en utgångspunkt för att undersöka en möjlig utveckling av den svenska revisionsplikten.

Även i Sverige har huvudfrågan varit huruvida kostnaden överstiger värdet av revisionen. Vi frågar oss dock vad som menas med revisionens värde och för vem? Har inte revisionen olika värde för olika intressenter eftersom dessa inte alltid har samma syften och behov när de tolkar och använder den information som lämnas i årsredovisningen.⁵ Det som direkt gynnar ett företags intressenter gynnar kanske även företaget indirekt?

Vad är då målet med revision? Målet för revisionen är att revisorn ska lämna en revisionsberättelse där denne uttalar sig om företagets årsredovisning, bokföring samt förvaltning. Detta ger dock en väldigt förenklad bild av revisionens mål och syfte. Är det verkligen så enkelt? Går det, med ett vidare synsätt, att finna fler delmål och delsyften med revisorns arbete? Externa intressenter har ett behov av att kunna lita på sin affärspartner. I detta kan revisionsberättelsen ses som en garanti på tillförlitligheten hos företagets årsredovisning, bokföring och

---

⁴ Thorell, Per, Norberg, Claes, *Revisionsplikten i små aktiebolag* (2005), s. 4

⁵ Bruzelius, Lars, Skärvad, Per-Hugo, *Integrerad organisationslära* (2000), s. 72 ff.

förvaltning.⁶ Behovet av tillförlitlig information kommer förmodligen att kvarstå oberoende om revisionen är frivillig eller ej. Kostnaden för att på något sätt skapa detta förtroende kommer således att finnas kvar. Vem kommer att bära denna?

Vi finner det, utifrån ovanstående resonemang, intressant att undersöka följande:

- *Vilket värde har revisionen för andra intressenter än ägare och ledning och hur ställer sig dessa till en slopad revisionsplikt? Vilka är argumenten för och emot?*
- *Vad kan vi lära oss av utvecklingen i andra länder om de effekter ett slopande kan ge?*
- *Vad blir effekterna av ett slopande i Sverige om intressenterna inte får det kvalitetsintyg som en ren revisionsberättelse innebär?*

1.3 Syfte

Vårt syfte är att:

- *Redogöra för ett antal intressenters uppfattning om slopandet av revisionsplikten för små aktiebolag.*

Vårt syfte är även att:

- *Genom att analysera värdet av revision för intressenterna och genom att studera utvecklingen i andra länder som slopat revisionsplikten, identifiera ett antal tänkbara konsekvenser av slopad revisionsplikt.*

1.4 Målgrupp

Uppsatsen vänder sig främst till läsare med ett intresse för revision och dess betydelse. Vi tror även det skulle vara intressant för småföretagare och deras intressenter att ta del av vår uppsats. En viss grundläggande kunskap i företagsekonomi krävs för att kunna tillgodogöra sig läsningen på bästa möjliga vis.

---

⁶ FARs Revisionsbok (2004), s. 14, 16

1.5 Avgränsningar

De avgränsningar vi valt att göra har huvudsakligen gjorts pga. brist på tid och resurser. Ett exempel på en avgränsning som vi gjort är att vi endast intervjuat tre olika intressentgrupper. Detta gjordes då vi ansåg att för att kunna dra några slutsatser krävdes att vi genomförde ett visst antal intervjuer inom respektive intressentgrupp. Därmed har vi istället fått mer ingående kunskaper. Vi ville även undersöka hur det ser ut i andra Europeiska länder vilka slopat revisionsplikten. Här har vi avgränsat oss till att undersöka tre länder vilket vi dock menar är tillräckligt för att få en bild av möjliga effekter.

1.6 Definition av små aktiebolag

Vi har i denna uppsats valt att inte definiera vad som är små aktiebolag. Då det inte finns någon uttalad definition i den rådande debatten anser vi att det finns en risk för att vi begränsar oss i vår uppsats genom att göra en sådan.

1.7 Disposition

Kapitel 2 Metod

I detta kapitel redogörs för hur vi har gått tillväga för att behandla vårt syfte. Vi beskriver hur datainsamlingen gått till och vilka metoder vi valt att tillämpa. Vi beskriver även varför vi valt att skriva om detta ämne. Vi avslutar med ett avsnitt där vi diskuterar hur vi gått tillväga för att upprätthålla ett kritiskt förhållningssätt.

Kapitel 3 Litteratur

Teorierna som presenteras i detta kapitel utgör en bas för vår möjlighet att analysera vår insamlade empiri och uppfylla uppsatsens syfte. Dessa är redovisningsteorin, intressentmodellen och legitimitetsteorin. I kapitlet presenteras även fakta om revision samt avslutas med en beskrivning av den pågående debatten i Sverige och Danmark samt effekterna av slopandet av revisionsplikten i England, Tyskland och Irland. Vårt mål med detta kapitel är att ge läsaren en teoretisk grund för att kunna tillgodogöra sig uppsatsen på bästa sätt.

Kapitel 4 Empiri

I detta kapitel görs en sammanställning av de intervjuer som vi genomfört, vilken vi presenterar indelad efter respektive intressentgrupp. En översikt av respondenternas svar finns i bilaga 2.

Kapitel 5 Analys

I det här kapitlet analyserar vi med hjälp av teorier och fakta från litteraturkapitlet, den information vi fått ta del av i vår empiriska undersökning.

Kapitel 6 Slutsats

Här redogör vi för de slutsatser som vi kommit fram till under uppsatsens gång. Därefter ger vi förslag på vidare studier.

2. Metod

I detta kapitel beskrivs hur vi gått tillväga för att samla in de data vi använt i vår uppsats. Vi börjar med att återge hur ämnesvalet gick till samt en reflektion kring den personliga förförståelse vi besitter. Metodkapitlet avslutas med ett avsnitt som berör källkritik, detta för att läsaren ska få en bild av den trovärdighetsproblematik som finns vid uppsatsskrivande.

2.1 Ämnesval

När vi inledde vårt arbete med denna magisteruppsats var vi båda två mycket överens om att vi ville inrikta oss mot ämnet revision. Eftersom vi i vår utbildning har inriktat oss mot redovisning och revision samt då vi båda till hösten ska börja våra anställningar som revisorsassistenter var detta ett självklart val av område för uppsatsen. Vi ville även att ämnet skulle vara ett, just nu, angeläget ämne inom revisionsbranschen. För att få idéer läste vi på de fyra största revisionsbyråernas hemsidor. På en av dessa fanns förslag på uppsatsämnen varav några handlade om revisionsplikten. Genom att även läsa artiklar i bl.a. Balans samt efter diskussioner med vår handledare blev vi alltmer införstådda med att slopandet av revisionsplikten är ett väldigt aktuellt ämne som i dagsläget debatteras livligt.

2.2 Personlig förförståelse

När en person ska undersöka något är det oftast på så vis att denne vet något om det problemområde som ska undersökas, det finns en viss förförståelse. Vi har genom vår utbildning och våra erfarenheter vissa kunskaper som vi påverkas av när vi angriper ett problem. Eftersom vi båda har samma utbildning och samma karriärmål finns det risk för att vi ser på vår frågeställning utifrån ett synsätt som är präglad av väldigt likartad förförståelse vilket kan göra att vi begränsas något till att endast se problemet ur vår egen synvinkel. Vi har även med oss socialt grundade fördomar som innebär att det finns risk för att vi har förutfattade meningar.⁷

---

⁷ Eriksson, Lars Torsten, Wiederheim-Paul, Finn (2001), *Att utreda forska och rapportera*, s. 222

Genom att vi har diskuterat ämnet med ett stort antal respondenter, samt släktingar, vänner och vår handledare har vi fått möjlighet att se problemet från olika håll. Vi har även funnit det mycket lärorikt att då och då finna att våra förutfattade meningar inte varit helt korrekta.

Vi är väl medvetna om att vi kan ha påverkats av vår förförståelse och våra fördomar. Genom uppsatsskrivandets gång har vi dock varit mycket måna om att påminna oss om att försöka vara så objektiva vi kan, vi inser emellertid att det är omöjligt att vara helt objektiv i en forskningsprocess.⁸

2.3 Metodval

2.3.1 Kvalitativ metod

Vi kommer i vår uppsats att använda oss av den kvalitativa metodansatsen vilken bygger på hermeneutiken. Denna metods stora fördel är att den ger en mycket djup kunskap och förståelse för det specifika undersökningsobjektet. Personliga intervjuer är mycket vanligt vid kvalitativa undersökningar och då vårt mål är att få nära relationer med våra respondenter för att på så sätt få en tydlig helhetsbild av deras inställningar, åsikter och rutiner passar en kvalitativ metod bra för vår studie.⁹

Vi är emellertid medvetna om att vi hade fått mer data om vi kompletterat våra intervjuer med kvantitativa enkäter men då den kvalitativa metoden är mycket resurskrävande¹⁰ har vi har p.g.a. tidsmässiga skäl fått avstå från detta.

2.3.2 Forskningsansats

Det brukar talas om två stycken metodmässiga angreppssätt, deduktion och induktion. Deduktion beskrivs som bevisandets väg medan induktion sägs vara upptäckten.¹¹ Det induktiva sättet att dra slutsatser baseras på empiriska data, dessa analyseras och teorier formuleras.¹² Utifrån respondenternas svar och det material vi presenterar i litteraturkapitlet kommer vi dra slutsatser för att uppnå vårt syfte, vi använder oss följaktligen av ett induktivt angreppssätt.

---

⁸ Holme, I, M, Solvang, B, K (1997), *Forskningsmetodik*, s. 95

⁹ Holme, I, M, Solvang, B, K (1997), *Forskningsmetodik*, s. 78 ff.

¹⁰ Holme, I, M, Solvang, B, K (1997), *Forskningsmetodik*, s. 79

¹¹ Holme, I, M, Solvang, B, K (1997), *Forskningsmetodik*, s. 51

¹² Eriksson, Lars Torsten, Wiederheim-Paul, Finn (2001), *Att utreda forska och rapportera*, s. 200

Idealet är att en forskare går ut i verkligheten så gott som helt utan förväntningar. Detta skulle kunna vara möjligt om forskaren inte har någon förförståelse eller förutfattade meningar.¹³ Som vi redan nämnt är det omöjligt att fullt ut vara helt utan förutfattade meningar.

Vi har i vårt arbete med denna undersökning inlett med att läsa artiklar, uppsatser, undersökningar m.m. för att få en bakgrund och förståelse för ämnet. Detta betyder att vi inte är renodlat induktiva. För att på bästa sätt kunna ta till vara på det empiriska materialet ansåg vi dock att detta tillvägagångssätt var det bästa för vår undersökning.

2.4 Datainsamling

När vi bestämt oss för vilket ämnesområde vi ville skriva om började vi med att läsa in oss på området. Vi samlade in så mycket fakta vi kunde för att på så vis få en tydlig bild av vad som gjorts tidigare och hur debatten ser ut på området. När vi väl fått en bättre förståelse för ämnet började problemformuleringen växa fram. Vi hade nu en bakgrund till ämnet samt en problemformulering och kunde därför börja fundera på vilka data som var nödvändiga för att kunna besvara vårt uppställda problem. Vi kom fram till att vi var i behov av såväl primärdata som olika former litteratur samt artiklar och att vi skulle samla in våra primärdata med hjälp av personliga intervjuer.

2.4.1 Publicerade källor

Vårt arbete inleddes med att vi gick igenom gamla uppsatser som gjorts inom samma ämnesområde för att undersöka vilka källor andra uppsatsförfattare använt sig av. Vi sökte även information på Lunds universitetsbiblioteks databaser, Lovisa och ELIN.

Vi gick sedan igenom alla Balans som getts ut sedan i början på 90-talet, detta eftersom Balans är en tidskrift som tar upp ny redovisningsinformation och återger mycket av den debatt som råder inom revisionsbranschen. Anledningen till att vi gick så långt tillbaka i vår artikelsökning var att vårt ämne länge varit omdiskuterat och att vi ville få en så bra bakgrund som möjligt till den debatt som råder idag. I flera fall hänvisades i artiklarna till andra källor och undersökningar som gjorts vilket innebar att vi i dessa fall kunde söka oss vidare. För att finna möjliga effekter av slopandet av revisionsplikten är vi även intresserade av hur

---

¹³ Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Var, hur och varför*, s.35

debatten ser ut i andra länder och vilka konsekvenser sloandet av revisionsplikt har fått i de länder som avskaffat revisionsplikten.

Information om situationen i andra länder har vi också hittat genom vår artikelsökning i Balans. Huvuddelen av information om andra länder har vi dock funnit genom att leta efter artiklar och undersökningar på Internet. Vi har också haft en kortare telefonintervju med auktoriserade revisorn Carl-Fredrik Morander, som även är VD på Rödl & Partner AB i Sverige samt mailkontakt med revisorn Andreas Kling på Deloitte & Touche i München vilka hjälpte oss med information om förhållandena i Tyskland.

För att analysera vår insamlade empiri, dvs. intervjuerna, behövde vi förutom information om konsekvenserna i andra länder även en referensram med vissa fakta och teorier, detta för att bygga upp tillräckligt med kunskaper om betydelsen av information och revision för att kunna genomföra vår analys. Denna litteratur har vi huvudsakligen kunnat hitta i böcker från Universitetsbiblioteket i Lund.

2.4.2 Empiri

Vårt empirikapitel utgörs i vår uppsats av 18 personers svar på våra frågor. Av dessa utgörs 17 stycken av intervjuer med personer, varav sju stycken är från bank- och finansbolagssektorn, sex är revisorer och fyra är från skatteverket. Eftersom vi ämnar undersöka olika individers åsikt om, och inställning till revisionsplikt för små aktiebolag lämpade det sig bäst att genomföra personliga intervjuer. Pga. det geografiska avståndet har vi dock varit tvungna att göra fem av dessa intervjuer per telefon. I vårt försöka att få en intervju med FARs generalsekreterare Dan Brännström hänvisades vi till de artiklar i bl. a. Balans där han återger FARs officiella åsikter. Därför utgör de svar vi återger från FAR av material hämtat ur dessa artiklar.

Val av intervjupersoner

För att få en uppfattning av intressenternas inställning till ett slopande av revisionsplikten för små aktiebolag och vilka möjliga effekter ett sådant skulle kunna ge valde vi att intervjua ett antal olika intressenter till små företag. Vi har begränsat oss till tre intressentgrupper. Då individuella intervjuer kräver mycket resurser¹⁴ har vi även begränsat oss till att göra 17 stycken intervjuer.

---

¹⁴ Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Var, hur och varför*, s.161

Vid val av intervjupersoner bad vi att få tala med personer som sitter i en sådan position att de fattar beslut om kreditgivning till små aktiebolag eller, i revisorernas fall, har stor kontakt med sådana. Detta för att våra respondenter skulle ha så stor kunskap och erfarenhet av små aktiebolag och dess situation som möjligt. På skatteverket talade vi också med personer som har stor kontakt med små aktiebolag. Då vi ville ha svar ifrån olika synvinklar valde vi att prata både med personer som arbetar med skatterevision och med personer som utreder skattebrott. Vi fann det även intressant att ta del av respektive intressentgrupps officiella inställningar. Därför kontaktade vi en representant för Bankföreningen, Skatteverket och FAR och bad dem besvara våra frågor utifrån respektive organisations inställning.

Intervjuns utformning

Vid insamling av empiri är det viktigt att bestämma hur mycket ansvar som ska ligga hos intervjuaren i att bestämma utformningen av intervjufrågorna. Detta kallas grad av standardisering. Intervjuer kan vara mer eller mindre standardiserade. Vid låg grad av standardisering formuleras frågorna i takt med intervjuns framväxt och i den ordning som faller sig mest naturlig. Vid helt standardiserade intervjuer får varje respondent svara på samma frågor i en bestämd ordningsföljd. Detta är ett mycket vanligt sätt att genomföra intervjuer på eftersom det är lättare att jämföra och generalisera sådant intervju-material.¹⁵

Det är även viktigt att bestämma hur stort utrymme till egen tolkning, beroende på egen kunskap, respondenten ska ges. Graden av strukturering avgör det svarsutrymme som lämnas. Ju mer strukturerad intervjuerna är desto mer förutsägbart blir svaret, eftersom svarsutrymmet är litet. En ostrukturerad intervju innehåller öppna frågor av typen, ”Vad är din uppfattning om...”. Detta sätt att genomföra en intervju ger respondenten stort utrymme att framföra sin åsikt.¹⁶

Vi valde att göra s.k. semistandardiserade intervjuer vilket innebar att vi i förväg sammanställde frågor som fick utgöra intervjuunderlag. Under intervjuns gång kompletterade vi sedan frågorna för att få så utförliga svar som möjligt.¹⁷ Frågorna höll vi relativt öppna, vilket gav intervjuerna en låg grad av strukturering. Anledningen till att vi valde denna intervjuform var att vi ville ge respondenten så stort utrymme som möjligt att framföra sin åsikt samtidigt som vi

---

¹⁵ Davidsson, Bo, Patel, Runa (1994), *Forskningsmetodikens grunder*, s. 60 ff.

¹⁶ Davidsson, Bo, Patel, Runa (1994), *Forskningsmetodikens grunder*, s. 60 ff.

¹⁷ Lundahl, Ulf, Skärvad, Per-Hugo (1992), *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, s. 92

behöll viss standardisering för att en sammanställning av intervjumaterialet inte skulle bli allt för svår.¹⁸

Genomförande

Vid första telefonkontakt med respondenten gjordes en kortare, allmän presentation av ämnet. Detta för att personen skulle kunna reflektera något över det vi skulle beröra under intervjun dock utan att ha gjort någon djupare inläsning på ämnet och således ha förberedda svar på våra frågor. Flera av de kreditgivare vi pratade med ansåg sig osäkra på om de skulle kunna svara på våra frågor då de inte ansåg sig tillräckligt insatta i ämnet. Eftersom vi undersöker respondenternas inställning till revision och hur de använder sig av denna när de fattar beslut utgjorde detta inget problem vilket vi förklarade för respondenterna.

Vi intervjutillfället var en av oss huvudansvarig för intervjun medan den andra förde anteckningar. Självfallet ställde den av oss som antecknade även följdfrågor om denne fann något oklart. Alla intervjuer förutom en spelades in med diktafon för att säkerställa tillförlitligheten då det annars hade varit lätt att missa något. En risk som föreligger vid användandet av diktafon är att respondenten blir mer försiktig i sina svar.¹⁹ Dock har även det som sagts efter den formella intervjun var över, då diktafonen varit avstängd, naturligtvis inkluderats i vårt intervjumaterial. Vi har även inlett alla våra intervjuer med att fråga respondenten om de känner sig bekväma med att samtalet spelas in. Endast vid ett tillfälle var respondenten obekväma med diktafonen och vi avstod därför att använda denna vid detta tillfälle.

Vid telefonintervjuerna var inte inspelning med hjälp av diktafon möjlig. Vi lyssnade däremot båda två på intervjun eftersom två telefonlurar användes. En av oss koncentrerade sig, precis som vid de personliga intervjuerna, på att anteckna medan den andra ställde frågor. Allt för att få med så mycket information som möjligt. En nackdel med telefonintervjuer är att den nära relation intervjuaren ofta får med respondenten vid personliga intervjuer, vilken skapar en bättre helhetsbild, kan gå förlorad.²⁰ Vi anser dock att respondenterna vid våra telefonintervjuer var mycket öppna och att vi fick en i stort sett lika bra helhetsbild av respondentens inställning som vid de personliga intervjuerna.

---

¹⁸ För ytterligare information angående intervjuunderlagets utformning se 4.1 Intervjuunderlag samt Bilaga 1.

¹⁹ Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Vad, hur och varför*, s. 166

²⁰ Holme, I, M, Solvang, B, K (1997), *Forskningsmetodik*, s. 78 ff.

Efter respektive intervju sammanställde vi dem, med hjälp av diktafon och anteckningar, så snart som möjligt för att på så sätt ha ett så tydligt minne som möjligt av vad respondenten sagt under intervjun.

Intervjuareffekten innebär att respondenten, genom t.ex. intervjuarens kroppsspråk, sätt att uttrycka sig och ansiktsuttryck, blir påverkad under intervjun²¹, detta försökte vi vid intervjutillfällena att undvika genom att uppträda intresserade men så diskreta som möjligt. Vi strävade t.ex. efter att reagera neutralt även då vi fick oväntade svar från våra respondenter för att på så vis undvika att styra dem åt ett visst håll.

2.5 Källkritik

Stor del av texten i olika typer av litteratur kan bestå av författarens egna uppfattningar och tolkningar av teorin och vi anser att det är av stor betydelse att skilja på vad som är författarens egna meningar och vad som är teori. När vi läst böcker och annan litteratur har vi därför varit uppmärksamma på att allt som skrivs inte kan ses som teori. Vi har av denna anledning lagt stor vikt vid att hela tiden granska våra källor kritiskt.

Vi anser att svaren från respondenterna har gett oss ett tillfredställande materialunderlag som är relevant utifrån vår problemformulering. Vi har varit mycket måna om att försäkra oss om att den information vi fått från våra respondenter inte innehåller några systematiska mätfel. För att vara säkra på att vi verkligen har mätt det vi avsett mäta, dvs. att vår undersökning har validitet²², genomförde vi först en testintervju med en utomstående person. För förhindra missuppfattningar har vi även låtit många av respondenterna läsa igenom den del av uppsatsen där vi återgett vad respektive respondent sagt.

De svar vi fått från våra respondenter anser vi även har hög reliabilitet vilket innebär att den har tillförlitlighet och trovärdighet²³, vi är dock medvetna om att det finns en möjlighet att den information vi tagit del av vid våra intervjuer innehåller felaktigheter. Vi antar emellertid att våra respondenter inte medvetet försett oss med felaktig information.

---

²¹ Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Vad, hur och varför*, s. 162, 270 f.

²² Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Vad, hur och varför*, s. 189 f.

²³ Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Vad, hur och varför*, s. 21

3. Litteratur

Kapitlet inleds med ett avsnitt om information för att skapa en förståelse för vikten av denna. Vi redogör sedan för tre teoretiska förklaringsmodeller. Detta för att läsaren och vi ska få en ökad förståelse för vad som kan ligga bakom respondenternas resonemang. Intressentmodellen förklarar företagets relation till dess intressenter, dessa intressenter kräver legitimitet vilket tas upp i legitimitetsteorin. Legitimitet kan företaget få genom sin redovisning och redovisningsteorin förklarar hur denna bör utformas. Härfter redogörs för revision och värdet av den. Vi avslutar kapitlet med att återge debatten i Sverige och Danmark samt debatten, förändringen och effekterna i England, Tyskland och Irland.

3.1 Information

Vi kan idag se att samhället genomgått en informationsrevolution. Aldrig tidigare har så mycket information funnits att tillgå som i dagens samhälle. Denna utvecklingsriktning ser vi även vad gäller årsredovisningar, vilka har blivit både större och mer innehållsrika.²⁴ Årsredovisningarna utgör förmodligen det viktigaste förbindelseelementet för informationsöverföring från företaget till dess intressenter. Tidigare utgjordes årsredovisningarna av tråkiga rapporter som endast infriade aktiebolagslagens minimikrav på information medan de idag är ett viktigt signaleringsinstrument.²⁵

Så länge redovisningsinformationen har ett värde för dess användare kan den individuella intressentens risk vid beslutsfattande reduceras. Värdet av informationen beror dock på intressentens nyttofunktion vilken är beroende av den riskaversion vederbörande har. Enligt den s.k. ”information economics”-skolan ses redovisningsinformationen som något som utbytes på en marknad. Marknadsmekanismen reglerar efterfrågan och utbudet av information. Har intressenten riskaversion så kommer denne att efterfråga redovisningsinformationen eftersom denna minskar risktagandet. Enligt skolan

---

²⁴ Edenhammar, Hans, Hägg, Ingemund (1997), *Makten över redovisningen*, s. 11

²⁵ Bertil, Gandemo (1990), *Kreativitet i årsredovisningar*, s. 14

kan alltså intressenten genom marknadsmekanismen driva fram ytterligare information eftersom företaget blir tvunget att möta efterfrågan.²⁶

Efterfrågan på företagsinformation kommer från olika intressentgrupper, t.ex. investerare, kreditgivare, kunder, leverantörer, aktieägare och media. Den ökade globaliseringen samt de skandaler vi fått ta del av den senaste tiden har skadat förtroendet för företagen och därmed bidragit till att efterfrågan på information om bl.a. företagens värderingar har ökat.²⁷ Det är dock inte helt enkelt för företaget att utforma sin ekonomiska information på det vis som ger användarna största möjliga nytta. Information kostar pengar vilket måste vägas mot den nytta den ger användarna. Intressentgruppernas, men även de enskilda individernas informationsbehov ser också olika ut.²⁸ Det är emellertid viktigt att det finns förtroende för den information som företagen lämnar eftersom förtroendebrister kan skada samhället. Detta genom att de innebär ökad risk för företagen och därmed högre kostnader vilket i sin tur leder till en sämre fungerande marknadsekonomi.²⁹

För att välbefindandet i ekonomin ska bli så stort som möjligt krävs att utbytena av behovstillfredsställelse mot försaker sker så friktionsfritt det går. För att korrekta, riktiga beslut ska kunna fattas, av t.ex. medborgare, företag och myndigheter, gäller det att det finns tillgång till god information om kostnaderna för samt konsekvenserna av respektive val. Kostnaden för att samla in information och för själva utbytet bör av den orsaken vara låga. Utbytet kommer att ske mer effektivt ju lägre dessa transaktionskostnader är. Tillgång till god och information är således en viktig del i en fungerande och välmående marknadsekonomi.³⁰ För att skapa en effektiv marknad blir en av utmaningarna alltså att ta fram information som är relevant, tillförlitlig och förståbar. Dessa kriterier stämmer också överens med dem som finns i de referensramar som har tagits fram av redovisningsprofessionen.³¹

3.1.1 Intressentmodellen

Intressentmodellen förklarar företagets relationer till intressenterna. Ett företags intressenter är alla som har en utbytesrelation med företaget. Intressenterna och företaget befinner sig genom denna utbytesrelation i ett beroendeförhållande till

---

²⁶ Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori -policy och -praxis*, s. 77

²⁷ Wennberg, Inge, *Ökat intresse för etik och värderingar*, Balans 11/96, s. 6 f.

²⁸ Smith, Dag (1997), *Redovisningens språk*, s. 17

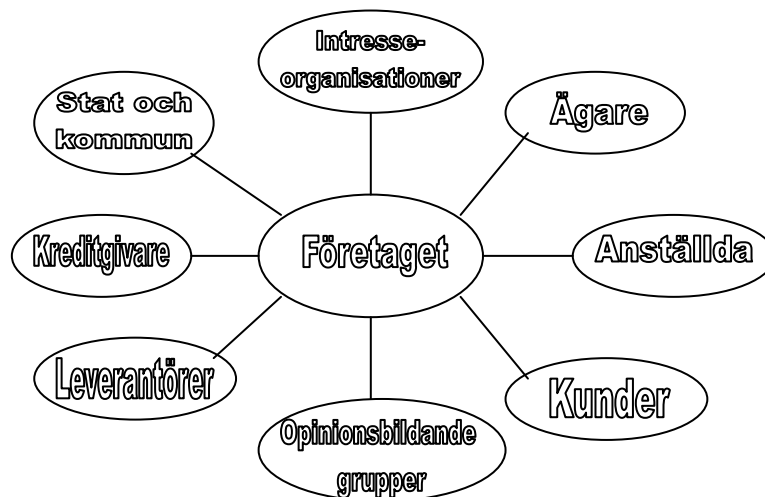
²⁹ Förtroendekommissionen (2004), *Näringslivet och förtroende (SOU 2004:47)*

³⁰ Eklund, Klas (1999), *Vår ekonomi*, s. 48

³¹ Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori -policy och -praxis*, s. 78 f.

varandra. Intressenterna antar medlemskap i organisationen när deras aktiviteter, direkt eller indirekt, bidrar till att infria deras personliga mål. Varje intressent tar emot belöningar från företaget i utbyte för de bidrag de lämnar till organisationen. Om belöningen är mindre än det bidrag som intressenten ger kommer denne inte att fortsätta delta i organisationen. För att uppnå jämvikt, dvs. ett stabilt tillstånd i förhållande till omvärlden, och därmed kunna överleva och växa måste ledningen ständigt ompröva balansen mellan bidrag och belöning samt omformulera företagets mål så att dessa överensstämmer med de krav som intressenterna ställer.³²

För att intressenterna ska fortsätta bidra till organisationen kräver de olika typer av information och genom att ge dem den information de vill ha uppfyller företagen intressenternas krav.³³ Företaget är beroende av hur t.ex. kunder, leverantörer, medarbetare och allmänheten reagerar. Det är därför viktigt att kunna förutse och förstå dessa reaktioner och de värderingar som ligger bakom dem. Det är därav också viktigt att kunna föra ut vad organisationen står för i en dialog med sin omgivning.³⁴ Intressentgruppernas krav på företaget skiljer sig ofta åt och i många fall står de i konflikt med varandra. Samtidigt ökar risken för att intressenten ska gå över till en annan organisation ju mindre nöjd en intressent är med den belöning den får för sitt bidrag till företaget. För att lösa detta problem brukar företaget, på kort sikt, försöka få intressenterna att jämka sina krav så att inte verksamheten hotas. På längre sikt försöker företaget att öka sin betalningsförmåga för att på så vis kunna öka belöningen till alla intressenter.³⁵

Figur 1. Företaget och dess intressenter³⁶

³² Bruzelius, Lars, H, Skärvad, Per-Hugo (2000), *Integrerad organisationslära*, s. 72 f.

³³ Ljungdahl, Fredrik (1999), *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag: praxis, begrepp, orsaker*, s. 43

³⁴ Hermerén, Göran (1989), *Det goda företaget: Om etik och moral i företag*, s. 5

³⁵ Bruzelius, Lars, H, Skärvad, Per-Hugo (2000), *Integrerad organisationslära*, s. 73, 77 f.

³⁶ Bruzelius, Lars, H, Skärvad, Per-Hugo (2000), *Integrerad organisationslära*, s. 74

3.1.2 Legitimitetsteorin

Legitimitetsteorin är starkt kopplad till intressentmodellen, båda behandlar förhållandet mellan företaget och samhället. Teorierna lägger dock tyngdpunkten på olika saker och kan ses som ett komplement till varandra på så vis att intressentmodellen redogör för företagets relationer till intressenterna och legitimitetsteorin visar olika strategier för att legitimera företaget i förhållande till dessa intressenter.³⁷

*Legitimitet är ett mått på graden av anpassning till dominerande värderingar och attityder. Att något anses vara legitimt betyder att detta betraktas som rätt och riktigt. Legitimitet kan mätas som korrelationen mellan företagets värderingar och de värderingar som finns i samhället.*³⁸

Företaget ansvarar för att det finns en sådan överensstämmelse. Enligt legitimitetsteorin är företaget bara en del i det större samhälle där företaget verkar. Företaget har ett socialt kontrakt med sin omvärld och vad som är legitimt är nära bundet till värderingar och normer för vad som anses rätt och riktigt i denna omvärld. En organisation är ett öppet system som är beroende av ett fungerande utbyte med samhället för sin överlevnad. Infriar inte företagen de förväntningar som finns på dem kommer de att bli sanktionerade, utstötta och ha svårt att klara sig. Det är alltså betydelsefullt för företaget att dess värderingar stämmer överens med de värderingar som de intressenter som är viktiga för företaget besitter. Detta leder till att företagets handlingsutrymme inskränks, de kan inte handla hur som helst utan att riskera sin legitimitet. Legitimitet en således en mycket viktigt resurs.³⁹

Att använda sig av sin årsredovisning kan vara ett sätt att upprätthålla samhällelig legitimitet. Om företaget förmedlar de rätta värderingarna genom kommunikation i årsredovisningen leder detta till att legitimitet skapas och bibehålls. Genom att i sin årsredovisning visa att organisationen bedrivs under vissa värderingar kommunicerar företaget en bild av att handla ”rätt och riktigt” och skapar på så vis legitimitet.⁴⁰ Att låta en revisor granska årsredovisningen kan vara ett sätt att ytterligare öka legitimiteten genom att förtroendet och tillförlitligheten i vad som sägs i årsredovisningen ökar.

---

³⁷ Ljungdahl, Fredrik (1999), *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag: praxis, begrepp, orsaker*, s. 40

³⁸ Karlsson, Agneta (1991) *Om strategi och legitimitet - En studie av legitimitetsproblematiken i förbindelse med strategisk förändring i organisationer*, s. 67 ff., 300 f.

³⁹ Karlsson, Agneta (1991) *Om strategi och legitimitet - En studie av legitimitetsproblematiken i förbindelse med strategisk förändring i organisationer*, s. 67 ff., 300 f.

⁴⁰ Ljungdahl, Fredrik (1999), *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag: praxis, begrepp, orsaker*, s. 13, 180, 204

Figur 2. Egen illustration av legitimitetsteorin

3.1.3 Redovisningsteori

Redovisningsteorin beskriver hur man bör redovisa ekonomisk information och varför vi har fått de lösningar och den praxis vi har.⁴¹ Den fokuserar på de principer som ligger bakom redovisningspraxisen men försöker även förstå andra krafter, så som politiska, ekonomiska och juridiska, vilka också påverkat dagens praxis.⁴² Beslutsanvändbarhetssynsättet spelar en mycket central roll i redovisningsteori. Financial Accounting Standards Board, FASB, har detta synsätt och menar att ekonomisk rapportering syftar till att lämna information som är användbar vid beslutstagande.⁴³ Externredovisningens syfte är att överföra information om företagets ekonomiska förhållanden till olika intresserade användare, huvudsakligen till användare utanför företaget. Dessa användare har ofta olika informationsbehov.⁴⁴

Informationsbehov

Ägaren använder informationen t.ex. för att utvärdera ledningens arbete vilket är intressant om ägaren och ledningen är skilda från varandra. Ägaren använder också information om företaget för att fatta beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier i företaget, detta är aktuellt för aktieägarna i börsnoterade företag samt för investerarna på aktiemarknaden. I båda funktionerna spelar revisorn en roll. Revisorn granskar, på stämmans uppdrag, ledningens förvaltning av företaget samt kontrollerar att den ekonomiska information företaget lämnar i sin årsredovisning är rättvisande vilket har betydelse för möjligheten att kunna

⁴¹ Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori -policy och -praxis*, s. 18, 67

⁴² Hendriksen, S., Eldon, Van Breda, F., Michael (1992), *Accounting theory*, s. 21

⁴³ Hendriksen, S., Eldon, Van Breda, F., Michael (1992), *Accounting theory*, s. 199

⁴⁴ Smith, Dag (1997), *Redovisningens språk*, s. 17 f.

använda informationen för prognoser och efterhandskontroller. Ett annat exempel är kreditgivare, som exempelvis banker och finansbolag, som istället använder företagets ekonomiska information för att uppskatta kreditrisker. Kreditrisken påverkas på kort sikt av företagets nuvarande ekonomiska ställning och banken vill därför kunna använda informationen i balansräkningen för att få fram mått på företagets likviditet och soliditet. Kreditrisken är även beroende av företagets långsiktiga lönsamhetsutveckling vilket till viss del kan bedömas utifrån den redovisade ekonomiska informationen. Lönsamhetsutvecklingen är avhängig företagets framtida resultatutveckling som i sin tur bedöms med hjälp av den historiska utvecklingen som är att finna i den information företaget redovisar.⁴⁵

Kriterier på redovisningens utformning

Med användarnas informationsbehov i åtanke har det i redovisningsteorin formulerats kvalitativa kriterier på redovisningsinformationens utformning. Då det primära synsättet i redovisningsteorin bygger på att informationen ska vara användbar vid beslutsfattande har kriterierna formats utifrån denna tanke.⁴⁶

En allmän regel för informationslämnandet är att nyttan med informationen bör överstiga kostnaden för den. Det finns dock svårigheter med att avgöra detta. Kostnaden för informationen ligger huvudsakligen hos den part som tar fram den medan både användaren och den part som tar fram informationen har nytta av den vilket gör det svårt att spåra nyttan av informationen.⁴⁷ Det är således lätt att formulera det här kriteriet i generell mening men inte speciellt lätt att konkretisera eftersom nyttan ofta är svår att uttrycka i kronor vilket därför innebär problem med att jämföra intäkter och kostnader.⁴⁸

Huvudkriteriet för informationen är dock att den ska vara relevant, dvs. vara användbar vid beslutsfattande.⁴⁹ Redovisningsinformationens påverkar då intressenternas beslutsfattande genom utvärdering av historiska händelser eller genom en uppskattning av framtiden. Informationen har således både en framåtblickande och en bakåtblickande roll. Dessa hänger ihop på så vis att den historiska informationen har betydelse för skattningar om hur framtiden kommer att se ut.⁵⁰ Några minimikrav som brukar användas för att något ska betraktas som relevant är krav på begriplighet, väsentlighet och aktualitet.⁵¹

---

⁴⁵ Smith, Dag, (1997), *Redovisningens språk*, s. 18 ff.

⁴⁶ Hendriksen, S., Eldon, Van Breda, F., Michael (1992), *Accounting theory*, s. 121

⁴⁷ Hendriksen, S., Eldon, Van Breda, F., Michael (1992), *Accounting theory*, s. 132 f.

⁴⁸ Smith, Dag, (1997), *Redovisningens språk*, s. 25

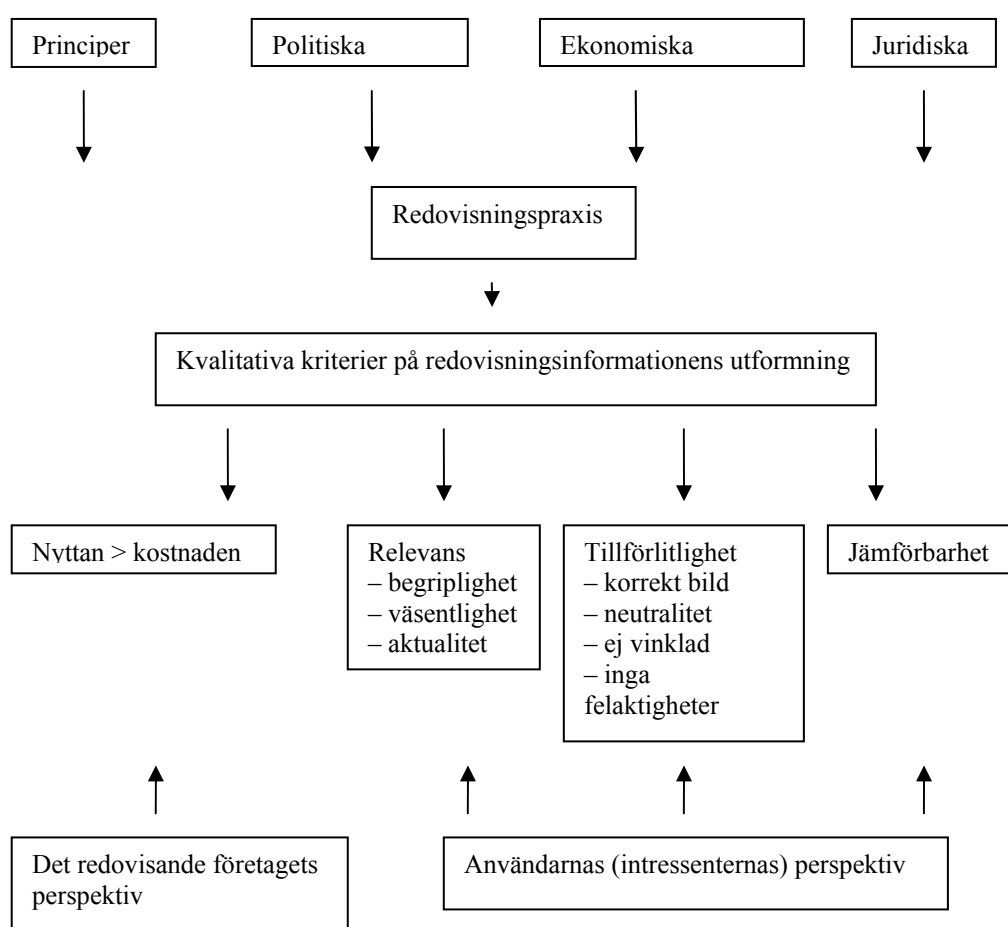
⁴⁹ Smith, Dag, (1997), *Redovisningens språk*, s. 25

⁵⁰ Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori -policy och -praxis*, s. 169

⁵¹ Smith, Dag, (1997), *Redovisningens språk*, s. 26

Redovisningsinformationen ska även vara tillförlitlig för att intressenten ska kunna lita på den. Att informationen är tillförlitlig innebär bl.a. att den inte ska vara felaktig eller vinklad på något vis. I detta tillförlitlighetskriterium ligger även att informationen ska ge en korrekt bild samt att den ska vara neutral, dvs. inte vara ämnad för att påverka beslutsfattandet.⁵²

Ett annat exempel på kriterium för hur redovisningsinformationen bör se ut är jämförbarhet. Detta kriterium har två sidor. Den ena avser jämförbarhet över tiden och den andra avser jämförbarhet mellan företag.⁵³

Figur 3. Egen illustration av redovisningsteorin

⁵² Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori -policy och -praxis*, s. 170 ff.

⁵³ Smith, Dag (1997), *Redovisningens språk*, s. 30

3.2 Revision

3.2.1 Historisk tillbakablick

Redan år 1895 slogs kravet på revision av svenska aktiebolags räkenskaper och styrelsens förvaltning fast i lag. Några kvalificerade revisorer i dagens mening fanns dock inte och förhållandena var mycket annorlunda jämfört med idag. Det var inte förrän 1912 som de första revisorerna auktoriserades av Stockholms handelskammare. I 1944 års aktiebolagslag, ABL, krävdes att börsnoterade företag med ett aktiekapital om minst två miljoner kronor hade en auktoriserad revisor. En kvalificerad revisor, dvs. godkänd eller auktoriserad, krävdes även om bolagsordningen så föreskrev eller om tio procent av ägarna begärde det.⁵⁴

Under 1970- talet debatterades revisionsplikten i samband med utformningen av 1975 års aktiebolag. Enligt förarbetet kom man dock fram till att det inte var möjligt att kräva kvalificerade revisorer till alla aktiebolag eftersom det inte fanns tillräcklig många sådana. Det konstateras även i den utredning som låg till grund för lagen att:

*”För många små bolag med enkla affärsförhållanden kan ... revisionen utföras tillfredställande utan den teoretiska sakkunskap som auktoriserade och godkända granskningsmän besitter, och ett legalt krav att använda sådana revisorer skulle då kunna medföra en onödig kostnad för bolaget”.*⁵⁵

I samband med att minimikapitalet i aktiebolag höjdes från 5000 kronor till 50000 kronor blossade debatten om revisionsplikt för alla företag, som drivs utan personligt ansvar, upp. Det högre minimikapitalet gjorde det lättare att kräva yrkesrevisorer i alla bolag. Revisionsplikt för alla användes även som ett argument i kampen mot den ekonomiska brottsligheten vilken börjat bli omdiskuterad i mitten på 1970-talet. Inför valet 1982 lovade socialdemokraterna att tillsätta en kommission i uppgift att föreslå åtgärder för hur den ekonomiska brottsligheten skulle bekämpas. Socialdemokraterna vann valet och i utredningen SOU 1983:36 kommer kommissionen fram till att det är *”ställt utom allt tvivel ... att en effektiv och sakkunnig revisor ha stor betydelse när det gäller att förhindra och motverka ekonomiska oegentligheter som kan förekomma i samband med*

---

⁵⁴ Precht Elisabeth, ”Revisionsplikten var svaret på ekonomisk brottslighet”, Balans 4/2005, s. 22f.

⁵⁵ Precht Elisabeth, ”Revisionsplikten var svaret på ekonomisk brottslighet”, Balans 4/2005, s. 22f.

näringsverksamhet”, vilket ledde till att revisionsplikt för samtliga svenska aktiebolag infördes år 1983.⁵⁶

3.2.2 Intressekonflikten mellan aktieägarna och bolagets ledning

Ett aktiebolag är en juridisk person vilket innebär att det har rättskapacitet och kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter. Aktieägarna har inte personligt ansvar för bolagets skulder. Detta begränsade ansvar medför att de endast kan förlora det belopp som betalades för aktierna.

I enmansbolag är det inte ovanligt att ägaren ensam utgör styrelsen och är VD. I större bolag, däremot, sitter aktieägarna av naturligt anledning inte alltid med i styrelsen eller är VD. Aktieägarna anförtror därmed bolagets angelägenheter åt personer som har till uppgift att sköta företaget. Denna separation mellan ägandet och inflytandet över bolagets förvaltning gör att det kan finnas en risk för att aktieägarna och bolagets ledning har olika intresse.⁵⁷ En av revisorns roller är därför att se över förvaltningen av bolaget så att styrelse och VD handlar i aktieägarnas intresse.⁵⁸

3.2.3 Revision som kvalitetsförsäkring

Ett aktiebolags intressenter måste för att ha möjlighet att fatta ekonomiskt rationella beslut kunna lita både på den information bolaget lämnar om sin ekonomiska situation och på informationen om förvaltningen av bolaget. Ansvar för denna information ligger på styrelsen och VD, revisorns roll är att kritiskt granska, bedöma och uttala sig om denna. Företagets årsredovisning ska vara uppställd enligt gällande lagar och rekommendationer och revisorn ska genom sin revision granska om dessa regler är uppfyllda. Det finns även regler för hur förvaltningen av ett företag ska gå till. Revisorn ska genom förvaltningsrevisionen se till att dessa regler uppfylls. För att säkerhetsställa kvaliteten på revisionen och öka trovärdigheten finns det även lagregler om hur själva revisionen ska gå till.⁵⁹ Revisionen syftar följaktligen till att ge trovärdighet åt den ekonomiska information som företaget lämnar. Revisionens uppkomst kan delvis förklaras av ägarnas behov att kontrollera ledningens förvaltning av verksamheten. Idag utförs

---

⁵⁶ Precht Elisabeth, ”Revisionsplikten var svaret på ekonomisk brottslighet”, *Balans* 4/2005, s. 22f.

⁵⁷ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 24

⁵⁸ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 31

⁵⁹ FARs Revisionsbok (2004), s. 14, 18 f.

revisionen till stor del även för andra intressenter såsom samhället, de anställda och bolagets borgenärer.⁶⁰

3.2.3.1 God revisionssed

Omfattningen av den granskning som revisorn ska göra bestäms av vad som utgör god revisionssed vilket framkommer i 10 kap. 3 § 1 st ABL. Anledningen till att man valde att inte ge några detaljerade föreskrifter i ABL var att en uppräknings omöjligen kunde göras komplett och det skulle därmed få en negativ effekt. Vad som är god revisionssed utvecklas hela tiden genom teori och praxis. Detta gör att även revisionen som sådan kan utvecklas och anpassas efter företagens skiftande förhållande.⁶¹

Revisorsnämnden, RN, har enligt 3 § Revisorslagen, RL ett uttalat ansvar för att god revisionssed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. FAR och Revisorssamfundet, SRS är de två intresseorganisationer som ger ut rekommendationer och uttalanden vilka RN sedan använder som utgångspunkt för sina ställningstaganden. Genom föreskrifter, uttalanden och beslut i enskilda ärenden är det dock RN:s uppgift att normeringen utvecklas på ett lämpligt sätt. Därmed har RN tolkningsföreträde vad gäller den goda sedens innehåll.⁶²

Från och med den 1 januari 2004 gäller RS Revisionsstandard i Sverige vilken bygger på International Federation of Accountants, IFACs, internationella standarder, ISA, i revisionsfrågor. IFAC arbetar för ett globalt harmoniserat ramverk och har som mål att ISA ska komma att accepteras världen över.⁶³ Ett problem som har belysts vid införandet av internationella standarder på nationell nivå är att reglerna är utformade och anpassade till stora företag. Revisorns uppgift har inte ändrats i och med införande av revisionsstandarderna, däremot har den utökats genom att revisorn ska uttala sig om fler förhållanden än tidigare och att kravet på dokumentation har ökat. Som en följd av detta kommer kostanden för revision att öka.⁶⁴

3.2.3.2 Oberoende

Revision bygger på förtroende. Utan detta förtroende får revisionen inte den kvalitetsförsäkrande effekt den avser att ha. Opartiskhet, självständighet och

---

⁶⁰ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 31

⁶¹ SOU 1971:15, s. 266

⁶² <http://www.revisorsnamnden.se/inforam.htm>

⁶³ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 34

tystnadsplikt är viktiga nyckelord för hur revisorn ska uppträda i sin yrkesmässiga roll. Förtroendet för revisorn får ur dessa tre perspektiv inte rubbas.⁶⁵ Syftet med revisorns arbete är att förse företagets intressenter med en granskning av informationen och på vis skapa det erforderliga förtroendet för den. Av denna anledning är det mycket viktigt att intressenterna kan lita på att revisorn är oberoende och inte låtit sig påverkas av andra intressen än för uppdraget hithörande förhållanden. Revisorns oberoende, dvs. opartiskhet och självständighet, är följaktligen en viktig hörnsten i revisorsyrket.⁶⁶

I revisorns roll ingår vanligen att ge råd, det är dock viktigt att dennes oberoende inte riskeras genom denna rådgivning.⁶⁷ Som en följd av företagsskandalerna i USA har oberoendefrågan debatterats flitigt under senare tid. Diskussionen har främst handlat om huruvida en revisor kan förena revision och rådgivning till samma klient.⁶⁸

Vid lagstiftningsarbetet med revisorslagen som trädde ikraft den 1 januari 2002 kom denna fråga att spela en stor roll. Det är i diskussionen dock viktigt att skilja mellan rådgivning som hänger samman med revisionen (revisionsrådgivning) och övrig rådgivning som brukar benämnas fristående rådgivning. Revisionsrådgivning ingår i revisionsverksamheten och är i princip alltid tillåten. Den fristående rådgivningen anses däremot kunna påverka revisorns möjligheter att agera oberoende vilket kan leda till att tilltron till revisionen och således tillförlitligheten till företagets årsredovisning minskar. Det är framförallt i två situationer som revisorns oberoende riskeras. Den ena är då den fristående rådgivningen är av stor ekonomisk betydelse för revisorn eller revisionsbyrån vilket kan påverka revisionens tillförlitlighet (egenintresse) och den andra situationen är då revisorn blir tvungen att granska resultatet av sin egen rådgivning (självgranskning).⁶⁹

Regeringen ansåg dock att det fanns skäl till att trots detta tillåta viss fristående rådgivning. Som argument framfördes att den fristående rådgivningen ökar revisorns kännedom om företaget vilket gör att det är lättare att upptäcka eventuella problem. Det ansågs även vara av intresse för företagets intressenter att detta fick kompetent rådgivning. Således infördes inte generellt förbud i revisorslagen. Istället infördes ett förbud för revisorn att utföra sidoverksamhet som kan minska förtroendet för revisorns oberoende. Revisorn är även tvungen att

---

⁶⁴ Ny revisionsstandard införs 2004, Newset, s. 1 f. <http://www.set-revision.se/1-2004.pdf>

⁶⁵ FARs Revisionsbok (2004), s. 93

⁶⁶ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 79

⁶⁷ FARs Revisionsbok (2004), s. 112

⁶⁸ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 81

⁶⁹ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 81

enligt 20-23 §§ RL, avsäga sig ett uppdrag om det finns anledningar som gör att oberoendet kan ifrågasättas.⁷⁰

När revisorslagen utformades ansåg regeringen att revisorns oberoende måste vara synbart. Revisorn måste därför vid varje revisionsuppdrag göra en analys för att undvika misstanke om risk för att någon form av beroendeförhållande föreligger. Denna kallas vanligtvis för analysmodellen och ska genomföras enligt vissa bestämda steg.⁷¹ Regeln är utformad som en presumptionsregel vilket innebär att så snart förtroenderubbade omständigheter förekommer presumeras att det finns anledning att ifrågasätta revisorns oberoende som således måste avsäga sig uppdraget. Presumtionen kan dock neutraliseras och revisorn kan genomföra uppdraget om en prövning i det enstaka fallet visar att det råder omständigheter som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta revisorns oberoende. Eller om revisorn vidtar nödvändiga åtgärder så att den förtroenderubbade omständigheten upphör.⁷²

3.2.4 Revisionsberättelsen

Revisorn ska lämna en revisionsberättelse där han eller hon yttrar sig om företagets årsredovisning, bokföring samt förvaltning. Syftet med detta yttrande är att öka trovärdigheten till företagets årsredovisning och förvaltning. Detta gynnar både företaget och andra intressenter som använder sig av årsredovisningen som underlag för beslut.⁷³ Då revisionsberättelsen är den enda årliga offentliga rapporten som revisorn lämnar får denne stor betydelse i kommunikationen med dessa intressenterna.⁷⁴

Revisorns tystnadsplikt återfinns i 26 § RL och innebär att det revisorn får ta del av i sitt klientarbete inte får föras vidare. Det som skrivs i revisionsberättelsen är således i princip det enda som utomstående får ta del av.⁷⁵

Av ABL 10 kap framgår att revisorn ska lämna revisionsberättelsen till bolagsstämman. Detta ska ske senast tre veckor före ordinarie stämma. I revisionsberättelsen ska revisorn uttala sig om att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen. Är revisorn osäker på om så skett eller om det saknas vissa obligatoriska uppgifter i årsredovisningen ska revisorn ange detta i

---

⁷⁰ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 82

⁷¹ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 93

⁷² Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 94

⁷³ Ny revisionsstandard införs 2004, Newset, s. 1 f. <http://www.set-revision.se/1-2004.pdf>

⁷⁴ FARs Revisionsbok (2004), s. 14, 16

⁷⁵ FARs Revisionsbok (2004), s. 91

revisionsberättelsen. Om revisionsberättelsen innehåller sådana uttalanden ska en kopia av revisionsberättelsen skickas till skattemyndigheten.⁷⁶

3.3 Debatten i Sverige och Danmark

3.3.1 Sverige

I Sverige är frågan om revisionspliktens slopande högaktuell bl.a. i och med att regeringen har lagt fram en proposition om en ny aktiebolagslag.⁷⁷ I denna proposition föreslås att de nuvarande reglerna om revision i allt väsentligt överförs i oförändrad form till den nya aktiebolagslagen.⁷⁸ Den borgerliga alliansen har kritiserat den socialdemokratiska regeringens insatser vad gäller lättandet av regelbördan för de små företagen och föreslår därför bl.a. att små och medelstora aktiebolag ska undantas revisionsplikt.⁷⁹

Debatten hettade till ytterligare efter det att Svenskt Näringsliv i mars i år la fram sin rapport på området.⁸⁰ Svenskt Näringsliv debatterar livligt för enklare regler för små och medelstora aktiebolag och revisionsplikten är ett av de områden där de vill att regelverket ska bli enklare.⁸¹ Rapporten ”Revisionsplikten i små aktiebolag” i vilken författarna kartlägger för och nackdelar med en lagstadgad revisionsplikt i små aktiebolag är gjord av professorerna Per Thorell och Claes Norberg. Thorell och Norberg skriver i sin rapport att när man undersöker nyttan med revisionsplikt måste man se till nyttan för de olika intressentgrupperna var för sig och inte till nyttan som en helhet. De anser att ägarna och bolagsledningen, vilka i de små företagen ofta är samma person, inte har någon nytta av en revisionsplikt. Därmed, menar professorerna, är denna i första hand till fördel för andra intressenter som inte har full insyn i företaget. Deras studie visar att det är ytterst osäkert vilka fördelarna är med en revisionsplikt. I valet mellan tvingade och frivillig revision i små företag menar de att det är samhället och inte företaget som är den vinnande parten vid revisionsplikt. Detta eftersom det är företaget som får bära kostnaderna som en revision ger upphov till. De anser att det inte finns

---

⁷⁶ Moberg, Krister, *Bolagsrevisorn* (2003), s. 137

⁷⁷ Prop. 2004/05:85

⁷⁸ ”Vad tycker de politiska partierna om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag”, *Balans* 4/2005, s. 26

⁷⁹ Allians för Sverige (2005-01-21), ”Ta bort regelkrånglet”, www.maktskifte06.se

⁸⁰ ”Vad tycker de politiska partierna om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag”, *Balans* 4/2005, s. 26

⁸¹ Halling, Pernilla, ”Det har saknats en genomgripande diskussion om revisionsplikten”, *Balans* 4/2005, s. 24

bevis för att nyttan för företagen överstiger dessa kostnader. Därför förespråkar de att revision av de små bolagen ska var frivillig.⁸²

Som en kommentar till Thorell och Norbergs rapport skriver Inga-Lisa Axenborg, auktoriserad revisor på Ernst & Young, att argumentet att det inte skulle finnas något bevis som påvisar att nyttan överstiger kostnaden även kan användas för revisionsplikten. Hon menar att det inte heller finns något bevis för det motsatta, dvs. att revisionen kostar mer än vad den ger.⁸³

Ett annat argument som Svenskt Näringsliv för fram är att vårt regelverk allt mer influeras av internationella regler vilka i första hand riktar sig till större bolag. Svenskt Näringsliv menar således att en obligatorisk revisionsplikt för de små bolagen leder till att bördan för dessa bolag blir allt större.⁸⁴ Uffe Conrad, administrativ direktör för Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, FSR, som är den danska motsvarigheten till FAR, säger i Balans att den nordiska företagsstrukturen och företagskulturen skiljer sig från hur det ser ut i andra länder vilket gör att ett slopande här inte kan motiveras med hur utvecklingen ser ut i de andra EU-länderna.⁸⁵

Enligt Aktiebolagslagens första kapitel 1 § svarar delägarna i ett aktiebolag inte personligen för bolagets förpliktelser. Karl-Johan Kjällerström, revisor och ledamot i en av FARs kretsstyrelser, menar att det faller sig naturligt att mot detta ställa krav på revision. För den förmån det innebär att driva en verksamhet utan personligt ansvar får kostnaden för revisionen anses berättigad.⁸⁶ Dan Brännström, generalsekreterare i Föreningen för revisionsbyråbranschen, FAR, och Martin Johansson, VD i Svenska Revisorsamfundet, SRS, skriver i ett debattinlägg att ett avskaffande av revisorsplikten är ett steg i fel riktning. De menar att när revisorns stöd faller bort ökar affärsrisken. Småföretagen behöver ofta revisorns hjälp för att hantera de komplexa regelsystemen. Brännström och Johansson säger att revisorn utgör ett viktigt bollplank och stöd, speciellt för de små bolagen. Vidare anser författarna att revisionen skapar förtroende vilket underlättar kapitalanskaffning och följaktligen skapar bättre förutsättningar för affärer företag emellan. De menar även att ett slopande av revisionsplikten skulle skapa förutsättningar för ökat skattefusk.⁸⁷

---

⁸² Thorell, Per, Norberg, Claes, *Revisionsplikten i små aktiebolag* (2005), s. 5, 8

⁸³ Axenborg, Inga-Lisa, "Rör inte revisionsplikten!" Balans 4/2005, s. 32

⁸⁴ Ydstedt, Anders, "Slopa revisionsplikten i de mindre företagen", Svenskt Näringsliv (2005-03-16)

⁸⁵ Halling, Pernilla, "Debatten går het i Norden", Balans 3/2005, s. 18

⁸⁶ Kjällerström, Karl-Johan, "Revisionsplikten och aktiebolag hör ihop" (2005-04-04)

⁸⁷ Brännström, Dan, Johansson, Martin, "Svenskt Näringsliv drar undan mattan för småföretagen", Dagens Industri (2005-03-17)

Sammanfattningsvis är åsikterna i frågan delade och ämnet har engagerat många. De som argumenterar för att revisionsplikten bör finnas kvar poängterar revisionens nytta för företag, samhälle och näringsliv. Motargumenten är att revisionen är alldeles för dyr för småföretagarna och att fördelarna inte överväger dessa kostnader. De flesta debattörer är dock överrens om att reglerna för dagens småföretagare är allt för krångliga och att en översikt av dessa bör ske.⁸⁸

3.3.2 Danmark

Debatten om revisionspliktens fortsatta existens pågår, liksom i Sverige, även i våra nordiska grannländer. I exempelvis Danmark har Handels- och bolagsverket nyligen presenterat en rapport som behandlar frågan. I denna fastställs att den årliga revisionen kostar landets mindre bolag 1,7 miljarder danska kronor, dkr. Denna summa förväntas även öka mellan 20-30% som en följd av de nya, mer omfattande internationella revisionsstandarderna. Undersökningar visar att flera av de större berörda företagen ser en nytta med lagstadgad revision. Dock anser de att den är för dyr och att de får stå för en kostnad som även till stor del kommer andra intressenter till godo. Enligt rapporten önskar 58 % av företagen att revisionsplikten bör avskaffas, ändå menar hela 40 % att de kommer att fortsätta att lämna reviderade årsredovisningar om så blir fallet. Författarna skriver att man, vid tolkning av dessa siffror, dock ska vara uppmärksam på att företagen antagligen inte är medvetna om den prisökning som kommer att ske som en följd av den internationella revisionsstandarderna och att undersökningar gjorda i England tyder på att fler företag med tiden väljer att avstå från revision. I rapporten framhålls även att om revisionsplikten avskaffas kan småföretagen själva avgöra om det vill betala för revisionen eller om de istället vill lägga pengarna på något annat. Rapportens slutsats är att nyttan av den tvingande revisionsplikten inte ger skäl för den kostnad som revisionen innebär för de små företagen.⁸⁹

Författarna till rapporten lägger fram ett antal alternativ till dagens revisionsplikt. Ett av förslagen är att företag som har maximalt 50 anställda och uppfyller ett av följande två alternativ; nettoomsättning på under 58 miljoner dkr., en balansomslutning under 29 miljoner dkr., ska undantas från revisionsplikt.⁹⁰ Detta förslag på gränsvärden överensstämmer med de i EG:s fjärde bolagsdirektiv.⁹¹ Ett

---

⁸⁸ Sjölund, Hans, ”Branschen bör agera för bättre regler för revision i små bolag”, Balans 4/2005, s. 28

⁸⁹ Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Rapport om revisionsplikten for B-virksomheder (små selskaber), s. 76 f.

⁹⁰ Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Rapport om revisionsplikten for B-virksomheder (små selskaber), s. 23 f.

⁹¹ Halling, Pernilla, ”Debatten går het i norden”, Balans 3/2005, s 17

annat förslag går ut på att kravet på revision ska ersättas med ett krav på mindre omfattande kontroll. Enligt detta förslag skulle krav på en sk. review kunna ersätta revisionsplikten. En fördel med att använda sig av en sådan är att detta är ett internationellt känt begrepp och att det i International Standards of Accounting, ISA 2400 framgår hur en sådan bör utformas. Ytterligare ett förslag i rapporten är att företag som haft ordning på sina räkenskaper i tre år ska kunna undantas från revisionsplikt. Ett annat alternativ är att revisionen är frivillig som utgångspunkt men att skattemyndigheten ska kunna tvinga företaget att lämna en reviderad årsredovisning om de finns misstanke om att bokföringen inte är tillförlitlig. Ovanstående förslag ska även kunna kombineras så att man exempelvis avskaffar revisionsplikten för aktiebolag vilka faller under vissa gränsvärden och kräver att dessa endast ska lämna en sk. review. Samtidigt som skattemyndigheten har möjlighet att kräva att företaget lämnar en reviderad årsredovisning vid misstanke om oegentligheter i bokföringen.⁹²

Rapporten har kritiserats av Danmarks motsvarighet till FAR, Foreningen af Statsautoriserede revisorer, FSR, vilka menar att den är ensidig då den inte tar hänsyn till de företags- och samhällsekonomiska vinster som revisionen medför. Vidare belyser FSR frågan om inte den besparing som en slopad revisionsplikt innebär kommer att försvinna då företagen blir tvingade att skaffa sig trovärdighet på annat vis. De menar även att en slopad revisionsplikt skulle ställa större krav på skattemyndigheten och öka risken för ekonomisk brottslighet.⁹³

3.4 Debatten, förändringen och effekterna i tre länder

3.4.1 England

I England avskaffades revisionsplikten 1993. Detta gällde till en början endast för de allra minsta bolagen. Gränsvärdena har därefter gradvis höjts och i dag ligger de på den nivå EU ställer upp i det fjärde bolagsdirektivet.⁹⁴ Utvecklingen är en del av ett handlingsprogram för att minska regleringskostnaderna för små företag med avsikt att göra dessa företag mer konkurrenskraftiga. Detta tankesätt bygger på en uttalad regleringsfilosofi som innebär att om nyttan av en tvingande regel inte bevisligen överstiger dess kostnad så upphävs denna regel.⁹⁵

---

⁹² Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Rapport om revisionsplikten for B-virksomheder (små selskaber), s. 26 ff.

⁹³ Halling, Pernilla, ”Debatten går het i Norden”, Balans 3/2005, s. 17 f.

⁹⁴ Halling, Pernilla, ”Sällan revision av små företag i EU-länder”, Balans 3/2005, s. 16

⁹⁵ Thorell, Per, Norberg, Claes, ”Går det att försvara revisionsplikten?”, Balans 3/2005 s. 21

Tio år efter att revisionsplikten avskaffades, dvs. 2003, gjordes en undersökning på uppdrag av brittiska handelsdepartementet i vilken det visade sig att 42 % av de företag som undantogs från revisionsplikt frivilligt valde att lämna reviderade årsredovisningar. Dock visade undersökningen på att det fanns en tendens till att andelen företag som gör detta val minskar med tiden.⁹⁶ Minskade kostnader angav företagen i undersökningen som den största anledningen till att inte lämna en reviderad årsredovisning. Många kunde dock inte ange hur mycket deras kostnader hade sjunkit vilket enligt författarna till undersökningsrapporten tyder på att kostnaderna inte sjunkit markant eller att revisionskostnaderna ersatts av andra kostnader. Författarna till rapporten ser den senare förklaringen som trolig eftersom det i intervjuer gjorda med revisorer visats att det finns en överlappning vad gäller den tid som revisorn lägger på bokslutsarbete och den som läggs på den faktiska revisionen. Att dra en exakt gräns där det ena övergår till det andra anser många vara svårt.⁹⁷ Även i en annan tidigare gjord undersökning har det framkommit att många företag har svårt att särskilja rådgivning och andra tjänster som revisorn utför från revisionstjänsten vilket leder till de inte inser att den kostnaden som de ser som en revisionskostnad täcker fler tjänster än så. 2020 Consulting Group som utförde undersökningen menar att det därför är viktigt att revisorn förklarar för sina klienter vilka kostnader som löper på de olika tjänsterna, förslagsvis genom att dela upp avgifterna på separata räkningar.⁹⁸

Av de företag, i den tidigare nämnda undersökningen, som valde att lämna reviderade årsredovisningar anger den största delen att detta berodde på att de av olika anledningar önskade göra så. Som skäl angavs även det faktum att det fanns en etablerad policy inom företagen där detta gjordes och därför fortsatte man med det. I de fall företagen har en omsättning som ligger i närheten av gränsvärdet för när revisionsplikt infaller, och de således måste fatta beslut om revision eller ej på årlig basis, spelar revisorns råd en stor roll i företagens val.⁹⁹

Anledningen till att engelska företag väljer att lämna en reviderad årsredovisning eller varför det är företagets policy att göra det kan enligt undersökningen vidareutvecklas genom att titta på olika intressentgruppers krav. De intressentgrupper som oftast ställer krav på företagen att lämna reviderade årsredovisningar är aktieägare, kreditgivare och skattemyndigheter. Av de företag som valt att lämna en reviderad årsredovisning svarar 27 % att kreditgivarnas krav på detta var en orsak.¹⁰⁰

---

⁹⁶ Halling, Pernilla, ”Sällan revision av små företag i EU-länder”, *Balans* 3/2005, s. 16

⁹⁷ Collins Jill, *Directors views on Exemption from the Statutory Audit*, s. 42

⁹⁸ Haythornthwaite, A (2003) “What your clients think of you”, *Accuontancy*, April s. 60-61

⁹⁹ Collis Jill, *Directors views on Exemption from the Statutory Audit*, s. 28

¹⁰⁰ Collis Jill, *Directors views on Exemption from the Statutory Audit*, s. 29

ACCA, The Association of Chartered Certified Accountants, vilka är Englands motsvarighet till den svenska revisorsorganisationen FAR, har gett ut en informationsbroschyr i vilken de ställer upp argument för varför småföretag ska välja att lämna reviderade årsredovisningar. ACCA presenterar även en undersökning gjord av MORI, Market & Opinion Research International, där det bl.a. framgår att banker är mer benägna att bevilja lån till företag som har reviderade årsredovisningar. 94 % av de tillfrågade bankdirektörerna ansåg även att revisionsberättelsen är ett bevis för hur väl ledningen för ett företag sköts.¹⁰¹

3.4.2 Tyskland

Tyskland har aldrig haft full revisionsplikt.¹⁰² År 1984 slopades revisionsplikten fullt ut för småföretagen i Tyskland och idag faller hela 50 % av landets företag under landets gräns för frivillig revisionsplikt.¹⁰³ De gränsvärden som idag gäller för att undantas från revisionsplikten i Tyskland är en omsättning på 6 875 000 euro, en balansomslutning på 3 438 000 euro och 50 anställda. Om företaget understiger minst två av dessa tre gränsvärden är de undantagna från revisionsplikt.¹⁰⁴

Det finns dock krav från den tyska finansinspektionen i § 18 KWG (den tyska banklagen) att banker vid lån på över 250 000 euro måste informera sig om bolagets ställning.¹⁰⁵ Enligt vår kontakt på Deloitte and Touche i München, revisorn Andreas Kling, är banker skyldiga att åtminstone ta del av företagets senaste årliga finansiella rapport och om möjligt de tre senaste. Därför kräver banker vanligen att företagen tar hjälp av en licenserad skatterådgivare eller revisor vid upprättandet av den finansiella rapporten. Helst ser banken att en revisor även gjort en revision av rapporten. Andreas Kling menar således att många företag väljer att lämna reviderade årsredovisningar för att möta bankens krav.

Hela 90 % av de bolag som faller under gränsvärdena och har begränsat ägaransvar väljer att lämna en reviderad årsredovisning eller alternativet att anlita en revisor eller en licensierad skatterådgivare för bokslut och deklaration. I stället för att lämna en revisionsberättelse skriver då revisorn eller skatterådgivaren ett utlåtande om omfattningen av bokföringskontrollen, detta utlåtande omfattas inte

---

¹⁰¹ ACCA (2001), "Why audit matters- Your guide to benefits of audit", s. 2, www.accaglobal.com

¹⁰² Thorell, Per, Norberg, Claes, *Revisionsplikten i små aktieföretag* (2005), s. 13

¹⁰³ Halling, Pernilla, "Sällan revision av små företag i EU-länder", *Balans* 3/2005, s. 16

¹⁰⁴ Thorell, Per, Norberg, Claes, *Revisionsplikten i små aktieföretag* (2005), s. 12 f.

¹⁰⁵ Morander, Carl-Fredrik, Fritzell, Göran, "Slopa revisionsplikten men inte revisorn", *Dagens Industri*, 2005-04-16, s. 3

av internationell revisionsstandard.¹⁰⁶ En konsekvens av att det inte finns revisionsplikt för små bolag i Tyskland är således att en marknad för konsulttjänster till småföretag som levereras av andra än revisionsföretag har skapats där de mindre bolagen ofta vänder sig till kvalificerade redovisnings- och skattekonsulter som sköter t.ex. upprättandet av årsredovisning och skattedeklaration. För att bli kvalificerad skattekonsult krävs att man gör ett prov vilket är samma prov som en revisor måste klara innan denne får skriva sitt prov för auktorisation.¹⁰⁷

Rödl & Partner är Tysklands största oberoende revisionsbyrå. Carl-Fredrik Morander, auktoriserad revisor och VD på Rödl & Partner Sverige AB berättar för oss vid en telefonintervju att han tror att den lagstiftning som finns i Tyskland vad gäller bankens skyldighet att kräva att få tillgång till företagets årsredovisning skulle blir en konsekvens av ett avskaffande även i Sverige. Han berättar även att frekvensen av skatterevisioner är större i Tyskland än i Sverige, vilket han också ser som en möjlig effekt vid ett eventuellt slopande i Sverige. På så vis övervältras en större del av kontrollen på skatteverket. I Tyskland är det som nämnts ovan vanligt med skriftliga utlåtande från en revisor eller licensierad skatterådgivare. I dessa utlåtanden, menar Morander, kan revisorn alternativt skatterådgivaren på ett tydligare sätt redogöra för vad denne har gjort och vad som faktiskt kan intygas. Detta görs på ett icke standardiserat vis vilket Morander anser är att föredra.

3.4.3 Irland

Avskaffandet skedde även i Irland efter debatter med för- och motargument. Den huvudsakliga anledningen till det irländska avskaffandet var att kostnaden för revision ansågs oproportionerligt stor i förhållande till nyttan av denna. Andra menade emellertid att revisionen medför kontroll och tillförlitlighet och att detta är mycket viktigt för företaget vid exempelvis långivning. Något som också diskuterades innan revisionsplikten togs bort var, liksom i England, huruvida revisorskåren skulle bli drabbad av förlorade intäkter, man menade dock att undersökningar som gjorts i England efter avskaffandet av revisionsplikt inte har kunnat påvisa detta.¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ Morander, Carl-Fredrik, Fritzell, Göran, "Slopa revisionsplikten men inte revisorn", Dagens Industri, 2005-04-16, s. 3

¹⁰⁷ Thorell, Per & Norberg, Claes, *Revisionsplikten i små aktiebolag* (2005), s. 13

¹⁰⁸ Murtagh, Brendan (1998), "Exemption of small companies from Statutory Audit", www.acca.co.uk

I Irland undantogs de mindre bolagen från revisionsplikt år 2000.¹⁰⁹ Följande gränsvärden gäller för att slippa revisionsplikt i Irland; omsättning:1.500.000 euro, balansomslutning:1.904.607 euro samt 50 anställda. Irland har således lägre och därmed strängare gränsvärden för omsättning och balansomslutning än vad som är högsta tillåtna värde enligt EU:s fjärde direktiv.¹¹⁰

Det finns även andra villkor för att aktiebolag ska få slippa revisionsplikt i Irland, t.ex. att företaget inte får ingå i en koncern, vara ett försäkringsbolag, en bank eller ett holdingbolag, detta för att upprätthålla och skydda allmänhetens intresse.¹¹¹ Ett annat villkor är att företaget lämnar in sin årliga finansiella rapport i tid och att de även gjort så föregående år.¹¹²

I Irland kan, precis som i England, aktieägare som tillsammans äger mer än 10 % av aktierna begära att en revision av årsredovisningen skall ske. Denna regel är till för att skydda minoritetsägarna i aktiebolagen. Företag som väljer att sluta låta en revisor granska företagets rapporter ska skriftligen meddela sin revisor om detta. Revisorn ska därefter, inom 21 dagar, avge en notis om företaget i vilken denne försäkrar att det inte föreligger några sådana omständigheter angående avsägandet av revisorns tjänster som borde komma till aktieägare och kreditgivares kännedom. The Institute of Chartered Accountants i Irland har ställt upp standards för hur bokföring bör ske. Företag som valt att inte lämna reviderade rapporter måste fortfarande följa de uppställda standarders som finns och registrera sitt bokslut vid ”Companies Registration Office” precis som tidigare. Företagen måste även hålla ett s.k. Annual General Meeting där de presenterar bokföringen för medlemmarna. Årsredovisningen ska även innehålla ett uttalande från företagsledarna där de bl.a. försäkrar att villkoren för att slippa revision är uppfyllt, att de bokför på ett korrekt vis och att de i sina finansiella rapporter visar en rättvisande bild av företaget. Görs inte dessa uttalanden kan företagsledarna bli åtalade. Om företaget inte längre uppfyller villkoren för att slippa revisionsplikt ska, så snart som det är möjligt, en revisor anlitas. Många företag i Irland väljer, trots att de uppfyller alla krav för att få slippa revision, att fortsätta lämna reviderade årsredovisningar. Många nya företag behöver även praktisk hjälp av redovisningsföretag med bokföring och med att sätta samman de finansiella rapporterna.¹¹³

---

¹⁰⁹ Murtagh, Brendan (1998), ”Exemption of small companies from Statutory Audit”, www.acca.co.uk

¹¹⁰ Accountancy Ireland (2005), ”Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies”, www.accountancyireland.ie

¹¹¹ Murtagh, Brendan (1998), ”Exemption of small companies from Statutory Audit”, www.acca.co.uk och Accountancy Ireland (2005), ”Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies”, www.accountancyireland.ie

¹¹² Accountancy Ireland (2005), ”Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies”, www.accountancyireland.ie

¹¹³ Accountancy Ireland (2005), ”Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies”, www.accountancyireland.ie

4. Empiri

I det här kapitlet redovisas resultatet av svaren från våra 18 respondenter vilka är revisorer, personer från banker och finansbolag samt skatteverket. Alla intervjuer som återges i detta kapitel förutom sex är personliga intervjuer Fem av dem gjordes, pga. geografiska skäl, per telefon. Den sista återgivna intervjun under respektive intressegrupps rubrik är gjord med en representant som ska spegla intressegruppens officiella position i debatten. En av dessa representanters inställning har vi tagit del av genom uttalande denna gjort i olika artiklar. Genomgående i det här kapitlet har vi försökt undvika att skriva respektive respondents namn allt för många gånger. Om inte annat framgår utgör innehållet i varje fallstudie respondentens inställning.

4.1 Intervjuunderlag

Vårt intervjuunderlag till respondenterna vid banker och finansbolag samt till skatteverket bestod av frågor vilka var indelade i tre olika teman.¹¹⁴ Vi började med att ställa frågor som gällde respondentens informationsbehov. Detta för att få insikt i vilken slags information respektive respondent får ta del av i sitt arbete. Med denna bakgrund tog vi sedan reda på vilket värde årsredovisningen och revisionen har för respondenten vid beslutsfattande. Det tredje och sista temat behandlade vilka konsekvenser respondenten, utifrån det vi diskuterat, ser som möjliga vid ett slopande av revisionsplikten.

Våra frågor till revisorerna berörde framförallt deras inställning i debatten och hur ett avskaffande av revisionsplikten för små aktiebolag skulle kunna påverka deras arbete.

---

¹¹⁴ Hela intervjuunderlaget presenteras i bilaga 1.

4.2 Banker och finansbolag

4.2.1 Bengt Adamsson och Cecilia Källman, Sparbanken Finn i Lund

Bengt Adamsson och Cecilia Källman arbetar som kredit- och företagsanalytiker på den centrala kreditenheten på Sparbanken Finn i Lund. Den centrala kreditenheten arbetar med de krediter som är för stora för att hanteras på regionnivå. 90 % av de kunder Adamsson och Källman arbetar med är små eller medelstora företag.

Kreditanalytikerna berättar att de tar del av kundens bokslut när de ska fatta ett kreditbeslut som gäller krediter över en viss nivå. Årsredovisningen är tung post vid kreditgivning då den visar hur företaget hittills har kunnat generera ett överskott och verkar därför som en plattform, menar de. Årsredovisningen och revisorn är också viktiga för att fastställa storleken på det egna kapitalet. De kontrollerar att bokslutet är komplett och om t.ex. en revisionsberättelse inte finns med så begär de in en sådan av kunden. I revisionsberättelsen uppmärksammas bl.a. om kunden har betalat in skatter mm. i tid. De poängterar att de är väl medvetna om att det ska mycket till för att revisorn ska lämna en kommentar i revisionsberättelsen och att det därför kan finnas företeelser som banken skulle vilja veta om men som ej återfinns i denna. Respondenterna säger också att om en kund har upprepade orena revisionsberättelser är kreditgivning till denna kund inte intressant eftersom detta ses som ett tecken på ”osunt hanterande av papper”. De menar dock att det även kan finnas giltiga skäl till att en revisionsberättelse är oren.

Andra faktorer som påverkar kreditbeslutet är, enligt kreditanalytikerna företagets utveckling, affärsidé och utseendet på företagets successionsordning. När det är en ny kund som ansöker om kredit spelar personen som söker stor roll. Det är viktigt att företagaren visar att denne har ”koll på läget och en trovärdig idé”, säger respondenterna.

Respondenterna säger att de strävar efter en ”treenighet mellan kund, revisor och bank” eftersom det genererar en bra förståelse för företaget vilket i sin tur gör banken mer välvillig vid kreditbeslut.

En årsredovisning som inte är reviderad är inte komplett, enligt de båda kreditanalytikerna. De menar att det är en trygghet att någon som har sakkunskap har granskat årsredovisningen på ett objektivt vis. Eftersom banken faktiskt lånar

ut andra människors pengar anses det viktigt att det finns någon som granskar kundens siffror.

Om revisionsplikten skulle slopas finns det en möjlighet att det skulle bli svårt för banken att trots slopandet ändå kräva revision eftersom bankerna konkurrerar med varandra. Det skulle då finnas en risk att kunden gick till en bank som inte krävde revision. De anser att det skulle bli svårt att motivera en nekad kredit med att företaget inte reviderat sin årsredovisning. Andra möjligheter hade fått hittas, en sådan skulle kunna vara att skicka ut en värderingsman i stället, detta hade emellertid gett dyrare lån. Kostnaden för de alternativa lösningar som banken hade fått använda sig av hade kunden fått stå för. De säger även att de troligen hade fått kräva revision över en viss kreditnivå men inte under denna.

Ett slopande av revisionsplikten hade inneburit att de hade blivit av med en viktig kontroll, menar kreditanalytikerna. De säger även att det hade varit ”farligt om företagaren skulle värdera sig själv i en trängd situation”. Respondenterna diskuterar även byte av företagsform som en lösning på problemet för de små aktiebolagen. De menar dock att de har god förståelse för ändamålet med förslaget om slopad revisionsplikt. Revisionsplikten har emellertid stor betydelse för banken vilket betyder att de hade blivit tvungna att finna något som ersätter revisionen om företag skulle välja att lämna icke reviderade årsredovisningar.

4.2.2 Mats Olofsson, SEB Finans i Malmö

Mats Olofsson arbetar sedan två och ett halvt år tillbaka som säljare på SEB Finans men har arbetat inom banken i olika positioner sedan 1987.

Vid ett kreditbeslut görs både en marknadsmässig och ekonomisk bedömning av kunden. Det informationsunderlag beslut grundar sig på är huvudsakligen kalkyler, balans- och resultatrapport. Personliga relationer spelar en viktig roll vid kreditbedömningar och han gör inte affärer med personer som inte inger förtroende. Vår respondent säger att han vid ett kreditbeslut alltid strävar efter att göra en bedömning utifrån ett tänkande där han frågar sig om han hade handlat på samma vis om det hade varit hans egna pengar han lånade ut.

Han menar att revisionsberättelsen har ett betydande informationsvärde vid kreditbedömning och att han ser denna som en viktig ”seriositetsstämpel”. Framför allt är denna viktig vid kontakt med nya kunder men det poängteras även att den har stor betydelse i relationen med befintliga kunder vilka han inte träffar regelbundet. Det finns en skillnad mellan finansbolaget, där han arbetar, och

bankdelen i SEB. Banken har mer regelbunden kontakt med kunden och därmed har den personliga relationen större betydelse i banken än i finansbolaget.

Respondenten anser att revisionsberättelsens innehåll är adekvat, speciellt de senaste åren då informationskraven har utökats. Tidigare såg han den mest som slentrianmässigt upprättad vilket gjorde att den inte gav lika stort värde som den gör idag. Respondenten talar även om att revisorns roll har ändrats vilket han ser som både positivt och negativt. Det positiva anser han vara det faktum att banken som intressent har ett behov av oberoende granskning medan detta samtidigt kan vara en nackdel för företagen som är i behov av en samtalspartner och rådgivare.

Vid ett slopande av revisionsplikten kommer förtroendet för företagets historiska siffror påverkas negativt. Vid befintliga kontakter ser de på resultat och balansräkningen kontinuerligt under året vilket innebär att de då förlitar sig på oreviderade siffror. Detta kommer således inte påverkas av att revisionsplikten tas bort. Vid en ny kontakt läggs stor vikt vid historisk information vilken är reviderad. Respondenten menar att om det inte finns något som verifierar sanningshalten på de historiska siffrorna kommer det därmed att bli tuffare för nya kontakter att få kredit. Detta kommer, enligt respondenten, leda till att banken kommer att få göra egna revisioner eller att banken kommer kräva att kunden lämnar en reviderad årsredovisning vilket i båda fallen innebär kostnader för kunden. Han ser därför inte det som en fördel att ta bort revisionsplikten för små aktiebolag. En reviderad årsredovisning inger förtroende för siffrorna och är ett bevis på att dessa är genomgångna och stämmer. Om en kund skulle lämna en oreviderad årsredovisning skulle detta innebära större risk vilket skulle leda till en fördyrning av kreditkostnaden.

Att som lösning anlita en välkänd redovisningsbyrå som rådgivare vid bokslutsupprättandet skulle möjligtvis kunna skapa det förtroende för siffrorna som krävs, detta under förutsättning att de intygade siffrornas korrekthet. Dock menar respondenten att detta skulle innebära samma kostnader för kunden och revisionsplikten därför lika gärna kan bestå. Han menar även att det är en säkerhet att veta att en revisor sätter sitt namn på siffrorna under skadeståndsansvar.

Respondenten berättar att han idag ser många exempel på att handelsbolag och enskilda firmor självmant väljer att lämna reviderade årsredovisningar för att på så sätt verifiera sig, trots att revisionsplikten inte omfattar dessa företagsformer. Om ett slopande av revisionsplikten skulle realiserats skulle en liknande utveckling kunna komma att bli verklighet för berörda aktiebolag. Vid kreditgivning till de handelsbolag och enskilda firmor som idag inte anlitar en revisor får kreditgivaren själv bedöma sanningshalten i den information som dessa bolag lämnar i sin deklaration. Detta gör kreditbedömningar till dessa bolag svårare.

Sammanfattningsvis menar respondenten att om revisionsplikten avskaffas kommer det under en period påverka hans arbete negativt och även göra det svårare för de företag som väljer att inte lämna reviderade årsredovisningar att beviljas kredit. Han menar även att marknadens påtryckningar kommer att göra att frivilligheten i det långa loppet endast kommer att bli en chimär då företagen kommer att bli tvungna att lämna reviderade årsredovisningar för få access till marknaden. Därmed kan revisionsplikten lika gärna fortsätta vara lagreglerad eftersom företagen inte skulle tjäna något på ett slopande då kostnaden kommer att finnas kvar i en eller annan form. Att Sverige är ett av de få länder som valt att behålla revisionsplikten för alla aktiebolag tror respondenten beror på politiskhistoriska och kulturella skillnader.

4.2.3 Olof Lindvall, FöreningsSparbanken i Malmö

Olof Lindvall arbetar sedan fyra år som företagsrådgivare på FöreningsSparbanken i Malmö. Han har varit i bankbranschen i tio år och arbetar till största delen med företag som omsätter mellan 10-15 miljoner kronor.

Vid ett kreditbeslut vill respondenten ha så färsk siffror som möjligt, helst bara ett par månader gamla. Han använder sig av det senaste reviderade bokslutet för att få den historiska information han behöver. I den mån företaget har upprättat en budget så granskas även denna, annars ger samtal med företagaren information om framtiden vilken är den viktigaste informationen. Det poängteras dock att det inte går att bortse från historisk data som också är betydelsefull bl.a. eftersom denna delvis backar upp information om framtiden så som affärsplan och budget. Andra parametrar vilka är nog så viktiga som en reviderad årsredovisning är risk, volym på kredit och förtroendet för kunden.

I revisionsberättelsen tittar man efter om det finns något ”kursivt”, säger respondenten. Han menar att det han tittar efter är om revisionsberättelsen är ren eller oren. Är revisionsberättelsen oren tas sedan ställning till vad det beror på. Om revisionsberättelsen är oren så kontaktas, om så behövs, revisorn direkt.

Han anser att revisionsberättelsen är allt för standardiserad och säger: ”Ibland kan man känna att revisorn har en mall i Word som han går in och ändrar..”. Nu tror respondenten att han möjligtvis kommer att få se större skillnader i revisionsberättelserna i och med det ökade kravet på information.

Revisionen är en bekräftelse på att de siffror han tar del av är korrekta. Han menar dock att betydelsen varierar beroende på vilket förtroende han har för kunden. Vid

kreditgivning till en ny kund är det väldigt viktigt att siffrorna är reviderade medan betydelsen inte är lika stor vid kreditgivning till redan etablerade kontakter.

Frågan om att slopa revisionsplikten för små aktiebolag eller ej har två sidor. Den första handlar om att revisionen innebär mycket pengar för småföretagaren och om denne verkligen får tillbaka motsvarande värde. Den andra sidan, som svarar på frågan utifrån respondentens egna perspektiv, är att revisionen är mycket viktig på så vis att den ger legitimitet till ett bokslut. Respondenten menar dock vidare att en förenklad revision för de minsta bolagen är en möjlig lösning på problemet. Han menar även att om ett litet aktiebolag samarbetade med en redovisningskonsult som är med mer i den löpande verksamheten än vad en revisor är och på så vis har mer insyn i verksamheten skulle detta kunna ge honom det förtroende han behöver. Ett villkor för detta skulle i så fall vara att redovisningskonsulten hade någon typ av auktorisation.

Om revisionsplikten skulle slopas skulle banken ändå kräva revision i vissa fall. Det skulle vara svårare att ge nya kunder utan reviderat bokslut kredit jämfört med kunder som han redan hunnit skapa ett förtroende för. Företagsrådgivaren menar således att det kanske skulle vara en nackdel för de nya kunder som väljer att inte revidera sitt bokslut. Han tror inte att bankerna kommer att bli tvungna att acceptera icke-reviderade bokslut p.g.a. konkurrens banker emellan. Han menar att konkurrensen är som störst vid stora engagemang där det handlar om höga belopp och att alla banker, även vid ett slopande, vill ha reviderade årsredovisningar i sådana situationer.

Respondenten tror att den utveckling vi kan se i England där många företag fortsatt att lämna reviderade årsredovisningar men där denna siffra sakta sjunker skulle kunna vara en möjlig utveckling vid ett slopande i Sverige.

När det idag görs kreditbedömningar av företag som inte har revisionsplikt så vägs det faktum att siffrorna ej är reviderade in i bedömningen. Han menar dock att det även tas hänsyn till annat så som den personliga ekonomin, att ägarna i dessa företag har personligt ansvar är en anledning till detta. Att ägarna har personligt ansvar innebär även att det oftast inte rör sig om så stora summor vilket påverkar bedömningen. I ett aktiebolag har ägarna inte personligt ansvar vilket gör att banken inte skulle kunna gå tillväga på samma vis för dessa företag om revisionsplikten slopades.

Respondenten tror inte att ett slopande av revisionsplikten skulle innebära någon större förändring i hans arbete. I vissa fall skulle han acceptera att kunden inte har en reviderad årsredovisning medan han i andra fall skulle kräva att en sådan

upprättades. Han tror även att många små aktiebolag, trots frivilligheten, kommer att behålla revisionen. Detta eftersom revisionen ger större tyngd och dignitet till ett bokslut.

4.2.4 Johan Tuveesson, Färs och Frosta Sparbank i Lund

Johan Tuveesson arbetar som företagsrådgivare på Färs och Frosta Sparbank. Han har arbetat på banken i fem år och på företagssidan i ett och ett halvt år. Tuveesson arbetar uteslutande med kreditgivning, främst till minde medelstora företag men han arbetar även med en hel del små företag.

Företagsrådgivaren berättar att han vid kreditbeslut idag främst fokuserar på framtiden vilket innebär att kassaflödesanalysen spelar stor roll. Förr var historiska data såsom den information som ges i årsredovisningen en tyngre post än vad den är idag. Han poängterar emellertid att sådana data fortfarande är viktig även om denna typ inte längre väger lika tungt som förr. Hur stor betydelse framtidsinriktad information har i förhållande till historisk information är beroende av i vilken bransch ett företag befinner sig i. Fastighetsbranschen ges som ett exempel där framtidsinriktad information som kassaflödesanalysen är extra viktig medan årsredovisningen väger förhållandevis tyngre vid kreditgivning till t.ex. butiker och detaljhandel. Vid kreditgivning tar han exempelvis del av likviditetsbudget, resultat, balansbudget och årsredovisning. Denna information körs i ett program som räknar ut nyckeltal som sedan jämförs med andra kunders nyckeltal i samma bransch. Respondenten påpekar även att ju mer information han får ta del av vid ett kreditbeslut desto bättre för kunden, det lönar sig inte att försöka mörka något. Han menar även att ju större krediter det är frågan om, ju mer arbete lägger han ner på analysen, och därmed har han ett större informationsbehov. Andra faktorer som spelar in är känslan som respondenten, såsom kreditgivare, får av kunden. Han lägger stort värde på sin personkännedom och menar att personliga relationer är mycket betydelsefulla.

Revisionsberättelsen läses alltid igenom då ett beslut om kredit till ett aktiebolag ska fattas. Vad som huvudsakligen fokuseras på i revisionsberättelsen är huruvida den är ren eller ej. Är det en ren revisionsberättelse litar kreditgivaren på att allt är i sin ordning. Han menar att han fäster stor tillit på revisorns roll. Om det skulle finnas någon anmärkning i ett företags revisionsberättelse läggs stor vikt på detta och företagsrådgivaren menar att en sådan anmärkning ses som en varningsklocka. Revisionsberättelsen är således viktig på så sätt att om det finns någon anmärkning i denna påverkas kreditbeslutet negativt.

Respondenten anser att revisionsplikten för väldigt små aktiebolag borde vara frivillig, han menar dock att det är mycket svårt att dra en gräns för vilka som bör räknas till denna grupp. Om ett slopande av revisionsplikt hade genomförts i Sverige tror respondenten att han som kreditgivare hade blivit tvungen att ha ett mer direkt samarbete med revisorer och ta dem till hjälp vid bedömning av föregens räkenskaper. Han säger även att det inte skulle påverka kreditbedömningarna om de företag som han har en etablerad kontakt med skulle sluta lämna reviderade årsredovisningar. Kreditbedömningen skulle däremot kunna påverkas vid nya kontakter med företag. Han menar vidare att det faktum att en ny kund valt att inte revidera sin årsredovisning hade kunnat verka hämmande men att det inte hade varit någon springande punkt i hans bedömning av företaget.

Företag som idag inte omfattas av aktiebolagsformen och där ägarna därmed har personligt betalningsansvar, är svårare att bevilja kredit både eftersom det inte finns någon tydlig särskiljning mellan vad som är privat och vad som är företaget och eftersom dessa bolag inte fått sina siffror granskade av en oberoende part. Det anses således mer riskfyllt för banken att bevilja lån till företag som inte omfattas av revisionsplikt.

Slutligen säger respondenten att små bolag som inte har så stora krediter inte skulle påverkas så mycket vad gäller möjligheten att beviljas kredit. Störst påverkan har en icke reviderad årsredovisning vid ”tveksamma fall” där det redan finns något som gör att företaget ses som mindre tillförlitliga. Kreditens storlek kommer vara avgörande vad gäller huruvida banken ändå skulle kräva reviderad årsredovisning av ett företag även om en sådan skyldighet inte skulle finnas enligt lag.

4.2.5 Helén Bengtsson, FöreningsSparbanken i Malmö

Helén Bengtsson har arbetat på FöreningsSparbanken i 20 år, varav hon de senaste sju åren har arbetat som företagsrådgivare.

Vid kreditbeslut ser respondenten framförallt till företagets framtid men även bokslutet är av betydelse för att få en uppfattning om hur företaget historiskt sett har presterat. När hon tittar på företagets årsredovisning är kapitalet och att de pengar som företaget tjänar behålls inom företaget viktigt. Detta för att få en uppfattning om företagets återbetalningsförmåga. Hur företagets budget ser ut och hur de verbalt presenterar sina idéer spelar även en stor roll för att skapa förtroende. I nystartade företag som inte kan presentera några historiska siffror får personerna som representerar företaget stor betydelse. Det förtroende som fås för

låntagaren och dennes egenskaper har stort värde vid kreditgivning. Uppvisar inte personen de egenskaper krävs för att driva ett företag eller om denne inte har människor omkring sig som kan komplettera dessa brister är det av betydande nackdel för låntagaren. Hur stor betydelse framtidsinriktad information har i förhållande till historisk information är oberoende av vilket bransch företaget befinner sig i, framtiden har alltid större betydelse än historiska siffror.

Revisionsberättelsens informationsvärde är begränsat till att upplysa om det finns några anmärkningar från revisorn eller ej. Respondenten skulle gärna se att revisionsberättelsen inte var så standardiserad som den är idag utan att det i denne framgick mer om företaget. Förvaltningsberättelsen säger däremot mer om företaget.

Revisionen är viktig, men bara för att en årsredovisning är reviderad så ses det inte alltid som ett kvitto på att allt är okej. Vilken revisor som har skrivit på är av stor betydelse. Vissa revisorer känns mer tillförlitliga än andra och positiv eller negativ erfarenhet av en revisor spelar roll för tillförlitligheten. En ören revisionsberättelse ses som mycket negativt vid kreditbedömning, om företaget inte kan lämna någon bra förklaring, och tas som en varning.

Respondenten anser inte att revisionsplikten bör slopas. Skulle företagen använda sig av diplomerade certifierade redovisare skulle detta i och för sig kunna inge visst förtroende. Om ett företag väljer att inte lämna en reviderad årsredovisning kommer detta att ses som negativt. Revisionen är den enda egentliga kontrollen banken har, kan företaget inte uppvisa någon sådan kan det leda till att de eventuellt får svårare att få lån. Om någon har valt att inte revidera företagets årsredovisning ”så säger det något om personen i fråga”. Respondenten har svårt att se något alternativ till revisionen och menar att i de fall det går att kräva en reviderad årsredovisning tror hon att de hade gjort det. I de fall företaget har anlitat en för henne känd redovisningsbyrå för att utföra bokföringen kan hon se att detta kan ersätta revisionen. Om färre bolag väljer att lämna reviderade årsredovisningar vid en frivillighet tror dock inte respondenten att detta kommer att påverka bankens utlåningsfrekvens eftersom som denne är affärsdrivande och således behöver kunder.

Vid kreditbedömning av företag som idag inte omfattas av revisionsplikten tittar banken på deklARATIONEN och bokföringen. Många företag anlitar idag bokföringsbyråer vilka banken då kontaktar. Vad gäller möjligheten att gå tillväga på samma sätt för det aktiebolag som eventuellt väljer att inte lämna en reviderad årsredovisning ses bristen på personligt ansvar som ett hinder. Vid kreditgivning till exempelvis ett handelsbolag ser banken även till ägarnas personliga ekonomi vilket inte görs vid kreditgivning till aktiebolag. Respondenten menar att hon inte

ser det mer riskfyllt att låna ut pengar till ett företag som valt bort revisionen men menar att valet i sig säger något om personen i fråga. Om tio till femton år ser hon däremot att detta kan ha ändrats eftersom detta är en subjektiv bedömning.

Sammanfattningsvis menar respondenten att fördelen med revisionen är kollen som denna innebär vilket behövs eftersom ägarna inte har personligt betalningsansvar. Avsaknaden av revision behöver inte innebära avslag för ett företag men utgör dock en faktor i bedömningen. Vid en frivillig revisionsplikt kommer banken att kräva reviderade årsredovisningar från vissa företag ändå och i det fall de inte kommer att göra detta kan det bero på faktorer som tidigare god kontakt, stabil bransch, lågriskföretag.

4.2.6 Lorena Holm, SBAB i Malmö

Lorena Holm arbetar som företagsanalytiker på SBAB vilket hon gjort sedan 1995. Hon har dock varit i branschen sedan 1989.

Vid kreditbedömning är bokslutet den information som SBAB utgår från. Sedan krävs även mer specifik information om den fastighet som ska belånas för att bedöma pantens värde.

SBAB gör vid kreditbedömning en riskberäkning av företaget där olika parametrar vägs samman för att bedöma i vilken riskklass företaget ska hamna i. En anmärkning i revisionsberättelsen ger stor inverkan i denna bedömning. Från att vara i riskklass ett, som är den bästa i en skala på åtta, kan ett företag som får en anmärkning i revisionsberättelsen hamna i riskklass två eller tre vilket leder till en mer restriktiv syn på långivningen till detta företag.

Respondenten anser att revisionsberättelsen ger henne den information hon vill nämligen att revisorn har granskat och kan intyga att allt står rätt till i företaget. Hon menar även att vilket revisionsföretag och vilken revisor som har utfört revisionen är av betydelse för intygandets trovärdighet. Även tidigare positiv erfarenhet av en revisor gör att trovärdigheten ökar.

Vad gäller förslaget till ett borttagande av revisionsplikten menar respondenten att hon, i sin yrkesroll, hade känt sig väldigt osäker på om de siffror som fanns i bokslutet för ett företag som valt bort revisionen, var korrekta eller inte. Revisionen gör att förtroende skapas för de uppgifter som finns i bokslutet. Hon menar att hon antagligen hade blivit tvungen att på något annat sätt styrka vad det finns för substans i företaget. Hon har dock svårt för att se hur detta skulle gå till. Kunder som de har haft länge har ett upparbetat förtroendekapital men med nya

kunder hade någon slags referens eller historik krävts. Beroende på lånebeloppet menar hon att de antagligen kommer att kräva reviderade årsredovisningar från företagen. På frågan om banken kommer att göra skillnad mellan de företag som väljer att lämna reviderade årsredovisningar menar respondenten att banken kommer att vara tvungna att hitta nya arbetssätt för att lösa detta problem. Värderingen av panten, fastighetsvärdet kommer troligtvis att följas upp och kontrolleras ännu noggrannare än idag. En annan följd kan vara att banken väljer att inte belåna hela värdet. Om en ny kund hade kommit till banken med en oreviderad årsredovisning hade banken "begärt att få den reviderad".

Vid kreditgivning till andra företagsformer än aktieföretag vilka inte omfattas av revisionsplikten begär banken in bokföringen och deklARATIONEN. Att göra på samma sätt på aktieföretag som vid frivillig revisionsplikt väljer att inte lämna reviderade årsredovisningar ser respondenten som en möjlighet men eftersom det personliga ansvaret är begränsat i ett aktieföretag kan dock vissa problem uppstå. Ett annat förslag är att höja aktiekapitalet för att öka kreditvärdigheten och på detta sätt kan företaget bevisa att de är seriösa. Respondenten menar att hon inte ser det som mer riskfyllt att låna pengar till ett företag som idag inte omfattas av revisionsplikt. Detta menar hon beror just på det personliga ansvaret. I de fall en juridisk person står som ägare till ett sådant företag kontrollerar banken till detta bolags siffror.

Sammanfattningsvis menar respondenten att ett slopande av revisionsplikten skulle innebära att hon var tvungen att lägga ner mer tid på att samla in annan typ av material för att säkerställa uppgifternas korrekthet, exempelvis referenser. Hon tror inte att detta merarbete kommer leda till att det blir dyrare att låna utan hon menar att det kommer att ta längre tid att bevilja lån vilket företagen kommer att drabbas av. Konkurrensen gör att detta inte kommer finansieras genom högre lånekostnader utan banken kommer att få stå för kostnaden.

Respondenten menar att företag är medvetna om revisionens värde vid kreditgivning och de som ser att de har ett behov av att i framtiden låna pengar kommer därför att välja att lämna reviderade årsredovisningar.

4.2.7 Johan Hansing, Bankföreningen

Bankföreningens uppgift är att sprida kunskap om bankerna i Sverige och deras roll i samhället och att representera medlemsföretagen gentemot myndigheter och organisationer såväl nationellt som internationellt. Medlemmarna är banker samt finansbolag och bostadsinstitut vilka ingår i bankkoncernerna.

Johan Hansing, chef för den ekonomiska avdelningen på bankföreningen berättar att bankföreningen ännu inte har någon officiell inställning i debatten om avskaffandet av revisionsplikten. Det pågår dock en viss intern diskussion och hans uppfattning är att de flesta banker anser att revisionen förenklar deras arbete. Respondenten menar dock att det därmed inte är givet att denna behöver vara lagstadgad. Han ser andra möjligheter som även skulle fungera. Respondentens uppfattning är att de flesta banker kommer att kräva någon form av revision vid kreditgivning. Beroende på företagets och kreditens storlek skulle revisionen kunna vara utformad på olika sätt. På frågan om bankerna, vid ett avskaffande av revisionsplikten skulle få liknande krav på sig som bankerna i Tyskland där de vid lån på över 250000 euro måste informera sig om bolagets ställning tror inte respondenten att detta kommer bli ett lagstadgat krav. Däremot kommer möjligtvis Finansinspektionen att kräva att bankerna kan styrka att den risk de tar vid kreditgivning inte är orimligt hög, vilket i praktiken innebär att de kommer att vara tvungna att kräva reviderade siffror av företaget.

4.3 Skatteverket

4.3.1 Leif Ljung, Skatteverket i Malmö

Leif Ljung är sedan 2002 sektionschef för revisionssektionen på skatteverket i Malmö och har arbetat inom skatteverket sedan 1975.

Ljung arbetar mest med enskilda firmor men han arbetar även med små aktiebolag. Stora aktiebolag arbetar han över huvudtaget inte alls med.

Vid en revision har han rätt att undersöka alla företagets räkenskaper. När detta görs benämns revisionen som en integrerad revision. Denna typ är dock tidskrävande och dyr. Han berättar även om att skatteverket genomför olika revisionsprojekt vilka koncentreras på en bransch. För närvarande genomförs ett fastighetsmäklarprojekt där just dessa granskas mer ingående. I sådana här revisionsprojekt är det vanligt att endast partiella revisioner görs vilket innebär att endast vissa poster undersöks.

Årsredovisningen används inte särskilt mycket längre då skatteverket genomför en revision. Detta sedan den maskinella granskningen infördes i början av 90-talet. Årsredovisningen är således inte ett föremål för granskning. Han anser därmed att årsredovisningen inte tillför någon större nytta för hans arbete.

Revisionen har dock betydelse eftersom revisorn ser till att god redovisningssed efterföljs och att det är ordning på företagens bokföring vilket ger nytta för skatteverket.

Respondenten berättar att när en oren revisionsberättelse kommer in till skatteverket genomgår den en första granskning där det bedöms om den innehåller något som kan vara lämpligt att undersöka vidare. När detta är gjort avgörs om fallet går att klara av med en vanlig skrivbordsgranskning eller om det krävs att fallet skickas till revision vilken görs ute på fältet. Några exempel på företeelser i en oren revisionsberättelse som det ses allvarligt på är att skatt inte alls betalats in, bristfälliga räkenskaper och förbjudna lån. Alla orena revisionsberättelser skickas till skatteverket vilket betyder att stora mängder sådana kommer in. Dessa har stor betydelse för huruvida ett företag bli granskade eller ej och chansen höjs betydligt av att företaget har en oren revisionsberättelse. Han menar också att han gärna vill stödja det faktum att revisorn har anmälningsplikt och därför undersöka det som revisorn faktiskt anmäler.

Argumenten om slopad revisionsplikt bör ställas i relation till varandra. Ur myndigheternas synpunkt är ett slopande negativt medan det för företagen är en kostnadsfråga och att dessa inte kan se någon nytta med revisionsplikt. Respondenten kan därför ha viss förståelse för ett avskaffande av revisionsplikten för de allra minsta aktiebolagen. Dessa bolag betalar för något de egentligen inte har något intresse av. Det är endast externa intressenter som har direkt nytta av revisionsplikt för dessa bolag menar. Den nytta revisionen ger respondenten i hans arbete är, enligt honom, det faktum att bokföringen är granskad av en utomstående innan han tar del av den vilket kan underlätta bl.a. eftersom det då är bättre ordning på företagets siffror. Han anser även att revisionsberättelsen ger tips om vilka han bör se närmare på om den är oren vilket kan vara till nytta i hans arbete.

Han tror dock att ett slopande, på sikt, skulle sänka standarden på företagets bokföring och redovisning. Han kan idag se skillnader i kvalitén på bokföringen vid en jämförelse mellan t.ex. ett handelsbolag eller en enskild firma vilka inte omfattas av revisionsplikt och aktiebolag. Detta skulle leda till att det skulle krävas mer resurser vid en skatterevision vilket i sin tur skulle kunna innebära att färre revisioner görs och att därmed fler felaktigheter skulle kunna ”slinka igenom”.

Respondenten anser vidare att hans generella tilltro till företagets siffror skulle kunna komma att sjunka på längre sikt vid ett slopande av revisionsplikten. Han påpekar dock att om han idag tvekar på om ett företags siffror stämmer och därmed väljer att göra en skatterevision så är det inte samma saker som undersöks i denna revision som i den som revisorn utför. Detta betyder att han vid ett

slopande hade fått ägna mer tid åt verifikationsgranskning och avstämningar men att hans arbete för övrigt hade sätt likartat ut.

Arbetet hade således inte påverkats i någon större grad av ett slopande av revisionsplikten, enligt respondenten. Han tror inte heller att det faktum att Sverige har en stark koppling mellan skatt och redovisning skulle kunna vara en förklaring till varför Sverige har kvar revisionsplikten till skillnad från många andra EU-länder.

4.3.2 Anders Johansson, Skatteverket i Halmstad

Anders Johansson arbetar sedan 1979 som skatterevisor på skatteverket i Halmstad. Han arbetar även med att driva skattemål i domstol. Sedan 1967 har han haft anställning på skatteverket och började sin anställning med att arbeta på tax- och momsavdelningen för att sedan hamna där han är nu.

Han har en hel del kontakt med små aktiebolag. Enmansbolag utgör dock knappt tio procent av de företag han har kontakt med medan flermansbolagen utgör 50-70 %, många av dessa är dock små.

Den information som först tas del av om ett företag är ”kategorisk ifylld i förutbestämda rutor, utan noter”. Årsredovisningen med revisionsberättelse tas därför alltid fram vid en revision, revisorn är även enligt lag skyldig att skicka alla orena revisionsberättelser till skatteverket. Respondenten menar att revisionsberättelsen är allt för standardiserad men att han kan se fler och fler påpekanden sedan regleringen ökat. Ett sådant påpekande innebär en signal att det nog borde ses närmare på saken i fråga.

Respondenten menar att det skulle kunna vara ”vettigt” att ta bort revisionsplikten för små aktiebolag. Han anser att det är en stor kostnad för bolaget och att det är orimligt att t.ex. vilande bolag ska behöva revidera sina årsredovisningar. Alla skattskyldiga har kvar sin skyldighet gentemot skatteverket, revisionsplikt eller ej, och det finns alltid sätt att fuska på om man verkligen vill det. Han påpekar även att han finner det underligt att det talas om att slopa revisionsplikten nu när revisionsberättelsen efter den senaste regleringen precis har börjat bli nyttig för skatteverket. Vidare är det viktigt att väga det ekonomiska intresset, dvs. kostnaden mot nyttan av kontrollen. Ett slopande skulle påverka kontrollen negativt, dock inte så negativt att ett slopande inte borde genomföras. Han poängterar också att det inte är skatteverket som har kommit på att alla aktiebolag ska omfattas av revisionsplikten och att skatteverket inte kan beskatta någon utifrån årsredovisningen, en egen utredning måste först göras. Det är således inte

avgörande för skatteverket med revision. Dock har revisorns existens en självsanerande effekt på företagen som därmed har bättre ordning i sin redovisning.

En fördel med aktiebolag är ansvarsfriheten för ägarna vilket gör att dessa vågar satsa mer. Detta är bara en av fördelarna med aktiebolagsformen men reglerna är krångliga för dessa vilket gör det för dyrt att driva sitt bolag i denna form, menar respondenten.

4.3.3 Stefan Gustafsson, Skatteverket i Halmstad

Stefan Gustafsson har arbetat på skattebrottsenheten sedan 1987. Tre fjärdedelar av sin arbetstid sysslar han med små aktiebolag.

Hans arbete går ut på att genomföra skattebrottsutredningar åt åklagare. När respondenten börjar med en utredning görs detta efter att det uppkommit misstanke om brott. Ofta är det den fiskala delen av skatteverket som upptäckt att något inte står rätt till och hänvisat detta till åklagaren, åt vilken respondenten sedan gör utredningen.

Respondenten menar att informationsbehovet vid skattebrottsutredningar ser olika ut från fall till fall men att årsredovisningen är av stor betydelse. Revisionen ger bolagets siffror en tillförlitlighet. Ett slopande av revisionsplikten skulle, enligt respondenten, innebära att han i sin utredning skulle bli tvungen att backa tillbaks längre i tiden samt börja arbetet med ett bredare synsätt. Detta skulle göra att det krävdes mer personal, fler förhör och således mer tid och resurser. Anledningen till detta är att respondenten inte skulle ha någon bas, dvs. en ren revisionsberättelse att grunda utredningen på.

En ren revisionsberättelse ges, enligt respondenten stor tillförlitlighet. Den har även ett högt bevisvärde för att allt står korrekt till i företaget, detta eftersom revisorn ses som en oberoende, neutral granskare. En oren revisionsberättelse ger däremot signaler om att allt inte står rätt till.

Vid utredningar som görs på företag som ej omfattas av revisionsplikt, exempelvis handelsbolag, utgår respondenten idag från en bredare synvinkel samt samlar in mer bakgrundsinformation än vad som görs vid utredningar på aktiebolag. Detta arbetssätt liknar de konsekvenser som respondenten ser vid ett slopande av revisionsplikten för små bolag. Han menar även att ett slopande skulle påverka produktiviteten eftersom skatteverket skulle få stå för de ökade kostnaderna vilket skulle leda till färre utredningar. Respondenten menar också att det skulle uppstå

en risk för att färre skattebrott skulle upptäckas vid ett slopande av revisionsplikten.

Rapporter från företag som inte omfattas av revisionsplikt, exempelvis handelsbolag, anses som mindre tillförlitliga eftersom de inte har blivit granskade. Han understryker dock att han inte ser dessa bolagsformer som mindre seriösa.

Slutligen anser respondenten att det är bra att små aktiebolag omfattas av revisionsplikt. Revisionsplikten underlättar både i hans arbete och för övriga intressenter.

4.3.4 Vilhelm Andersson, Skatteverket

Vilhelm Andersson är skattedirektör på skatteverket och chef för dess rättsavdelning och har varit anställd på skatteverket sedan 1987. Han satt bl.a. med i panelen vid svenskt näringslivs seminarium om revisionsplikten i små aktiebolag den 16:e mars i år. Han sitter även med i Revisorsnämnden och är engagerad i frågan om sloandet av revisionsplikt för små aktiebolag. I vår intervju deltog han i sin roll som representant från skatteverket och har svarat på våra frågor utifrån skatteverkets officiella inställning.

Enligt respondenten innebär revisionen för skatteverket ett extra par ögon som ser på företagets redovisning. Revisionen har även en funktion som pekpinne för företagsledningen på så vis att den pekar på var i företaget det finns problem. Detta var även tanken bakom revisionsplikten när den infördes.

Respondenten menar dock att han är medveten om att revisionen kostar pengar för företagen. Han säger också att de kloka företagen kommer att anlita en god medhjälpare ändå om revisionsplikten skulle avskaffas.

Det finns enligt respondenten en risk att situationen för skatteverket försämras temporärt och i sämsta fall bestående om revisionsplikten slopas. Detta beror dock på vilka medhjälpare företagen skulle använda i stället för revisorn. Respondenten anser att det finns risk för att det skulle krävas ökade resurser från skatteverket eftersom det skulle bli mer för skatteverket att göra. Detta p.g.a. att förekomsten av revisorn gör att ledningen ofta avstår från att göra felaktiga transaktioner då de vet att revisorn kommer att upptäcka dessa och att de när så blir fallet kommer att bli tvungna att rätta till felet. Förekomsten av revisorn har en självsanerande effekt som innebär bättre ordning och reda i bokföringen vilket förenklar skatteverkets arbete. Denna positiva effekt är emellertid svår att mäta. En ören revisionsberättelse ingår i skatteverkets material men denna är inte det ända

skatteverket utgår ifrån. Den viktigaste funktionen revisionen har för skatteverket är således den nyss nämnda självsaneringseffekten vilken är betydande för dem.

Respondenten menar att ett slopande av revisionsplikten vore att underkänna en hel yrkeskår. Han anser att det arbete denna yrkeskår utfört de senaste ca tjugo åren inte har varit förgäves utan att den har haft ett värde. Respondenten säger vidare att skatteverkets officiella inställning till sloandet av revisionsplikt för små aktiebolag är att de inte är negativa till förändringar. De anser dock att ”man ej bara kan slänga ut den” utan att ha ett alternativ och att vissa företag inte hade mått bra av ett slopande. Andra alternativ skulle kunna vara andra kategorier av medhjälpare, t.ex. en auktoriserad redovisningsbyrå. Dessa hade dock inte haft samma oberoende som revisorn har och kostnaden vilken skatteverket inser är stor för de små aktiebolagen hade fortfarande funnits kvar.

4.4 Revisorer

4.4.1 Peter Cederblad, KPMG i Lund

Peter Cederblad har arbetat som revisorsassistent på KPMG i snart fyra år. Mer än hälften av sin tid arbetar han med små aktiebolag.

Hans inställning till förslaget om slopad revisionsplikt är positiv men han menar att med de regler vi har idag är det svårt att genomföra det direkt. Han menar att man först borde ändra reglerna, vad gäller revision, och anpassa dessa efter storleken på företaget, för att sedan eventuellt slopa revisionsplikten.

Om revisionsplikten avskaffas skulle hans arbete bli mer flexibelt och inte som idag styras så mycket av jävsfrågor. Uppdragen kommer säkerligen inte att komma inte lika rutinmässigt som de gör idag och det är respondenten uppfattning att det kommer gå att ta mer betalt för en revision som är efterfrågad samt att den rådgivande rollen som en revisor har eventuellt kommer att öka. Revisionsberättelsens värde för företaget är betydande vad gäller möjligheten att beviljas kredit vilket gör att denna kommer att efterfrågas.

Hans erfarenhet säger honom att de allra minsta bolagen inte gör någon skillnad mellan revisionen och övriga tjänster som revisorn till handa har. Om revisionen är frivillig skulle kanske detta ändras då kunden skulle inse revisionens värde vid exempelvis kreditprövning. Det skulle kännas roligare att arbeta i en miljö där man erbjuder en tjänst som är efterfrågad utan att vara tvingande.

Den största anledningen för små aktiebolag att årligen lämna en reviderad årsredovisning är att de då undviker att det dyker upp obehagligheter som har legat dolda när de väl gör en revision, exempelvis för att banken kräver det. Respondenten menar att om ett företag väljer att endast lämna en reviderad årsredovisning vissa år så kommer troligtvis kostnaden bli lika stor som om revisorn kontinuerligt hade granskat företaget. Detta eftersom det finns en större risk för att fel uppkommit under de år som inte granskats.

Respondenten menar att företagets behov av rådgivning för att kunna sätta sig in i och följa årsredovisningslagen kommer att finnas kvar vilket kommer leda till att revisionsbyråernas i framtiden kommer att arbeta mer med redovisningsfrågor, utåt sätt, än vad de gör idag.

Så som revisionen är utformad idag blir det en skillnad mellan teori och praktik eftersom det är svårt att ha samma regler för samtliga aktiebolag. Om revisionen vore frivillig kommer utformningen av denna att anpassas till efterfrågan. Vad gäller dokumentation så kommer kanske inte banken ha något sådant krav vilket gör att revisionen därmed blir mindre kostsam och kan anpassas efter det som intressenten efterfrågar.

Respondenten tror att en del av revisionsbranschens intäkter kommer att falla bort men att många kommer att tjäna pengar på rådgivning istället. De allra minsta revisionsbolagen kommer kanske att arbeta mer med redovisningsfrågor istället. Han tror inte att det är så stor skillnad länder emellan. En företagare i England som inte har revision har säkert hjälp med något annat som en företagare i Sverige kallar revision. Därmed menar han att kostnaden finns där, för den engelske företagaren ändå. Han menar att det är svårt att avgöra vad som är kostnad för revision och vad som är annat, i alla fall för kunden.

Respondenten tror inte att revisions- och redovisningsbranschen kommer att sysselsätta färre om revisionsplikten avskaffas således kommer även kostnaderna för företagen att vara densamma även om benämningen på tjänsterna kanske förändras.

4.4.2 Olof Andersson, KPMG i Malmö

Olof Andersson är auktoriserad revisor och arbetar på KPMG i Malmö där han är ansvarig för den grupp som arbetar med mindre och medelstora ägarledda företag. Andersson har varit verksam i revisionsbranschen i 15 år och anställd på KPMG i två och ett halvt år.

Frågan om slopandet av revisionsplikten anser han är tvetydig. Han säger att ett skäl till att revisionsplikten existerar är det begränsade personliga ansvaret som ägaren för ett aktiebolag har. Han menar att det då det finns företagsformer som inte har revisionsplikt innebär det att den företagare som inte önskar revidera sin årsredovisning kan välja en annan form än aktiebolag för sin verksamhet. Ett enmansföretag som, i stort sett, inte har några lån eller några större leverantörer behöver inte revision men dessa bolag borde byta företagsform och på så vis slippa revisionsplikten.

Respondenten tror inte att hans arbete som revisor kommer att påverkas nämnvärt om revisionsplikten skulle avskaffas för de mindre aktiebolagen. De allra minsta aktiebolagen skulle falla bort men de större skulle ge mer intäkter. Han tror att ett avskaffande skulle ge positiva effekter på så vis att revisionen skulle bli en efterfrågestyrd produkt och inte en lagstadgad sådan. Han menar att en konsekvens av detta skulle bli att revisionsbyråernas intäkter skulle öka eftersom priset för revisionstjänsten skulle kunna sättas högre om efterfrågan styrde. Därmed, fortsätter respondenten, skulle frivilligheten leda till att det skulle kunna börja tjäna pengar på revision vilket är svårt idag, revisorerna i Sverige tjänar näst sämst i hela Europa. Han menar även att KPMG skulle få anpassa sig på så vis att i de fall revision inte skulle efterfrågas så skulle de få ”byta ben” och börja sälja mer rådgivning i stället.

Enligt respondenten skulle frågan om revision för de små bolagen eller ej bli en förhandlingsfråga med t.ex. banken vilken han anser är den intressant som i störst utsträckning behöver reviderade årsredovisningar. Frågan för företaget skulle då kunna bli vilken ränta de vill ha, en icke reviderad årsredovisning skulle förmodligen leda till högre ränta. Detta är en anledning till att han tror att majoriteten av alla företag skulle välja att behålla revisionen. Han tror inte att nya företagare skulle välja att revidera i mindre utsträckning än de som redan finns på marknaden och därmed är mer insatta i fördelarna med revision. Vidare finns det en viss status i företagsformen aktiebolag, detta bl.a. p.g.a. den genomsyn som finns i dessa bolag med anledning av revisionen.

Respondenten tror inte att bokföringsplikten skulle påverkas om revisionsplikten skulle avskaffas, detta bl.a. eftersom skatteverket har en vakande funktion vilket spelar en viktig roll. Han menar även att den kostnaden som företagen betalar för revision inte skulle försvinna vid en eliminering av revisionsplikten. Ett exempel på detta är att skatteverket skulle få lägga ner mer arbete på att kontrollera att företagens siffror stämmer vilket kräver mer personal. Detta i sin tur skulle kunna leda till högre bolagsskatt vilket skulle drabba de små företagen hårt.

Respondenten tror inte att ett slopande av revisionsplikten kommer att realiseras. Något som talar emot slopandet är, enligt honom, den faktiska uppskärpning avseende regleringen kring revisorerna och det arbete de utför som nyligen genomförts. Ett annat motargument till att ett slopande skulle ske är de redovisningsskandaler som vi har kunnat se de senaste åren. Nu när arbetet med att reparera revisorernas förtroende pågår vore det motstridigt att avskaffa revisionsplikten. Ytterligare ett skäl till att han inte tror på ett slopande av revisionsplikten i Sverige är den nya aktiebolagslagen, skulle vi ändra på reglerna skulle vi få göra om aktiebolagslagen igen.

4.4.3 Ann Theander, Lindebergs Grant Thornton i Malmö

Ann Theander är auktoriserad revisor och delägare i Lindebergs Grant Thornton. Hon har arbetat på företaget i 6 år men varit verksam i branschen i drygt 18 år.

Hennes inställning till ett slopande av revisionsplikten är negativ. Hon anser att revisionen är en god kontrollfunktion och tror att om revisionsplikten avskaffas kommer exempelvis banker och skattemyndigheter efterfråga andra typer av intyg. Hon menar att de timmar som idag läggs på revision troligtvis kommer att ersättas av ”andra typer av timmar”. Hon tror inte att kreditgivare som är vana vid att ha en reviderad årsredovisning att basera sina beslut på, ”över en natt” kommer att vara beredda att ge krediter till företag baserat på icke granskade siffror.

Vid en eventuell frivillig revision kommer de formkrav som idag finns på revisionen att kunna frångås och revisionen kommer därmed att kunna anpassas till det behov som intressenten har.

Revisionsberättelsen betydelse vid kreditgivning tror respondenten är stor. Hon anser dock att det är lite för dramatiserat vad gäller att lämna anmärkningar i revisionsberättelsen. Hon önskar att det i vissa fall fanns en möjlighet att lämna mer upplysningar om företagets verksamhet i revisionsberättelsen utan att detta ansågs så dramatiskt och hon anser att revisionsberättelsen är ett snävt redskap.

Vid ett slopande av revisionsplikten tror respondenten att hennes arbetssätt inte kommer att förändras i stor utsträckning. Vad gäller oberoendefrågan menar hon att ett slopande kan leda till en tillbakasteg från dagens regler. Idag, då en företagare frågar om råd får hon inte hjälpa honom/henne med detta om det äventyrar oberoendet. Vid ett slopande av revisionsplikten är revisorn inte bunden vid detta utan kan rådge företagaren samtidigt som denne exempelvis utför ett intyg till banken.

Respondenten tror att de företag som är ”inne i systemet” inser betydelsen med revision och har en positiv inställning till revisorn och kommer att fortsätta med detta. Hon tar som exempel på detta upp stiftelser och bostadsrättsföreningar som inte omfattas av revisionsplikt men som trots detta väljer att lämna en reviderad årsredovisning. Däremot tror hon att nystartade företag troligtvis, i större utsträckning, kommer att välja att inte lämna reviderade årsredovisningar. Hon tror att detta till viss mån kan vara till nackdel för dessa företag i kontakt med externa intressenter.

Respondenten tror att det kan finnas kulturella förklaringar till varför vi i Sverige är bland de få länder som än så länge har valt att behålla revisionsplikten. Sverige är generellt ett mer kontrollerande samhälle vilket hon ser som en förklaring.

Den förhållandevis starka kopplingen mellan redovisning och beskattning kan vara en annan orsak. Vid exempelvis nedskrivning av kundfordringar gäller att om dessa följer god redovisningssed så är de också skattemässigt avdragsgilla. För att kunna avgöra om de följer god redovisningssed finns det en revisionsberättelse som intygar detta. Därmed skulle det vara besvärligare att avskaffa revisionsplikten i Sverige.

Respondenten menar att den viktigaste anledningen för ett litet bolag att lämna en reviderad årsredovisning är dennes nytta för företaget när detta kreditprövas. Hon tror inte att banken kommer att nöja sig med vetskapen om att det är en känd redovisningsbyrå som gjort bokslutet, ”det skulle de inte våga”. Kanske om det skulle komma någon form av kvalitetsstämpel, exempelvis auktorisation eller godkännande, för medlemmar i Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, SRF. Detta ser hon som en eventuell utveckling vid ett slopande av revisionsplikten.

Vad gäller revisionsbranschens intäkter skulle dessa reduceras till viss del men merparten skulle ersättas av konsultverksamhet och mer efterfrågestyrd revision. Lindebergs Grant Thornton skulle kunna bli mer drabbat än de större revisionsbolagen som exempelvis Ernst & Young vid ett avskaffande av revisionsplikten, dock tror respondenten att de har det bästa förutsättningar för att inta rollen som konsult istället, eftersom de idag arbetar närmare kunden än de stora bolagen gör.

Vad gäller bokföringsplikten tror respondenten att denna eventuellt kommer att utvecklas för att minska tolkningsutrymmet.

4.4.4 Hans Westberg, SET auktoriserade revisorer i Malmö

Hans Westberg är auktoriserad revisor och har arbetat på SET i 10 år. Ungefär hälften av sin arbetstid arbetar han med små aktiebolag.

Vad gäller ett slopande av revisionsplikten menar respondenten att man internationellt sett har bevisat att det går låta revisionen vara frivillig för de små bolagen. Han har dock svårt att se hur det skulle fungera i Sverige med dagens regelverk men menar att han inte är negativ till förslaget i sig.

Han menar att om vi jämför oss med de länder där revisionsplikten är slopad har vi mycket större krav på företag vad gäller årsredovisningens utformning och omfattning. Företagen har inte den kompetens som krävs och det har inte dagens redovisningskonsulter heller, vilket gör att det med dagens regler finns ett behov av revisorn. Respondenten menar att det skulle vara bra om man sänkte kraven för det minsta företagen vilket också skulle göra det möjligt att avskaffa revisionsplikten för dessa. Med dagens regelverk har Sverige inte samma förutsättningar för ett slopande av revisionsplikten som de länder som avskaffat revisionsplikten har/hade.

Han tror att en ren revisionsberättelse har stor betydelse för företaget vid kreditgivning. Eftersom bankerna inte har tillgång till annan information i någon större utsträckning får de reviderade siffrorna i årsredovisningen stor betydelse vid kreditbedömning. Han tror även att bankerna vid ett slopande av revisionsplikten skulle kräva en reviderad årsredovisning av företaget för att lämna kredit.

Respondenten tror att ett slopande skulle leda till att han i sin arbetsroll skulle bli mer av en konsult. Men rent praktiskt skulle förändringen inte vara betydande det skulle bara kallas konsultation istället.

Respondenten menar att det begränsade personliga ansvaret är huvudanledningen till att vi har revisionsplikt. Han anser att många av de bolag som idag drivs som aktiebolag och således måste lämna reviderade årsredovisningar egentligen kanske borde drivas i någon annan form. Att tillåta att dessa bolag under en övergångsperiod övergick till enskilda firmor eller handelsbolag istället menar han är den bästa lösningen på problemet med revisionsplikt.

Respondenten menar att SETs intäkter skulle minska som en följd av slopandet av revisionsplikten. Han tror att många företag skulle välja att anlita mindre billigare redovisningskonsulter istället. Han har svårt att se att företagen skulle efterfråga SETs redovisningstjänster pga. högre kvalitet. Detta eftersom han inte tror att

företaget kan använda sig av SETs namn i förhandlingssituationer med exempelvis bank då ingen revisionsberättelse eller annat intyg är påskrivet av en revisor.

Han tror även att de allra minsta revisionsbolagen kommer att få svårt att överleva som revisionsbyråer. Dessa skulle bli tvungna att omprofilera sig till att även erbjuda redovisningstjänster. För att kunna konkurrera med redan etablerade redovisningsbyråer skulle de tvingas att gå ner i pris.

Banker är den intressentgrupp som i största utsträckning kommer efterfråga revision om revisionsplikten avskaffas. Skatteverket vill inte ha bort revisionsplikten eftersom de får mer att göra pga. fler fel i deklARATIONER och bokslut. Revisorn kommer dock i många fall att anlitas av företagen för att göra deklARATIONEN.

Respondenten tror inte att företagets kostnader kommer att minska som en följd av sloandet. Han tror att konsulttjänsterna kommer att öka. I debatten om att nyttan inte överstiger kostnaden för revisionen menar han att många glömmer att räkna med att revisionen kan bidra till att sänka andra kostnader exempelvis skattekostnader, vilka skulle uppkomma om denne tog bort. Han menar att totalkostnaden kanske inte är så stor som den ser ut att vara.

Han menar att det borde finnas olika typer av revision för olika stora bolag och olika krav för hur årsredovisningshandlingarna ska upprättas. Om revisionen blir frivillig tror han att kostnaden kan bli större de år som företagen gör en revision t.ex. för att banken kräver det, eftersom mycket mer måste kontrolleras om det inte gjorts någon revision på flera år.

Vad gäller bokföringsplikten tror respondenten att denne eventuellt kan bli förenklad vid frivillig årsredovisning.

4.4.5 Dan Andersson, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Lund

Dan Andersson är auktoriserad revisor och kontorschef på Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Lund. Han har arbetat i branschen sedan 1982 och på PWC sedan 1984, på kontoret i Lund har han arbetat 14 år.

Andelen klienter som är småföretag har varierat över tiden under hans karriär. De senaste fem åren arbetar han dock till största delen med noterade bolag eller dotterbolag till dessa.

Frågan om slopandet av revisionsplikten menar respondenten inte är en fråga om ja eller nej. Han anser att det behövs ett bra system för att små bolag ska kunna verka och att det är viktigt att reglerna görs tydligare och enklare för dessa. Samma revisionsplikt för små och stora aktiebolag betyder att t.ex. krav på ökad dokumentation slår relativt sett hårdare mot små företag. Han poängterar dock att det finns andra företagsformer som kan väljas om en företagare vill komma undan revisionsplikten.

Revisorns kompetens är mycket betydelsefull för små bolag. Respondenten berättar att han har erfarenhet av att banker och leverantörer ibland säger till sin kund att byta till en mer kvalificerad revisor i fall då kundens revisor inte anses tillförlitlig.

Vid slopad revisionsplikt tror respondenten att vi skulle se mer av rådgivningstjänster till de små företagen än vad vi ser idag, detta p.g.a. de regler om oberoende som finns.

Det som har störst betydelse då ett företags beviljas kredit är det faktum att ett företag faktiskt använder sig av en av de stora, väletablerade revisionsbyråerna vilket inger trygghet för banken. Revisionsberättelsen i sig och dess innehåll har inte har så stor betydelse som själva förekomsten av revisorn och revisionsberättelsen.

Om revisionsplikten skulle slopas i Sverige tror respondenten också att Öhrlings PriceWaterhouseCoopers hade blivit tvungna att tänka om en del. De företag som arbetar med redovisning skulle få en ännu större hjälpande roll och de som idag arbetar med revision mot små bolag skulle få inrikta sig mer på sin roll som konsulter. Han hoppas att de intäkter som idag kommer från revisionsdelen på så vis skulle kunna fås in från andra tjänster. Kunderna som behöver redovisnings- och konsulttjänster skulle således finnas kvar och dessa delar skulle även kunna öka något. Därmed skulle alltså kostnaden för små företagen finnas kvar. Respondenten menar vidare att revisionskostnaden blir hög för små företag när de själva gör redovisningen eftersom det innebär att den blir sämre gjord och mer resurser krävs vid revisionen. Frågan om att kostnaden anses för hög hänger även ihop med det faktum att revisionen är lagstiftad och inte frivillig.

Respondenten kan inte tänka sig att bokföringsplikten kommer att påverkas i fall revisionsplikten blir frivillig. Att bokföringsplikten skulle försvinna vore att gå långt tillbaka i utvecklingen. Han menar även att denna är viktig för myndigheterna.

Andra länders utveckling är inte jämförbar med Sveriges. Det råder annan mentalitet och en annan kultur som bl.a. innebär att trygghet är mycket viktigt i Sverige. Han tror inte heller att Sverige kommer att bli tvingade att slopa revisionsplikten för att kunna hålla sig konkurrenskraftiga på en allt mer globaliserad marknad. Detta eftersom de små företagen inte konkurrerar på denna marknad. Respondenten menar att det är mer sannolikt att det sker en avreglering p.g.a. politiska skäl och påtryckningar från EU.

Den viktigaste anledningen för ett litet aktiebolag att lämna en reviderad årsredovisning är, enligt respondenten, att dessa företag behöver ”en kompetent person att bolla med”. Det behövs en företagsekonomisk kompetens i företaget som samtalspartner för att öka förståelsen. Om revisionsplikten skulle försvinna tror han att det för att öka företagets tillförlitlighet gentemot t.ex. banker räcker med att företaget säger att de anlitar erkänd redovisningsbyrå. Han menar även att det kan vara företaget till nytta att de har en reviderad årsredovisning vid affärsmässiga förhandlingar.

Vid ett slopande av revisionsplikten för små aktiebolag skulle vi kunna få se ett liknande mönster som det vi ser i England, dvs. att många fortsätter att lämna reviderade årsredovisningar. Denna andel skulle sedan kunna sjunka allt eftersom, precis som i England, då fler nya bolag startas som inte känner till fördelarna med revision. Respondenten menar dock att branschen skulle anpassa sig och erbjuda nya typer av tjänster som företagen då skulle gå över till. Han menar att det är mycket viktigt för ett företag att det finns någon som har ekonomisk kompetens som kan användas som bollplank. Den bästa lösningen är om företaget gör vad de är bra på och låter någon med den rätta kompetensen sköta andra delar så som redovisningen.

Han kan även tänka sig att en konsekvens av slopandet skulle bli att skattemyndigheten skulle ställa högre krav. Respondenten kommenterar det danska förslaget om att skattemyndigheten skulle få rätt att kräva revision om de anser att det är befogat, med att det skulle bli svårt att bestämma när det kan anses vara så.

Slutligen säger respondenten att han hoppas att den mängd arbete som läggs på revisionsverksamhet skulle ersättas med något annat i fall revisionsplikten slopades.

4.4.6 Mats Göransson, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Malmö

Mats Göransson är auktoriserad revisor och har arbetat på Öhrlings PriceWaterhouseCoopers sedan 32 år tillbaka. Hälften av sin arbetstid ägnar Göransson åt små aktiebolag.

Han berättar att kravet på revision för alla aktiebolag inte fanns då han började som revisor. Han menar att bl.a. bankerna ”tryckte på” för revision och att många uppdrag uppkom på så vis. En revisors uppgift är att ”sälja säkerhet” och att ett slopande av revisionsplikten idag skulle kunna leda till en liknande situation som vi hade innan revisionsplikt infördes för alla aktiebolag. Intressenterna skulle således fortsätta att efterfråga revisionen.

Med införande av RS och de höga krav som kommer med denna standard kommer ”revisionsplikten att ta död på sig själv”. Detta eftersom revisionen blir för dyr för de små aktiebolagen då revisorn ska uppfylla det detaljerade regelverket som förutom krav på formalisering innehåller regler som hindrar revisorn i sin rådgivande roll. Det som många små aktiebolag ser som nyttan med revisorn är den hjälp denne skulle kunna ge och den kunskap som denne besitter. Respondenten anser att eftersom jävsreglerna blivit så strikta och företagen därmed inte kan få den rådgivning de efterfrågar ser de enbart revisionen som en negativ kostnad. Han understryker att enligt honom är det inte kontroversiellt att revisorn rådgör sin klient och att detta inte påverkar hans oberoende.

Respondenten tror inte att ett slopande skulle innebära någon större förändring för honom personligen eftersom de uppdrag han har gäller företag som troligen kommer att fortsätta vilja ha revision. För Öhrling PriceWaterhouseCoopers tror han inte heller att ett slopande skulle innebära ett större hot, han poängterar dock att han är övertygad om att det kommer att ske ett bortfall av revisionsbranschens intäkter.

Den viktigaste anledning för företag att välja att lämna en reviderad årsredovisning är att en sådan ger trovärdighet gentemot företagets intressenter på så vis att den verkar som en kvalitetsstämpel.

Respondenten tror inte att revisionen hade förändrats om den blev efterfrågestyrd utan menar att antingen lämnar företaget en årsredovisning reviderad enligt RS eller så väljer de att inte göra någon revision alls. RS kommer således att fortsatt styra utformningen av revisionen. Bokföringsplikten skulle förmodligen lättas upp och på så vis skulle det införas olika regelsystem för olika företag vad gäller kravet på bokföringen. Han anser att det idag, för ett litet bolag, är mycket av bokföringen som inte känns meningsfull.

Respondenten menar att då avskaffandet har fungerat i andra länder skulle det även kunna fungera här. Dock finns kulturella skillnader, där t.ex. det i Sverige finns en tradition av hög kontroll vilket påverkar situationen och utvecklingen av vårt regelverk.

4.4.7 FAR

Efter kontakt med FAR vilken är föreningen för revisionsbyråbranschen hänvisas vi till Dan Brännström som är FARs generalsekreterare. Då han är mycket svår att nå menar de personer på FAR som vi har kontaktat att deras officiella åsikt uttrycks i Dan Brännströms uttalanden i de senaste numren av Balans.

I dessa artiklar återges att FAR bl.a. anser att revisorn medverkar till ett underlättande av kapitalanskaffning för företagen och sänker transaktionskostnaderna på marknaden. De menar även att granskningen är ett ”riskavlyft” för ägarna och de övriga intressenterna. FAR anser också att den goda kvalitét som de svenska företagens redovisningar visar, till stor del beror på att vi har revisionsplikt. De små företagen har även ett behov av hjälp med att hantera de komplexa regelverken som vi har i Sverige och där har revisorn en betydande roll. Vidare anser de att revisorns förekomst motverkar risken för skattefusk och andra ekobrott.

FAR menar följaktligen att revisionsplikten spelar en viktig roll och att istället för att avskaffa denna i syfte att förenkla för de små bolagen borde ett anpassande av regelsystemen för dessa företag istället göras. Dan Brännström argumenterar således utifrån ovanstående för en bibehållen revisionsplikt vilket därmed är FARs officiella åsikt.

5. Analys

I det här kapitlet kommer vi, med hjälp av teorier och fakta från litteraturkapitlet, att analysera den information vi fått ta del av i vår empiriska undersökning. I de två första avsnitten inleder vi med att behandla informationsbehovet och årsredovisningens betydelse då detta spelar stor roll för vilket värde respektive intressentgrupp tillmäter revisionen. Härfter behandlas respondenternas inställningar till samt argumentering kring ett slopande av revisionsplikten. Det värde våra respondenter tillmäter revisionen, vilket har betydelse för de konsekvenser vi skulle kunna se vid ett slopande, analyseras sedan. Vi diskuterar i avsnittet därefter vad vi kan lära oss av utvecklingen i de länder vi undersökt. Slutligen analyseras de effekter som kan förväntas vid ett slopande av revisionsplikten i Sverige.

5.1 Informationsbehovet och årsredovisningens betydelse

5.1.1 Banker och finansbolag

För att bankerna, som utgör en viktig intressentgrupp till de flesta företag, ska bevilja företagen kredit kräver de information av företaget i utbyte. Enligt intressentmodellen begär intressenterna belöningar för sina bidrag till organisationen. Får inte intressenterna den belöning som krävs finns det en risk för att denne inte fortsätter att bidra till organisationen. Bankernas krav på information om företagets ekonomiska ställning i utbyte mot att de ger företaget kredit förklaras således väl med intressentmodellens teori.

Respondenterna berättar att när banker och finansbolag ska fatta beslut om kredit är information om framtiden väldigt viktig. Sådan information kan fås genom t.ex. budget eller samtal med kunden om affärsidén och företagets utveckling. Respondenterna menar dock att även historisk information spelar en stor roll vid kreditbedömningar. Samtliga respondenter använder sig av årsredovisningen som informationsunderlag. De anser att denna visar hur företaget hittills har kunnat generera pengar vilket ger indikationer om hur framtiden kommer att se ut. Olof

Lindvall säger exempelvis att denna typ av data backar upp information om framtiden så som affärsplan och budget.

Något som poängteras av så gott som samtliga bank- och finansbolagsrespondenter är vikten av de personliga relationerna och det förtroende kreditgivaren får för kunden. Bengt Adamsson och Cecilia Källman säger t.ex. att personen som söker kredit har stor betydelse vid nya kontakter. Mats Olofsson menar att han inte gör affärer med personer som han inte har förtroende för. Förtroendet för kunden uppstår på flera sätt, Johan Tuveesson menar att känslan som han får av kunden med hjälp av sin personkännedom är viktig. En annan respondent säger att det är betydelsefullt att kunden visar att han har en trovärdig idé och att han eller hon är en person som har ”koll på läget”. Vidare anser en annan att kunden måste visa att denne besitter de egenskaper som krävs för att driva ett företag. Således är intuitionen hos kreditgivaren en faktor som spelar roll för det förtroende som denne får för kunden. Helén Bengtsson påpekar att om en kund väljer att inte lämna en reviderad årsredovisning ”säger det något om personen”. Det kan alltså påverka intrycket av personen negativt om denne väljer att inte låta företaget lämna reviderade siffror. Vi kan således se att lämnandet av en reviderad årsredovisning även kan inverka på personens legitimitet.

En slutsats vi drar av ovanstående är att reviderade siffror är av stor betydelse men att även faktorer som personliga relationer spelar stor roll vid kreditgivning. Det personliga förtroendet måste dock backas upp av trovärdiga siffror vilket en reviderad årsredovisning ger.

5.1.2 Skatteverket

Det råder delade meningar om årsredovisningens betydelse bland våra respondenter från skatteverket. En del menar att den inte är en tung post för skatteverket i dess arbete. Medan andra hävdar motsatsen. Vi tror detta kan bero på att en maskinell granskning numera görs inom skatteverket vilket har minskat direktkontakten med dokumentet, vilket gör att kontakten inte är lika uppenbar. Vissa av respondenterna berättar dock att de vid behov hämtar hem årsredovisningen i sin helhet för att då få tillgång till exempelvis noter.

Alla orena revisionsberättelser skickas enligt lag in till skatteverket vilket innebär att stora mängder sådana kommer in. Dessa har betydelse för vilka som blir granskade på så vis att de ger en varningssignal om vad som bör ses närmare på. Den orena revisionsberättelsen ingår således i informationsmaterialet men utgör,

enligt respondenterna, inte ensam grund till vilka företag som bör granskas närmre.

5.2 Respondenternas inställningar och argumentering för och emot ett slopande av revisionsplikten

5.2.1 Respondenternas inställningar till ett slopande av revisionsplikten

På frågan vilken inställning respondenterna från banker och finansbolag har är alla förutom en övervägande negativa till ett avskaffande av revisionsplikten för små bolag. Den huvudsakliga anledningen till detta är att revisionen har stort värde för respondenterna eftersom denna innebär att de kan lita på uppgifterna i kundernas ekonomiska rapporter. Bankföreningen har ännu inte någon officiell inställning i debatten.

De två respondenterna från skatterevisionssidan på skatteverket menar att ett slopande av revisionsplikten för de små aktiebolagen är befogat, trots att en viss kontrollfunktion hade försvunnit och att det inneburit en något ökad arbetsbörda för skatteverket. Detta eftersom den nytta de har av revisionen inte motiverar den höga kostnad som drabbar småföretagen vid revisionsplikt. De menar dock båda att förekomsten av en revisor leder till bättre ordning i bokföringen men att detta inte är tillräckligt för att behålla revisionsplikten för de minsta aktiebolagen.

Respondenten från skattebrottsenheten menar emellertid att revisionsplikten bör finnas kvar då fler skattebrott hade kunnat bli en konsekvens vid ett avskaffande eftersom revisionen underlättar i hans arbete. Den officiella åsikten i skatteverket är också att revisionsplikten bör finnas kvar. Motivet är att den roll revisionen spelar vad gäller självsaneringseffekten på företaget är viktig. De menar även att revisorns granskning är betydelsefull eftersom den är en extra övervakande funktion som underlättar för skatteverket.

Bland respondenterna från revisionsbyråerna är det endast en som uttryckligen har en negativ inställning. Två av respondenterna är positiva till förslaget medan övriga tre menar att det inte går att ta ställning i denna fråga eftersom det i så stor utsträckning beror på vad alternativet är samt hur utvecklingen ser ut. De flesta respondenterna är dock överens om det behövs en förenkling och att dagens regler, både vad gäller revisionens utformning och årsredovisningens omfattning,

är alltför krångliga och detaljerade för att appliceras på små företag vilket gör att dessa blir tvungna att betala för delar de egentligen inte behöver.

Övervägande positiv	Övervägande negativ	Tar ej ställning	Intressent-grupper
1	5	1	Bank och finansbolag
2	2		Skatteverket
2	2	3	Revisorer
5	9	4	Totalt

Figur 4. Sammanställning av respondenternas inställningar till ett slopande av revisionsplikten.

5.2.2 Argument för och emot ett slopande av revisionsplikten

I debatten har många argument framkommit. Nedan återges de argument som våra respondenter har fört fram under våra samtal. Vissa av argumenten är snarlika och går in i varandra. Vi har ändå valt att ta med dessa för att belysa helheten i argumenteringen.

5.2.2.1 Argument för ett slopande av revisionsplikten

- Revisionskostnaden är för stor för de små bolagen då nyttan ej överstiger denna kostnad.
- Revisionen är huvudsakligen till för företagets intressenter, ett egenfinansierat enmansbolag har således inte behov av revisorns granskning i samma utsträckning som andra bolag.
- Kunden skulle inse revisionens värde.
- Revisorns arbete skulle bli mer flexibelt och inte styras så mycket av jävsfrågor som det gör idag.
- Den del av revisionsbranschens intäkter som faller bort kommer att tjäna in på rådgivningstjänster istället.
- Roligare för revisorerna att arbeta i en miljö där de erbjuder en tjänst som är efterfrågad utan att var tvingade.
- Utformningen av revisionen hade anpassats efter det som intressenten efterfrågar vilket hade gjort revisionen mer adekvat.

- Revisionen har ingen direkt påverkande effekt på skatteverkets arbete vid skatterevision vilket gör att ett slopande inte hade inverkat på deras arbete i någon större utsträckning.
- Det är orimligt att vilande bolag ska vara revisionspliktiga.
- Avskaffandet har fungerat i andra länder, varför skulle det inte göra det i Sverige?

5.2.2.2 Argument mot ett slopande av revisionsplikten

- Den viktiga kontrollfunktion som revisionen innebär hade gått förlorad.
- Den ”seriositetsstämpel” som revisionen innebär för företaget hade försvunnit.
- Revisorn ser till att god redovisningssed följs.
- Revisorns kompetens är mycket betydelsefull för små bolag.
- Revision ger legitimitet till ett bokslut.
- Revisionen skapar förtroendet och tillförlitlighet för företaget, framförallt hade förtroendet för företagets historiska siffror påverkats negativt.
- Banken skulle kräva en reviderad årsredovisning i alla fall.
- Frivilligheten hade endast blivit en chimär då marknaden skulle kräva en reviderad årsredovisning för att företagen skulle få legitimitet.
- Trots bankens behov av revision, och den möjlighet de vid ett avskaffande av revisionsplikten har att kräva en reviderad årsredovisning av sina klienter, kan det bli svårt för dem att göra så pga. konkurrens banker emellan, vilket är till nackdel för banken.
- Kostnaden för de alternativa lösningar banken hade blivit tvungna att ta till för att kunna känna tillförlitlighet till företagets siffror hade drabbat kunden, dvs. företaget.
- Att lämna kredit med en oreviderad årsredovisning som del av beslutsunderlaget innebär högre risk för banken vilket skulle leda till en fördyrning av krediten.
- Kostnaden som revisionen innebär skulle inte försvinna utan enbart förflyttas till andra poster.
- För de företag som väljer att lämna en reviderad årsredovisning endast vissa år, exempelvis när banken kräver det, finns en risk att de då

upptäcker stora fel som legat dolda vilket gör att kostanden i dessa fall kanske skulle bli lika stor som om en revisor kontinuerligt hade granskat siffrorna.

- Det hade blivit svårare för företagen att få kredit. Särskilt nya kunder som inte hunnit bygga upp ett förtroende hos banken skulle få det tuffare.
- Det kan vara företaget till nytta att de har en reviderad årsredovisning vid affärsmässiga förhandlingar.
- Ägarna i ett aktiebolag är inte personligt betalningsansvariga, revisionskostanden är det pris de får betala för att slippa detta.
- Revisorns förekomst har en självsanerande effekt på företagen som håller bättre ordning i sin bokföring och undviker att genomföra felaktiga transaktioner.
- Standarden på företagens bokföring hade sjunkit vilket skulle leda till högre arbetsbörda för skatteverket och således skulle mer resurser krävas vilket skulle kunna leda till högre bolagsskatt.
- Färre skattebrott skulle upptäckas.
- Med de redovisningsregler vi har idag är det svårt att genomföra ett slopande.
- Revisionsbranschens intäkter kommer totalt sett inte att minska vilket innebär att företagen kostnader kommer att kvarstå.
- Små revisionsbyråer kommer att ha svårt att överleva.
- Ett företag som inte önskar att lämna en reviderad årsredovisning kan välja en annan företagsform.
- Den genomsyn revisionen innebär ger en viss status till företagsformen aktiebolag.
- Det är motstridigt att avskaffa revisionsplikten nu när arbetet med att reparera förtroendet för revisorerna pågår.
- Skulle vi slopa revisionsplikten skulle vi vara tvungna att göra om aktiebolagslagen igen.
- Ett slopande innebär ett tillbakasteg från dagens regler vad gäller oberoendefrågan.
- Andra länders utveckling är inte jämförbar med Sveriges pga. av kulturella skäl. Exempelvis är trygghet viktigare här än i vissa andra länder.

5.3 Revisionens värde

5.3.1 Skapa förtroende

För att den redovisningsinformation som användaren tar del av ska ha något värde för beslutsfattande, krävs det enligt redovisningsteorin att den är relevant, tillförlitlig och jämförbar. Här spelar revisionen en stor roll som kvalitetsförsäkringen och bidrar därmed till att användaren i högre grad kan lita på företagets siffror. En ren revisionsberättelse skapar således förtroende. Detta framkommer tydligt i en majoritet av respondenternas svar. Revisionsberättelsen anses framförallt ha ett väsentlig informationsvärde vid kreditbedömningar. Är denna ren litar de flesta av våra bank- och finansbolagsrespondenter på att allt är korrekt och det finns således en stor tillit för revisorn. De flesta revisorer håller också med om att revisionsberättelsen eller revisionen som sådan har ett betydande värde vad gäller företagets möjlighet att beviljas kredit. Detta stämmer även väl överens med den utveckling som kan ses i bl.a. England. Det faktum att en oberoende part har granskat företagets siffror påpekar många av bank- och finansbolagsrespondenterna som oerhört viktigt för förtroendet och tillförlitligheten. Att årsredovisningen är granskad innebär trygghet och Bengt Adamsson och Cecilia Källman på Sparbanken Finn menar att denna inte är komplett om den ej blivit reviderad. Mats Olofsson på SEB Finans säger att revisionsberättelsen är en seriositetsstämpel som framför allt är betydande vid kontakter med nya kunder. Olof Lindvall på FöreningsSparbanken intygar också att revision är viktigt och att betydelsen av denna är som störst för att få förtroende för icke-etablerade kunder. Detta är, enligt oss, några exempel på hur revisionen fungerar legitimerande för företagen.

5.3.2 Varningsklocka

En oren revisionsberättelse har ett värde på så vis att den ses som en varningsklocka eller signal till banken om att det finns risk för att något inte står rätt till i företaget, en oren revisionsberättelse påverkar således kreditbeslutet negativt. En oren revisionsberättelse behöver dock inte betyda att kredit till kunden nekas. En av bank- och finansbolagsrespondenterna påpekar också att det finns en medvetenhet om att det ska mycket till innan en revisor gör en anmärkning i revisionsberättelsen och att det därför kan finnas sådant som påverkar ett kreditbeslut negativt trots att detta inte tagits upp i revisionsberättelsen. Även respondenterna från skatteverket ser, som nämnts tidigare, en oren revisionsberättelse som en varningsklocka vilken har viss

betydelse för vilka som kommer att granskas närmare. Båda respondentgrupperna anser emellertid att det kan finnas orsaker till den orena revisionsberättelsen som är godtagbara.

Efter våra intervjuer med bank- och finansbolagsrespondenterna kan vi dra slutsatsen att det som de huvudsakligen fokuserar på i revisionsberättelsen är huruvida den är ren eller oren. För övrigt läggs inte så stor vikt på själva dokumentet revisionsberättelsen. Det är snarare det faktum att det finns en revisionsberättelse som är betydelsefullt för dessa respondenter, dvs. att någon har granskat företagets siffror och intygat dess korrekthet vilket ger tillförlitlighet och ökar förtroendet för dem vilket ger en trygghet vid användandet av siffrorna. Några av våra respondenter poängterar dock att det spelar roll vilken revisor det är som har skrivit under. De menar att vissa revisorer känns mer tillförlitliga än andra och att vilken revisionsbyrå som anlitas inverkar på hur tungt intygandet från revisorn väger. Vi kan även här se paralleller med legitimitetsteorin. Vi menar att företagen gör sig legitima genom att vända sig till en känd revisionsbyrå som skapat en bild av sig själva av att arbeta på ett sätt som anses rätt och riktigt. Att revisionsberättelsen är så pass standardiserad som den är ser vi som en orsak till att bank- och finansbolagen till största delen bara kontrollerar huruvida den är ren eller oren. Många av våra respondenter säger att de anser att den är allt för standardiserad vilket gör att den ibland kan verka slentrianmässigt gjord. Sedan de utökade informationskraven på revisionsberättelsen införts anser respondenterna dock att innehållet har blivit mer adekvat och användbart vid beslutsfattande.

5.3.3 Självsaneringseffekt

På skatteverket är dock inte värdet av revisionen lika självklart. Då årsredovisningen bland några av respondenter från skatteverket inte anses vara någon betydande post ses därför inte det faktum att den är reviderad som något de har direkt nytta av i sitt arbete. Respondenterna säger att en egen utredning måste göras och att revisorn granskar andra saker än vad skatteverket gör i sin granskning. På så vis har revisionen inte så stor betydelse för skatteverket. Den nytta revisionen innebär för skatteverket är snarare indirekt. Alla våra respondenter från skatteverket menar nämligen att en granskning av revisorn har en indirekt betydelse eftersom han eller hon ser till att god redovisningssed följs. Revisorn har även en självsanerande effekt på företaget som innebär att det är ordning och reda på företagets bokföring vilket underlättar för skatteverket. Förekomsten av revisorn anses även ha en avskräckande verkan genom att ledningen avstår från att göra felaktiga transaktioner eftersom revisorn kommer att upptäcka det. Dessa effekter som är positiva för skatteverket är dock svåra att

mäta. Detta menar vi kan försvåra argumenteringen kring skatteverkets nytta av revisionen.

5.3.4 Bollplank

Som den viktigaste anledningen för ett företag att, vid en frivillighet, välja att lämna en reviderad årsredovisning nämner revisorerna ett flertal. Som en övergripande slutsats kan vi se att det återigen handlar om att skapa tillförlitlighet till de siffror som lämnas av företaget samt att företaget själva ska få hjälp med, och veta att de har ”ordning och reda” i, sin bokföring. Vi anser dock att det är viktigt att komma ihåg att revisorns oberoende är betydelsefullt för att förtroendet för revisionen ska bevaras. Detta innebär bl.a. att revisorn enligt gällande regler inte får hjälpa till vid upprättande av vare sig redovisning eller årsredovisning. Det är således viktigt att man i argumentet att revisorn har ett värde som bollplank inte inbegriper denna otillåtna typ av rådgivning.

5.4 Vad kan vi lära oss av utvecklingen i andra länder?

De tre länder vi valt att undersöka har idag ingen revisionsplikt för små aktiebolag. De effekter vi kan se av detta är tydligen inom banksektorn. Många banker kräver, trots frivilligheten, reviderade siffror. Ofta väljer företagen själva att lämna en reviderad årsredovisning, detta gör de dock i många fall eftersom de då får lättare vid kreditansökningar. I en undersökning gjord i England angav 27% av dem som valt att lämna reviderade siffror att de gjort så av denna anledning.

Det finns en viss tendens att andelen företag som väljer att lämna reviderade årsredovisningar i England minskar med tiden. Vi tror att detta kan bero på att nystartade företag som inte har någon erfarenhet av revision eller en etablerad policy att låta sina siffror bli granskade av en revisor i större utsträckning väljer att avstå från detta. Ju längre tiden går ju fler nya företag startas vilket får utslag i undersökningarna. Vi anser att det hade varit mycket intressant att undersöka hur det har gått för de nystartade företag som väljer att inte lämna reviderade årsredovisningar. Trots tappra försök har vi inte kunnat finna någon utredning där detta har undersökts.

Ett av de största argumenten i Sverige för att slopa revisionsplikten är att kostnaden för de små företagen är för stora. Även i andra länder är detta ett argument som används av dem som väljer att inte lämna reviderade siffror. Undersökningar visar dock på att företagen inte har kunnat visa hur mycket de har kunnat spara in på att avstå från revision. Precis som de som genomförde

undersökningen påpekar, menar vi att detta kan bero på att företagen ofta har svårt att urskilja vilken del av revisorns tjänster som är ren revision och vilken del som är rådgivning. Vi tror även att rådgivningsdelen har utökats vid avskaffandet av revision eftersom behovet av denna då hade ökat. Detta innebär följaktligen att revisionskostnaden kanske inte är så stor som företagen tror då den inbegriper mer än endast granskning. När revisionen avskaffas förflyttas därför en stor del av revisionskostnaden till rådgivningsposter istället.

En annan konsekvens som går att urskilja av den utveckling som vi sett i våra tre undersökta länder är att en marknad för rådgivningstjänster och liknande har uppkommit. I Tyskland väljer hela 90 % av de företag som inte omfattas av obligatorisk revisionsplikt att lämna reviderade årsredovisningar eller att anlita en revisor eller en licensierad skatterådgivare för hjälp med bokslut och deklaration. Även i Irland framgår det att många företag har behov av sådana tjänster. Ytterligare en konsekvens är ett ökat behov av skatterevisorer vilket vi ser i Tyskland.

Många av våra respondenter menar att då ett av skaffande har fungerat i andra länder så skulle det även kunna fungera här. Dock har vi andra förutsättningar i Sverige vilket skulle kunna innebära problem med ett avskaffande. De flesta av våra respondenter förklarar det faktum att Sverige är ett av de få länder som har kvar revisionsplikten med de kulturella skillnader som föreligger. De menar att vi är ett land som har en tradition av hög kontroll och behov av trygghet. Då våra lagar och regler skiljer sig åt menar en del av respondenterna att det är svårt att jämföra utvecklingen i andra länder med Sverige. En annan möjlig förklaring till att vi har kvar revisionsplikten som nämnts är den starka kopplingen mellan redovisning och beskattning som vi har i Sverige vilket också hade kunnat försvåra ett avskaffande.

Några av respondenterna påpekar också att med dagens regelverk har Sverige inte samma förutsättningar för ett slopande av revisionsplikten som de länder som avskaffat revisionsplikten har. I Sverige ställs mycket högre krav på företagen vad gäller årsredovisningens utformning och omfattning. Detta innebär att de svenska företagen har ett större behov av revisorns kompetens.

Vi tror att genomförandet av ett avskaffande av revisionsplikten i Sverige hade inneburit en del svårigheter vilka inte förekom vid avskaffandet i andra länder. Själva genomföringsprocessen är därför svår att jämföra. Vi menar dock att om ett avskaffande väl hade genomförts så hade de effekter som vi ser i andra länder varit mycket möjliga även i Sverige. Vissa av effekterna menar vi möjligtvis skulle slå igenom ännu kraftigare, exempelvis tror vi att bankerna i ännu högre

utsträckning skulle kräva revision. Detta pga. den kultur som vi har i Sverige där trygghets- och kontrollbehovet är stort vilket även bekräftas av våra respondenter.

5.5 Förväntade effekter av ett slopande av revisionsplikten

5.5.1 Alternativa lösningar kommer skapas

Revisorerna menar att bankernas behov av tillförlitlig information kommer leda till att bankerna kommer att vara den intressent som i störst utsträckning kommer att efterfråga revision och i vissa fall även kräva det. Olof Andersson, revisor på KPMG, tror att frågan om revision eller ej skulle kunna bli en förhandlingsfråga med banken. Frågan för företaget skulle då bli vilken ränta de vill ha, en icke reviderad årsredovisning skulle förmodligen leda till högre ränta. Detta gör att många företag kommer att fortsätta att välja att lämna en reviderad årsredovisning. Ann Theander, revisor på Lindebergs Grant Thornton, menar att hon inte tror att kreditgivare som är vana vid att ha en reviderad årsredovisning att basera sina beslut på, ”över en natt” kommer att vara beredda att ge krediter till företag baserat på icke granskade siffror. Detta resonemang stämmer överens med den information vi fått från bank- och finansbolagsrespondenterna.

Bank- och finansbolagsrespondenterna säger att då revisionen är ett väldigt viktigt kontrollinstrument för dem skulle ett slopande av revisionsplikten innebära att banken förlorade detta instrument. Banken hade därför blivit tvungen att hitta något som kan ersätta den roll som revisionen har för att på så sätt säkerställa riktigheten i siffrorna i årsredovisningen. Alternativ skulle enligt några av respondenterna kunna vara att banken skickade ut en värderingsman, att göra egna revisioner eller att kräva referenser. Ett annat alternativ är ett närmre samarbete med revisorerna genom att ta dem till hjälp vid bedömningen av siffrorna.

Många av våra bank- och finansbolagsrespondenter menar dock att de skulle fortsätta kräva reviderade årsredovisningar, vilket stämmer väl överens med utveckling i de europeiska länder som vi har valt att undersöka. Respondenterna säger att detta huvudsakligen skulle göras vid kontakter med nya kunder där förtroende inte hunnit skapas samt när kreditvolymen är betydande.

En av våra respondenter menar emellertid att det skulle vara svårt att kräva revision utan förekomst av revisionsplikt eftersom konkurrensen mellan bankerna skulle sätta stopp för det. Denna respondent menar att det skulle finnas risk för att

kunden vänder sig till en annan bank som inte ställer sådana krav. Detta håller dock inte de andra respondenterna med om. Olof Lindvall på FöreningsSparbanken menar exempelvis att konkurrensen mellan bankerna är som störst då krediterna gäller höga belopp och i sådana situationer vill alla banker ha reviderade siffror. Vi anser att den uppfattning som majoriteten av respondenterna har är mest rimlig, detta eftersom höga krediter innebär högre risk vilket följaktligen leder till att banken vill minska sin risk genom att kräva en reviderad årsredovisning. Den är också rimlig pga. att utvecklingen har sett ut så i andra länder. Vi inser emellertid att banker är vinstdrivande företag och att de inte har råd att minska det totala antalet lämnade krediter dock har de heller ej råd att bevilja krediter utan tillräcklig säkerhet.

En annan lösning som också diskuterats är huruvida en välkänd redovisningsbyrå som rådgivare vid bokslut skulle kunna ge det erforderliga förtroendet. Detta kan jämföras med hur det ser ut i exempelvis Tyskland där det finns en marknad för sådana konsulttjänster. Att en välkänd redovisningsbyrå upprättat årsredovisningen skulle kunna skapa det förtroende som behövs enligt många av bank- och finansbolagsrespondenterna men endast under förutsättning att redovisaren har någon typ av auktorisation samt att denne skriver under på att han eller hon hjälpt till vid upprättandet. Ann Theander, på Lindebergs Grant Thornton, menar att hon inte tror att banker skulle våga nöja sig med vetskapen att en redovisare hjälpt till vid upprättandet av bokslutet, kanske skulle det fungera om det skulle komma någon form av kvalitetsstämpel, exempelvis auktorisation eller godkännande, för medlemmar i SRF, vilket hon ser som en möjlig utveckling. Vi anser att det är tydligt att auktorisation ger legitimitet vilket förklarar dessa påståenden.

5.5.2 Svårare att beviljas kredit

Många av bank- och finansbolagsrespondenterna menar att det i många fall skulle bli svårare att få kredit om revisionsplikten slopades. Om ett företag valt att inte lämna reviderad årsredovisning menar en respondent att detta innebär ett risktagande som skulle leda till dyrare krediter. De flesta av respondenterna påpekar att särskilt nya kunder skulle få det svårare eftersom inget förtroendekapital byggts upp gentemot dessa. De historiska siffrorna skulle förlora sin tillförlitlighet och då denna typ av information är extra viktig vid nya kontakter skulle det bli tuffare för dessa kunder att få kredit. Att som ny kund välja att inte låta revidera sitt bokslut skulle därför få negativ effekt på kreditbeslutet. Därför tror många av bank- och finansbolagsrespondenterna att kunderna skulle välja att fortsätta låta en revisor granska deras siffror eftersom de måste legitimera sig på markanden och gentemot bankerna.

5.5.3 Effekter på sättet att arbeta

Vid ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten menar de flesta av de intervjuade revisorerna att deras sätt att arbeta, praktiskt, inte kommer att förändras i någon högre grad. Skillnaden kommer att ligga i att arbetet i större utsträckning kommer att benämnas rådgivning och att de på så vis kommer att agera mer som en konsult. Eftersom vi även kan se detta fenomen i andra länder anser vi att respondenternas antagande är mycket troligt. Några av respondenterna menar även att de kommer att kunna vara mer flexibla i sin roll då de ej hindras av jävsfrågor.

Det faktum att skatteverket vid skatterevisioner inte gör samma granskning som revisorerna samt att vissa inte anser sig ha någon betydande kontakt med årsredovisningen innebär att de respondenter från skatteverket som arbetar med att göra skatterevisioner inte anser att ett slopande skulle få någon stor effekt på deras arbete. Förändringen skulle endast leda till en ökning av den tid av arbetet som läggs på verifikationsgranskning och avstämningar men för övrigt se likartat ut. De anser dock liksom de båda andra respondenterna från skatteverket att en viss kontrollfunktion hade försvunnit. Alla respondenterna från skatteverket är överens om att revisorns förekomst leder till högre kvalitet på bokföringen vilket underlättar i deras arbete. Respondenterna är emellertid oense angående hur stor betydelse detta har och således hur ett avskaffande av revisionsplikten skulle påverka deras arbetsbörda.

5.5.4 Revisionsbranschens intäkter

Vad gäller revisionsbranschens intäkter menar samtliga respondenter att dessa kommer att minska. Fyra av de sex tillfrågade revisorerna anser att det som "deras" revisionsföretag förlorar på revision i stort sett kommer att ersättas av ökade intäkter för rådgivningstjänster. Övriga två menar att företagen inte kommer att välja att vända sig till dyra revisionsfirmor för rådgivning utan redovisningsbyråerna kommer att få dessa intäkter istället. Som en helhet kan dock sägas att alla respondenter är överens om att företagets behov av rådgivning kommer att kvarstå. Detta behov kommer att yttra sig på så vis att de som inte väljer revision kommer att vända sig till en redovisningsbyrå, vilket gör att revisionsbyråerna och redovisningsbyråernas totala intäkter inte kommer att minska.

Det finns en viss oro för att små revisionsbyråer kommer att drabbas hårdare. Detta eftersom de företag som väljer att lämna reviderade årsredovisningar i större grad kommer att välja stora, välkända revisionsbyråer. De små revisionsbyråernas

kundkrets består även till stor del av mindre företag vilka vid en frivillighet kanske väljer att istället vända sig till en billigare redovisningsbyrå.

5.5.5 Efterfrågestyrd revision

En frivillig revisionsplikt skulle leda till att revisionen skulle bli mer efterfrågestyrd. Peter Cederblad och Olof Andersson som båda arbetar på KPMG, menar att en frivillighet skulle kunna leda till att kunden inser revisionens värde och att det därmed skulle kunna gå att ta mer betalt för den. Frivilligheten skulle således leda till att det skulle kunna börja tjäna pengar på revision vilket Olof Andersson menar är svårt idag och poängterar att revisorerna i Sverige tjänar näst sämst i hela Europa. Det skulle även kännas roligare att arbeta i en miljö där man erbjuder en tjänst som är efterfrågad utan att vara tvingande menar Peter Cederblad. Några av respondenterna menar även att en frivillig revision skulle innebära en mer efterfrågestyrd utseende på revisionen. Dvs. att företagen skulle kunna välja olika typer av revision beroende på vad intressenterna efterfrågade. Som konsekvens av detta ser vi således att marknadsmekanismen förmodligen hade fått en större roll och revisionen hade formats efter efterfrågan. Vi menar att detta hade gett en mer adekvat revision för de små aktiebolagen.

5.5.6 Bokföringsplikten

Vad gäller bokföringsplikten menar en av revisorerna att denna troligen kommer att utvecklas vid ett avskaffande av revisionsplikten. Detta för att minska tolkningsutrymmet när företagen själva utan hjälp av en revisor ska avgöra vad som exempelvis ger en rättvisande bild. Två av revisorerna menar att bokföringsplikten kommer att förenklas av det skälet att så som reglerna är utformade idag är det alldeles för svårt för ett företag att uppfylla alla de krav som ställs vad gäller årsredovisningens utformning och omfattning. Övriga respondenter ser inte hur ett slopande av revisionsplikten skulle kunna påverka bokföringsplikten.

5.5.7 Behov av ökade resurser till Skatteverket

En möjlig effekt av ett avskaffande av revisionsplikten är enligt respondenterna på skatteverket att standarden på företagets redovisning skulle sjunka eftersom den självansaneringseffekt som revisorn har på företaget skulle försvinna. Det skulle även betyda att siffrornas tillförlitlighet hade minskat. Detta skulle innebära att skatteverket skulle behöva ökade resurser. Om skatteverket inte skulle få dessa

resurser skulle detta leda till att färre utredningar och skatterevisioner skulle göras, menar respondenterna. Fler felaktigheter skulle därmed kunna passera obemärkta och kontrollen hade följaktligen påverkats negativt. I Tyskland är emellertid frekvensen av skatterevisioner högre än i Sverige. Utifrån detta drar vi slutsatsen att det finns ett behov av fler skatterevisioner då det inte finns någon revisionsplikt. Vi menar att ett sådant behov skulle uppstå även i Sverige vid ett avskaffande av revisionsplikten. Om staten skulle besluta att pga. detta behov ge skatteverket ökade resurser skulle detta drabba skattebetalarna, däribland företagarna.

5.5.8 Effekter på företagens kostnader

Informationskostnaderna på en marknad bör vara så låga som möjligt eftersom utbytet mellan företaget och dess intressenter kommer att ske mer effektivt ju lägre dessa transaktionskostnader är. I debatten som pågår är huvudargumentet för ett slopande av revisionsplikten att den kostnad som revisionen innebär är för hög för de små aktiebolagen. Eftersom alla de alternativa lösningar till revisionsplikt som diskuterats innebär en kostnad för att skapa tillförlitlighet och förtroende, uppstår frågan vem som skulle få bära dessa kostnader. Dessa kostnader hade, enligt majoriteten av våra respondenter, kunderna dvs. företagen fått bära.

Revisorerna är överens om att kostnaden för företagen inte kommer att minska. Dessa respondenter menar, som nämnts ovan, att många företag kommer att fortsätta att lämna någon form av reviderad årsredovisning eftersom framförallt bankerna kommer att kräva detta vid kreditgivning. Företag som inte väljer att lämna en reviderad årsredovisning kommer, enligt revisorerna, fortfarande ha ett behov av rådgivning vilket gör att denna kostnad kommer att ersätta revisionskostanden. Även bank- och finansbolagsrespondenterna tror att den kostnad som revisionen innebär inte skulle försvinna utan enbart förflyttas till andra poster. De här respondenterna påpekar även att huvudsyftet med sloandet, dvs. att sänka kostnaderna för företagen, hade gått förlorat. Ur denna synvinkel ser vi det som ett nollsummespel där kostnaden hur det än blir drabbar företaget.

6. Avslutande diskussion

Här presenteras de slutsatser som vi kommit fram till i vårt arbete med denna uppsats. Därefter diskuterar vi förslag på vidare studier.

6.1 Slutsatser

Revisionens tydligaste fördel menar vi är att den för med sig förtroende för ett företags bokslut. Ett företag kan visserligen även skapa förtroende genom att dess representanter agerar på ett förtroendeingivandesätt men kan detta inte backas upp med ett intyg från en oberoende part förloras mycket av tillförlitligheten.

Ur småföretagarnas perspektiv bör kostnaden för revisionen inte överstiga det värde den ger. Att mäta det totala värdet är dock svårt och ofta ses endast till den direkta nyttan. I vår undersökning har vi kommit fram till att både banker och finansbolag samt skatteverket har ett värde av revision. Vi menar att detta även indirekt leder till att värdet av revisionen för småföretagaren ökar.

Debatten som pågår är livlig och man är långt ifrån överens om hur det bör se ut i Sverige samt vilka effekter ett avskaffande skulle få. Vi har med den här uppsatsen undersökt olika intressentgruppers inställningar i frågan och vi kan konstatera att en övervägande del av de tillfrågade respondenterna är huvudsakligen negativa till ett avskaffande. Framförallt är det respondenterna från banker och finansbolag som är negativa. Alla utom en av dessa var uttalat emot ett avskaffande. Respondenterna från skatteverket var alla eniga om revisionens betydelse för företagets kvalitet på bokföringen men åsikterna gick isär om huruvida denna var tillräckligt stor för att motivera kostnaden för företaget. Revisorerna var alla överens om att dagens regler är för krångliga för de små företagen och att en förenkling behövs. I stort sett alla våra respondenter påpekar dock att de har stor förståelse för att kostnaden är betydande för de små företagen.

Vi har i vår analys identifierat ett antal möjliga effekter av ett slopande av revisionsplikten där vi finner följande vara de mest framträdande:

- *Bankerna skulle kräva att företagen trots frivilligheten lämnade reviderade årsredovisningar för att beviljas lån.*

Detta är en av de effekter vi anser som mycket möjliga då i princip alla respondenter nämnde denna konsekvens som mycket trolig. Ser vi till de andra länder vi undersökt blir denna konsekvens än mer sannolik. Om så skulle bli fallet menar vi att kostnaderna som revisionen innebär, uppenbarligen inte skulle försvinna. Vi anser att det skulle kunna leda till att småföretagarna tydligare såg vilket värde revisionen har eftersom lånet då hade blivit ett kvitto på vad revisionen ger. Det hade även medfört att de egenfinansierade företagen inte hade fått detta krav på sig. Eftersom vi inte undersökt alla intressentgrupper ett företag kan tänkas ha menar vi dock att det även kan finnas andra intressentgrupper som skulle kunna tänkas ställa liknande krav på företaget för att fortsätta bidra till organisationen.

- *Det skulle bli tuffare för de företag som väljer inte låta revidera sin årsredovisning att få lån, framförallt för nya kunder där ett förtroendekapital inte byggs upp.*

Då förtroende för företagets siffror är en fundamental del i ett kreditbeslut skulle de företag som väljer att inte ge banken reviderade siffror få det svårare att beviljas lån. Vi menar att det skulle kunna bli så att de företag som väljer att inte låta få sin årsredovisning reviderad är de som besitter minst resurser och ekonomisk insikt. Risken är att dessa enbart ser revisionen som en kostnad och inte inser de fördelar som det innebär för företaget att kunna uppvisa en reviderad årsredovisning. Detta skulle öka skillnaden mellan de företag som redan har stor ekonomisk kunskap, erfarenhet och stora resurser och de som inte har det. Vi anser att dessa till stor del skulle utgöras av nystartade företag. Marknaden skulle således fungera sämre och nystartade företag skulle eventuellt få det svårare att överleva.

- *Kreditkostnaden skulle bli högre för de företag som inte lämnade reviderade siffror.*

Eftersom banken måste försäkra sig om tillförlitligheten i siffrorna som företaget lämnar skulle de bli tvungna att finna andra sätt att skaffa sig denna. Exempel på åtgärder skulle vara att använda sig av en värderingsman eller att göra egna revisioner. Sådana åtgärder hade kunden fått betala för genom att lånen hade blivit dyrare. En annan möjlighet är att banken höjer kreditkostnaden för att gardera sig mot den ökade risk de tar.

- *Revisorns roll skulle få en mer rådgivande karaktär.*

Detta ser vi som en mycket möjlig konsekvens eftersom som många av de revisorer vi intervjuat har påpekat detta. Även i de länder vi har undersökt är situationen så. En del menar att jävsproblematiken som finns idag i och med de höga kraven på oberoende hade lättats. Vi anser emellertid att det skulle kunna vara så att jävsproblematiken tvärtom skulle kunna öka, detta ifall uppdragen blir färre och revisorerna därmed blir mer beroende av sina uppdragsgivare.

- *Små revisionsföretag skulle få svårt att överleva.*

Små revisionsbyråers klienter är huvudsakligen små aktiebolag. Om en viss del av dessa väljer att sluta låta sin årsredovisning revideras kommer de här revisionsbyråerna att drabbas. De företag som väljer att anlita en revisor kommer även troligtvis att anlita en revisor från en välkänd, stor byrå. Detta antar vi dels eftersom några av våra respondenter påpekat detta, dels då vi ser att de här byråerna ger större legitimitet. Således hade en effekt av ett slopande varit en ökad marknadskoncentration till de redan stora byråerna.

- *Skatteverket skulle få ett ökat behov av resurser.*

Detta skulle innebära att fler felaktigheter och brott lättare skulle kunna slinka igenom. Det finns även en risk för att det ökade behovet av resurser från skatteverkets sida kunna leda till högre skatter vilket drabbar företaget.

- *Revisionen skulle bli mer efterfrågad.*

I de fall ingen efterfrågar revision av ett företag skulle således ingen reviderad årsredovisning upprättas. Om revisionen skulle bli frivillig skulle efterfrågan få styra och det intressenterna efterfrågar skulle därför få avgöra vad revisionen skulle innehålla. En mer adekvat revision hade därmed kunnat utformas. Utformningen och förekomsten av reviderade årsredovisningar hade därmed blivit marknadskopplad.

Slutligen vill vi kommentera Thorell och Norbergs rapport vilken de skrev på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Denna rörde, som vi nämnt i litteraturkapitlet, upp den svenska debatten angående ett avskaffande av revisionsplikten igen. Då ägandet och ledningen ofta inte är skilt från varandra i de små företagen menar Thorell och Norberg att det är svårt att motivera varför dessa företag ska ha revisionsplikt. Författarna kommer fram till att det inte går att bevisa fördelarna med en revisionsplikt i de små bolagen då denna främst är till fördel för andra intressenter. Vi har i vår undersökning kommit fram till att det finns ett stort indirekt värde med revisionen vilket vi menar kommer småföretagarna till del. Det som gynnar intressenterna direkt, gynnar även företaget indirekt eftersom dessa

har en utbytesrelation med varandra. *Vi menar således att värdet av revisionen är större än dess mera synliga direkta värde.* De företag som pga. okunskap eller brist på erfarenhet, som vid en frivillighet, väljer att inte lämna reviderade siffror kommer att förlora detta värde vilket kan vara dem till nackdel. Då vi menar att dessa företag till största del skulle utgöras av nystartade företag skulle detta påverka markanden negativt då dessa viktiga företag skulle få svårt att överleva.

Vad gäller egenfinansierade bolag kan revisionens värde ifrågasättas, vi har dock endast undersökt en typ av kreditgivare. De flesta bolag har även kontakt med olika typer av leverantörer vilka också har behov av att känna förtroende för företagets siffror. Revisorn tillför också företagsekonomisk kompetens vilket även det egenfinansierade aktiebolaget har nytta av.

Angående den stora kostnadspost revisionen innebär så hade, i de fall bankerna krävde revision, inte någon kostnadsskillnad överhuvudtaget uppstått. För att få legitimitet och därmed access till marknaden hade företagen blivit tvungna att på något vis se till att deras intressenter känner förtroende och tillförlitlighet till dem och detta kostar pengar vilket innebär att revisionskostnaden inte hade försvunnit vid en frivillighet utan endast ersatts av andra kostnader. Vi anser därför att det hela är ett *nollsummespel* vilket är en tydlig indikator på att revisionen fyller en viktig funktion. Vi menar även att det hade varit en förutsättning att företagen gör sig legitima för att kunna upprätthålla relationerna med intressenterna för att överleva. Att låta en oberoende part granska företagets siffror är ett mycket effektivt sätt att uppnå legitimitet på marknaden. *Detta betyder att frivilligheten endast skulle bli en chimär.*

Vi instämmer i att regleringen och revisionen är alldeles för omfattande för de små aktiebolagen. Att helt avskaffa revisionsplikten är dock fel väg att gå i strävan efter att underlätta för dessa bolag. *I stället menar vi att en förenkling av redovisningsreglerna och en anpassad revisionsstandard för små aktiebolag behövs.* Detta skulle göra kostnaden för de små bolagen skäligare vilket skulle påverka näringslivet positivt. Det skulle även, precis som om efterfrågan skulle styra, ge en mer adekvat revision.

6.2 Förslag till vidare studier

Det vore, enligt oss, mycket intressant att undersöka hur konkursfrekvensen har sett ut, bland nystartade företag som valt bort revision jämfört med de som valt att lämna reviderade årsredovisningar, sedan sloandet genomfördes i länder där ett avskaffande skett. Vi anser även att det vore intressant att komplettera vår

undersökning med att intervjua personer från andra intressentgrupper för att se vilken inställning dessa har samt vilka effekter ett slopande enligt dem skulle få.

Källförteckning

Artiklar:

Axenborg, Inga-Lisa (2005), "Rör inte revisionsplikten!", *Balans* 4/2005

Brännström, Dan, Johansson, Martin (2005), "Svenskt Näringsliv drar undan mattan för småföretagen", *Dagens Industri* 2005-03-17

Halling, Pernilla (2005), "Debatten går het i Norden", *Balans* 3/2005

Halling, Pernilla (2005), "Sällan revisionsplikt av små företag i EU-länder", *Balans* 3/2005

Halling, Pernilla (2005), "Det har saknats en genomgripande diskussion om revisionsplikten", *Balans* 4/2005

Haythornthwaite, A. (2003), "What your clintents think of you", *Accountancy* April 2003

Kjöllström, Karl-Johan (2005), "Revisionsplikten och aktiebolag hör ihop", *Dagens Industri* 2005-04-04

Morander, Carl-Fredrik, Fritzell, Göran (2005), "Slopa revisionsplikten men inte revisorn", *Dagens Industri* 2005-04-16

Precht, Elisabeth (2005), "Revisionsplikten var svaret på ekonomisk brottslighet", *Balans* 4/2005

Sjölund, Hans (2005), "Branschen bör agera för bättre regler för revision i små bolag", *Balans* 4/2005

Thorell, Per, Norberg, Claes (2005), "Går det att försvara revisionsplikten?", *Balans* 3/2005

Wennberg, Inge (2004), "Ökat intresse för etik och värderingar", *Balans* 11/1996

"Vad tycker de politiska partierna om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag", *Balans* 4/2005

Böcker:

Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori –policy och praxis*. Trelleborg, Liber ekonomi

Bruzelius, Lars, Skärvad, Per-Hugo (2000), *Integrerad organisationslära*. Lund, Studentlitteratur

Davidsson, Bo, Patel, Runa (1994), *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund, Studentlitteratur

Edenhammar, Hans, Hägg, Ingemund (1997), *Makten över redovisningen*. Stockholm, SNS i samarbete med FAR

Eklund, Klas (1999), *Vår ekonomi- En introduktion till samhällsekonomin*. Värnamo, Prisma

Eriksson, Lars Torsten, Wiederheim-Paul, Finn (2001), *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö, Liber ekonomi

Fant, Johan Erik (1994), *Revisorns roll*. Helsingfors, Svenska handelshögskolan Förlag

FARs Revisionsbok (2004)

Gandemo, Bertil (1990), *Kreativitet i årsredovisningar*. Malmö, Liber

Hendriksen, Eldon, S., Van Breda, Michael, F. (1992), *Accounting theory*. Boston, IRWIN

Hermerén, Göran (1989), *Det goda företaget: Om etik och moral i företag*. Stockholm, SAF

Holme, Idar, Magne, Solvang, Bernt, Krohn (1997), *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund, Studentlitteratur

Jacobsen, Dag, Ingvar (2002), *Var, hur och varför: om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund, Studentlitteratur

Karlsson, Agneta (1991), *Om strategi och legitimitet- En studie av legitimitetsproblematiken i förbindelse med förändring i organisationer*. Lund, Lund University Press

Ljungdahl, Fredrik (1999), *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag: praxis, begrepp och orsaker*. Lund, Lund University Press

Lundahl, Ulf, Skärvad, Per-Hugo (1992), *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund, Studentlitteratur

Moberg, Krister (2003), *Bolagsrevisorn: oberoende, ansvar, sekretess*. Stockholm, Norstedts juridik

Smith, Dag (1997), *Redovisningens språk*. Lund, Studentlitteratur

Elektroniska källor:

ACCA (2001), "Why audit matters-Your guide to benefits of audit"
<http://www.accaglobal.com/pdfs/smallbusiness/20967?session=ffffffffff0a012120429b0d87a100d90dd1f8c71d0d2c459de0356ce7>, 13 april 2005

Accountancy Ireland (2005-04-01), "Audit Exemption: A Cost Saving for Small Companies"
http://www.accountancyireland.ie/dsp_articles.cfm/goto/1052/page/Audit_Exemption:_A_Cost_Saving_for_Small_Companies.htm, 13 april 2005

Murtagh, Brendan (1998), "Exemption of small companies from Statutory Audit"
www.accaglobal.com/publications/ipi/8/24536?session=ffffffffff0a012120425cfb2c7e7a35e4988b4a1974d830353e692de7, 13 april 2005

Newset, "Ny revisionsstandard införs 2004"
<http://www.set-revision.se/1-2004.pdf>, 20 april 2005
Allians för Sverige (2005-01-21), "Ta bort regelkrånglet"
<http://www.maktskifte06.se/index.asp?id=6&artid=46>, 14 april 2005

Revisorsnämnden, "Information om Revisorsnämnden (RN) och dess verksamhet"
<http://www.revisorsnamnden.se/inforam.htm>, 5 maj 2005

Ydstedt, Anders, Svenskt Näringsliv (2005-03-16), "Slopa revisionsplikten i de mindre företagen"
<http://www.svensktnaringsliv.se/>, 10 april 2005

Muntliga källor:

Adamsson, Bengt, Kredit- och företagsanalytiker, Centrala kreditenheten på Sparbanken Finn
i Lund, Personlig intervju den 26 april 2005.

Andersson, Dan, Auktoriserad revisor, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Lund,
Personlig intervju den 22 april 2005.

Andersson, Olof, Auktoriserad revisor, KPMG i Malmö, Personlig intervju den 25 april 2005

Andersson, Vilhelm, Skattedirektör och chef för rättsavdelningen, Skatteverket,
Telefonintervju den 17 maj 2005.

Bengtsson, Helén, Företagsrådgivare, Föreningssparbanken i Malmö, Personlig intervju den 25 april 2005.

Cederblad, Peter, Revisorsassistent, KPMG i Lund, Personlig intervju den 26 april 2005.

FAR, telefonsamtal den 30 maj 2005 som hänvisade till uttalanden gjorda i artiklar

Gustafsson, Stefan, Skattebrottsutredare, Skatteverket i Halmstad, Telefonintervju den 16 maj 2005.

Göransson, Mats, Auktoriserad revisor, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers i Malmö, Personlig intervju den 2 maj 2005.

Hansing, Johan, Chef för den ekonomiska avdelningen, Bankföreningen, Telefonintervju den 17 maj 2005.

Holm, Lorena, Företagsanalytiker, SBAB i Malmö, Personlig intervju den 25 april 2005.

Johansson, Anders, Skatterevisor, Skatteverket i Halmstad, Telefonintervju den 26 april 2005.

Källman, Cecilia, Kredit- och företagsanalytiker, Centrala kreditenheten på Sparbanken Finn i Lund, Personlig intervju den 26 april 2005.

Lindvall, Olof, Företagsrådgivare, FöreningsSparbanken i Malmö, Personlig intervju den 27 april 2005.

Ljung, Leif, Sektionschef för revisionssektionen, Skatteverket i Malmö, Personlig intervju den 28 april 2005.

Morander, Carl-Fredrik, Auktoriserad revisor och VD, Rödl & Partner Sverige AB, Telefonintervju den 12 maj 2005.

Olofsson, Mats, Säljare, SEB Finans i Malmö, Personlig intervju den 2 maj 2005.

Theander, Ann, Auktoriserad revisor, Lindebergs Grant Thornton i Malmö, Personlig intervju den 27 april 2005.

Turesson, Johan, Företagsrådgivare, Färs och Frosta Sparbank i Lund, Personlig intervju den 21 april 2005.

Westberg, Hans, Auktoriserad revisor, SET auktoriserade revisorer i Malmö, Personlig intervju den 27 april 2005.

Rapporter:

Collis, Jill (2003), ”Directors’ views on Exemption from the Statutory audit”

Ervervs- og Selskabsstyrelsen (2005), ”Rapport om revisionsplikten for B-virksomheder (små selskaber)”

Thorell, Per, Norberg, Claes (2005), ”Revisionsplikten i små aktiebolag”

Övriga källor:

Kling, Andreas, Revisor, Deloitte & Touche i München, Mailkontakt den 4 maj 2005

SOU 2004:47, Förtroendekommissionen (2004), ”Näringslivet och förtroende”

SOU 1971:15, ”Förslag till Aktiebolag m.m.”

Prop. 2004/05:85, ”Ny aktiebolagslag

Bilaga 1

Intervjuunderlag:

Banker och Finansbolag

Bakgrundsinformation

- Namn, befattning, företag?
- Hur länge har du arbetat på företaget och hur länge har du arbetat i denna bransch?
- I hur stor utsträckning arbetar du med kreditgivning till små bolag?

Informationsbehov

- Vilken typ av information får du ta del av från dessa företag vid kreditbeslut?
- Vilken typ av information har du behov av?
- Vad har revisionsberättelsen för informationsvärde?
- Ger revisionsberättelsen den information du vill ha? Adekvat?

Betydelse vid beslutsfattande

- Hur stor betydelse har årsredovisningen för beslutsfattandet vid kreditgivning i små bolag?
- Vad tillför revisionen för dig i ditt arbete?
- Hur stor påverkan har en ren respektive oren revisionsberättelse?
- Vilket är det primära, att det finns en ren revisionsberättelse eller innehållet i denna?
- Vilka andra faktorer påverkar ditt beslut?

Konsekvenser av slopad revisionsplikt

- Anser du att revision för små bolag borde vara frivillig?
- Om årsredovisningen ej är reviderad hur skulle detta påverka ditt arbete?
- Skulle det krävas någon annan typ av intyg från företaget för att upprätthålla eller skapa förtroende? I så fall vad?

- Tror du att banken kommer att göra skillnad mellan småföretag som frivilligt väljer att lämna reviderade årsredovisningar och de som avstår?
Om ja, tror du att detta kan leda till att färre bolag kommer att beviljas kredit?
- Hur går ni tillväga när ni beviljar kredit för företag som ej omfattas av revisionsplikt? Vad tittar ni på?
- Hur påverkas säkerheten, anses det mer riskfyllt att bevilja lån till företag som ej omfattas av revisionsplikt?
- Skulle man kunna gå tillväga på liknade sätt om revisionsplikten slopades för små aktiebolag? Hur stor roll spelar det att ägarna ej har något personligt ansvar i aktiebolag?
- Kan du sammanfatta de konsekvenser du ser av ett borttagande av revisionsplikten?
- I exempelvis England kräver många banker reviderade årsredovisningar, trots att ingen skyldighet att upprätta en sådan finns för småföretagen. Tror du av vi i Sverige skulle se en liknade utveckling om revisionen blir frivillig?

Skatteverket

Bakgrundsinformation

- Namn, befattning, kontor?
- Hur länge har du arbetat på skatteverket ?
- Hur mycket kontakt har du med små aktiebolag?

Informationsbehov

- Vilken typ av information får du ta del av från dessa företag?
- Vilken typ av information har du behov av?
- Vad har revisionsberättelsens för informationsvärde?
- Ger revisionsberättelsen den information du vill ha? Adekvat?

Betydelse vid beslutsfattande

- Hur stor betydelse har årsredovisningen för ditt arbete?
- Vad tillför revisionen för dig i ditt arbete?
- Hur stor påverkan har en ren respektive oren revisionsberättelse?
- Vilket är det primära, att det finns en ren revisionsberättelse eller innehållet i denna?

- Vilka andra faktorer påverkar skattekontrollen?

Konsekvenser av slopad revisionsplikt

- Anser du att revision för små bolag borde vara frivillig?
- Om årsredovisningen ej är reviderad hur skulle detta påverka ditt arbete?
- Skulle det krävas någon annan typ av intyg från företaget för att upprätthålla eller skapa förtroende? I så fall vad?
- Vem ska bära kostnaderna för detta, företagen eller skatteverket?
- Tror du att bokföringsplikten kommer att påverkas om revisionsplikten slopas?
- Hur går ni tillväga när ni kontrollerar företag som ej omfattas av revisionsplikt? Vad tittar ni på?
- Skulle man kunna gå tillväga på liknade sätt om revisionsplikten slopades för små aktiebolag? Hur stor roll spelar det att ägarna ej har något personligt ansvar i aktiebolag?
- Anses rapporter från företag som ej omfattas av revisionsplikt mindre tillförlitliga?
- Kan du sammanfatta de konsekvenser du ser av ett borttagande av revisionsplikten?

Revisorn

- Namn, befattning, företag?
- Hur länge har du arbetat på företaget och hur länge har du arbetat i denna bransch?
- Hur stor del av dina klienter är små företag?
- Vad har du för inställning till förslaget att slopa revisionsplikten i små aktiebolag?
- Hur stor betydelse tror du att en ren revisionsberättelse har för att ett litet bolag ska få kredit?
- Hur tror du att ditt arbete kommer att påverkas om små bolag undantas från revisionsplikt?
- Vad vet du om hur utvecklingen ser ut i de EU-länder som valt att slopa revisionsplikten?
- Ser du att en liknande utveckling skulle kunna bli en konsekvens av ett slopande även i Sverige? Eller har vi andra förutsättningar?

- Vilka ser du som de viktigaste anledningarna till att små företag lämnar en reviderad årsredovisning?
- Tycker du att revisionen är adekvat, för små bolag, såsom den är utformad idag?
- Om revisionen vore frivillig hur skulle efterfrågan se ut? Tror du att utbudet dvs. utformningen av revisionen skulle anpassa sig till efterfrågan? (mer adekvat)
- Hur stor del av revisionsbranschens intäkter tror du skulle falla bort vid frivillig revisionsplikt?
- Vilka typer av revisionsbolag tror du skulle kunna bli hårdast drabbade?
- Tror du att bokföringsplikten skulle påverkas av att revisionsplikten försvinner?
- Har du något att tillägga som vi har missat att fråga om?

Bilaga 2

	<i>Huvudsaklig inställning till slopandet?</i>	<i>Hur stor betydelse har en ren revisionsberättelse?</i>	<i>Hur stor betydelse har en oren revisionsberättelse?</i>
Bengt Adamsson och Cecilia Källman, Sparbanken Finn	negativ	En årsredovisning som inte är reviderad är inte komplett.	Ses som ett tecken på osund hantering av papper.
Mats Olofsson, SEB	negativ	Seriositetsstämpel	----- Tittar efter om något är kursivt, tar sedan ställning till vad det beror på.
Olof Lindvall, FöreningsSparbanken	negativ	Alltför standardiserad.	
Johan Tuveesson, Färs och Frosta Sparbank	positiv	Är den ren så litar han på att allt är i sin ordning	Stor vikt, varningsklocka, påverkar kreditbeslutet negativt
Helén Bengtsson, FöreningsSparbanken	negativ	Viktig, men inte alltid ett kvitto på att allt är okej	Ses som mycket negativt
Lorena Holm, SBAB	negativ	Intygar att allting står rätt till	Stor inverkan på kreditbedömningen
Johan Hansing, Bankföreningen	-----	-----	-----
Leif Ljung, Skatteverket	positiv	Ej så viktig	Stor betydelse för om företag granskade eller ej.
Anders Johansson, Skatteverket	positiv	Ser alltid på denna vi revision	En signal om att borde se närmre på saken
Stefan Gustafsson, Skatteverket	negativ	Stor tillförlitlighet, högt bevisvärde	Signal allt ej står rätt till
Vilhelm Andersson, Skatteverket	negativ	-----	Ingår i skatteverkets material men är ej det enda
Peter Cederblad, KPMG	positiv	-----	-----
Olof Andersson, KPMG	tar ej ställning	-----	-----
Ann Theander, Lindebergs Grant Thorton	negativ	Stor betydelse vi kreditgivning	Är för dramatiserat vad gäller att lämna anmärkningar i revisionsberättelsen
Hans Westberg, SET	positiv	Stor betydelse vi kreditgivning	-----
Dan Andersson, PWC	tar ej ställning	Inger trygghet för banken	-----
Mats Göransson, PWC	tar ej ställning	-----	-----
FAR	negativ	-----	-----

	<i>Vilken betydelse har revisionen?</i>	<i>Vad skulle hända med revisionsbranschens intäkter?</i>	<i>Skulle bokföringsplikten påverkas?</i>
Bengt Adamsson och Cecilia Källman, Sparbanken Finn	Stor betydelse	-----	-----
Mats Olofsson, SEB	Betydande informationsvärde	-----	-----
Olof Lindvall, FöreningsSparbanken	Revisionen är en bekräftelse på att de siffror han tar del av är korrekta, särskilt stor betydelse vid ny kund.	-----	-----
Johan Tuveesson, Färs och Frosta Sparbank	Fäster stor tillit till revisorns roll	-----	-----
Helén Bengtsson, FöreningsSparbanken	Enda egentliga kontrollen	-----	-----
Lorena Holm, SBAB	Gör att förtroende skapas för bokslutet	-----	-----
Johan Hansing, Bankföreningen	Revisionen förenklar bankernas arbete	-----	-----
Leif Ljung, Skatteverket	Ser till att god redovisningssed efterfölj samt ordning i bokföringen	-----	-----
Anders Johansson, Skatteverket	Självсанerande effekt på företagen som därmed har bättre ordning	-----	-----
Stefan Gustafsson, Skatteverket	Ger bolagets siffror tillförlitlighet	-----	-----
Vilhelm Andersson, Skatteverket	Självсанerande effekt på företagen som därmed har bättre ordning	-----	-----
Peter Cederblad, KPMG	Värde vad gäller kreditprövning	En del kommer falla bort, men många kommer tjäna pengar på rådgivning istället	-----
Olof Andersson, KPMG	Förhandlingsfråga med banken	Intäkterna skulle öka då revisionen blev efterfrågestyrd, även sälja mer rådgivning	Nej
Ann Theander, Lindebergs Grant Thorton	Värde vad gäller kreditprövning	Reduceras till viss del, merparten ersätts av konsultverksamhet	Ja, kommer att utvecklas för att ge minskat tolkningsutrymme

	<i>Vilken betydelse har revisionen?</i>	<i>Vad skulle hända med revisionsbranschens intäkter?</i>	<i>Skulle bokföringsplikten påverkas?</i>
Hans Westberg, SET	Värde vad gäller kreditprövning	Minska, minsta revisionsbyråerna svårt att överleva	Ja, den skulle förenklas
Dan Andersson, PWC	Företaget får en kompetent person att "bolla frågor med".	Ej förändras, fås in på andra tjänster	Nej
Mats Göransson, PWC	Ger trovärdighet mot intressenterna, verkar som en kvalitetsstämpel. Är ett "riskavlyft" för ägarna och övriga intressenter. Motverkar risken för skattebrott. Skapar god kvalitet i företagets redovisning	Ett visst bortfall	Ja, den skulle förenklas
FAR		-----	-----

	<i>Vad skulle kunna ersätta revisionen?</i>	<i>Vem skulle bära kostnaden för detta?</i>	<i>Skulle kreditgivare fortsätta kräva revision?</i>
Bengt Adamsson och Cecilia Källman, Sparbanken Finn	Värderingsman	Kunden	Ja, över en viss kreditnivå. Dock svårt pga. konkurrens.
Mats Olofsson, SEB	Anlita en välkänd redovisningsbyrå som intygar siffrornas korrekthet, banken gör egna revisioner.	Kunden	Ja
Olof Lindvall, FöreningsSparbanken	Redovisningskonsult, villkor auktorisation	Kunden	Ja
Johan Tuveesson, Färs och Frosta Sparbank	Ha ett mer direkt samarbete med revisorn	-----	Ja, beroende på kreditens storlek
Helén Bengtsson, FöreningsSparbanken	Svårt att se något, möjligtvis en känd redovisningsbyrå	Kunden	Ja
Lorena Holm, SBAB	Noggrannare värdering av panten, ej belåna hela värdet, referenser	Banken stå för kostnaden, lägre tid att fatta beslut	Ja

	<i>Vad skulle kunna ersätta revisionen?</i>	<i>Vem skulle bära kostnaden för detta?</i>	<i>Skulle kreditgivare fortsätta kräva revision?</i>
Johan Hansing, Bankföreningen	Beroende på företagets och kreditens storlek skulle revisionen kunna vara utformad på olika sätt	-----	Ja
Leif Ljung, Skatteverket	Mer resurser vid skatterevisioner	-----	-----
Anders Johansson, Skatteverket	-----	-----	-----
Stefan Gustafsson, Skatteverket	Börja sina utredningar ur en bredare synvinkel, dvs. mer resurser	Skatteverket vilket leder till färre utredningar	-----
Vilhelm Andersson, Skatteverket	Ökade resurser till skatteverket, auktoriserad redovisningsbyrå	-----	-----
Peter Cederblad, KPMG	Ökat behov av rådgivning	Kunden	Ja, i vissa fall
Olof Andersson, KPMG	-----	-----	Ja, förhandlingsfråga
Ann Theander, Lindebergs Grant Thornton	Ökat behov av rådgivning	Kunden	Ja, i vissa fall
Hans Westberg, SET	Ökat behov av rådgivning	Kunden	Ja, i vissa fall
Dan Andersson, PWC	Ökat behov av rådgivning	Kunden	-----
Mats Göransson, PWC	-----	-----	-----
FAR	-----	-----	-----